

THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK THAILAND

การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย

ปริญญาโท

ของ

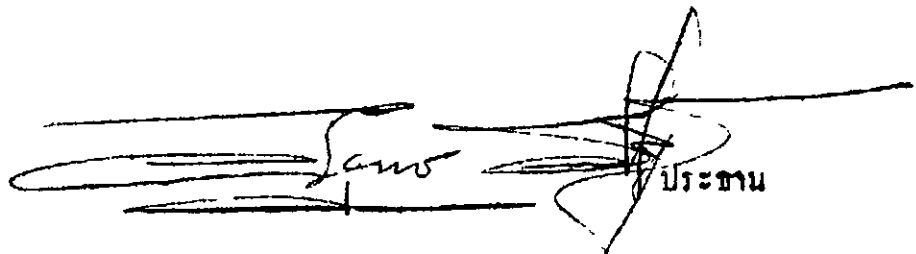
เพ็ญกุล สุทธิวงษ์

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กรกฎาคม 2516

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปฏิญานีทฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ของวิทยาลัยวิชาการศึกษาไค้

 ประธาน

วิหทัย พงศ์ประยูร กรรมการ

โอรุ พงษ์ไฉ่ กรรมการ

กรกฎาคม ๒๕๑๖

๑
แค

๒
ผู้มีพระคุณทั้งปวง

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือของผู้มีพระคุณหลายท่าน
ในคานต่าง ๆ ดังนี้

ผู้มีพระคุณทางคานวิชาการ ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียนตลอดเวลา
ได้แก่ อาจารย์ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ อาจารย์ ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ
อาจารย์ ดร.สวัสดิ์ ประทุมราช อาจารย์ ดร.ณัฐชาติ สุวรรณวงศ์ อาจารย์โชติ เพชรชื่น
และอาจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร

ผู้มีพระคุณทางคานสถิติ จัดกระทำกับข้อมูลตลอดจนการเขียนโปรแกรม ได้แก่
เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการและฝ่ายพัฒนาและอบรมคอมพิวเตอร์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ผู้มีพระคุณทางคานการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ อาจารย์ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ
กับคณะนิสิตปริญญาโท วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2514 คณะ
ศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำกรม เขต และจังหวัด คณะอาจารย์โรงเรียนคาราคาม
และพญาไท ตลอดจนผู้มีพระคุณอีกหลายท่าน ซึ่งผู้เขียนขออภัยที่ไม่สามารถระบุผู้มีพระคุณ
ดังกล่าวทั้งหมดไว้ ณ ที่นี้ได้

ผู้มีพระคุณคานทุนสนับสนุน ได้แก่ โครงการวิจัยความเกรงใจในคนไทย
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ภายใต้การอำนวยการของ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ
อาจารย์คณะวิชาวิจัยการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณทั้งหลาย ที่มีส่วนในการทำให้ปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อยทุกประการ

เพ็ญกุล สุทธิวงษ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1.	บทนำ	
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	7
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	8
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	9
	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	9
	นิยามปฏิบัติการศัพท์เฉพาะ	9
2.	ทฤษฎี เอกสาร และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	32
	เหตุผลสนับสนุนสมมติฐาน	33
3.	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	
	กลุ่มตัวอย่าง	41
	เหตุผลเบื้องหลังการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	42
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	43
	ลำดับขั้นของการวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	48
4.	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	5
	การเสนอข้อมูลในตอน 1	51
	การเสนอข้อมูลในตอน 2	65
	การศึกษาหาความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปร	69
	การวิเคราะห์องค์ประกอบ	91

บทที่	หน้า
5 การวิจัยโดยสังเขป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	106
การวิจัยโดยสังเขป	106
ความมุ่งหมาย	106
กลุ่มตัวอย่าง	106
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	107
การวิเคราะห์ข้อมูล	107
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	108
อภิปรายผล	111
ข้อเสนอแนะ	127
 บรรณานุกรม	 128
 ภาคผนวก	
 บทคัดย่อ	

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่อยู่และ เพศ	41
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่อยู่อาศัย เพศ และระดับอายุ	42
3 ✓	เปรียบเทียบความเกรงใจระหว่าง เพศหญิงกับเพศชาย	51
4	เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างชายหญิงแยกตามถิ่นที่อยู่	52
5	เปรียบเทียบความเกรงใจของ เพศหญิงแยกตามถิ่นที่อยู่อาศัย	53
6	เปรียบเทียบความเกรงใจของ เพศชายแยกตามถิ่นที่อยู่	54
7	เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างชายหญิงตามระดับอายุ	55
8	เปรียบเทียบความเกรงใจของ เพศชายตามระดับอายุ	56
9	เปรียบเทียบความเกรงใจของ เพศหญิงตามระดับอายุ	57
10	เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างชายหญิง โดยแยกตาม เพศ ระดับอายุ และที่อยู่อาศัย	59
11	เปรียบเทียบความเกรงใจของ เพศชายตามระดับอายุและที่อยู่อาศัย	61
12	เปรียบเทียบความเกรงใจตามสถานการณืและสัมพันธภาพ	63
13	การสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดความเกรงใจ Form K - N	66
14	แสดงการสั้สัมพันธ์ภายในของลักษณะความเกรงใจของคนไทย 60 ตัวแปร	69
15	กานำหนักองศ์ประกอบทั้ง 13 ตัว ที่ปรากฏในตัวแปร 60 ตัวแปร ก่อนการหมุนแกน	91
16	กานำหนักองศ์ประกอบภายหลังการหมุนแกนทั้ง 13 องค์ประกอบ ที่ปรากฏอยู่ในตัวแปร 60 ตัวแปร	95

บัญชีภาพประกอบ

ภาพที่

หน้า

1 แผนผังแสดงองค์ประกอบความเกรงใจของคนไทย

125

บทที่ 1

มหน้า

ภูมิหลัง

ปัจจุบันนี้อาจกล่าวได้ว่า เป็นยุคแห่งการพัฒนา เพราะประเทศทั้งหลายต่างเร่งระดมสรรพกำลังทั้งมวลที่มีอยู่เพื่อการพัฒนา แมว่าการพัฒนานั้นอาจพิจารณาได้หลายแง่หลายมุมก็ตาม แต่ไม่ว่านักวิชาการบางท่านให้ความเห็นว่าเป็น "การพัฒนาประเทศ" ก็คือ การเอาทรัพยากรต่าง ๆ เช่น กำลังคน กำลังเงิน ทรัพยากรธรรมชาติ วัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้ เทคนิคต่าง ๆ ตลอดจนกำลังอำนาจแห่งชาติมาใช้ประกอบการ เพื่อให้บังเกิดความเจริญก้าวหน้าตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้ และในบรรดาสรรพปัจจัยของการพัฒนาประเทศนั้น หากใฝ่พิจารณาโดยถ่องแท้แล้ว จะพบว่ากำลังคนน่าจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ การพัฒนากำลังคนจึงจำเป็นต้องจัดทำควบคู่กันไปกับการพัฒนากันอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะคนเป็นที่รวมของทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็น คานพลังสมอง ความคิด หรือคณินวิทยาการก้าวหน้า ล้วนเกิดจากน้ำมือและปัญญาของคนทั้งสิ้น คนคิดและสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ เพื่อบำบัดความตองการทั้งทางกายและทางใจ และในขณะเดียวกัน คนก็คิดทำลายสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่ตองการ ฉะนั้น คนจึงเป็นทั้งผู้สร้างและผู้ทำลายในสังคม กำลังคนจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้าและมั่นคง กิ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใ้มีพระราชหัตถเลขาถึงเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี ความว่า "ในเมืองเรานี้ไม่ซ้คของอันใดยิ่งกว่าคน การเจริญอันใดจะเป็นไปได้เร็ว ก็เพราะเรื่องคนนี่อย่างเดียว"

เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2510 : 12 - 27) และกำลังคนที่มีคุณภาพ นั้นจะไปเป็นกำลังพัฒนากันอื่น ๆ อีกด้วย เช่น เศรษฐกิจ สังคม หรือการเมืองให้ก้าวหน้าสืบไป (ชลอ ธรรมกิริ, 2515 : 223)

ศาสตราจารย์ ฮาโรลด์ เอฟ. วิลเลียมสัน (Harold F. Williamson) และศาสตราจารย์ จอห์น บัททริก (John Buthrick) ได้ให้ข้อคิดว่า "กำลังคน" หมายถึง นักวิทยาศาสตร์ นักธุรกิจ ข้าราชการ กนงาน และบุคคลอื่น ๆ ที่ใ้ใช้กำลังกาย กำลังความสามารถ ตลอดจนแคววมคิริเริ่ม สร้างสรรค์ ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

อันก่อให้เกิดประโยชน์ขึ้น (ประหยัค นูรณศิริ, 2509 : 1) คั้งนั้น "ทรัพยากรคน" จึงจัดว่าเป็นปัจจัยที่มีค่าที่สุดอย่างหนึ่งในทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งประเทศชาติจะเจริญไปได้ยาก ถ้าหากว่า "กำลังคน" ไม่ได้รับการปรับปรุงให้มี คุณลักษณะหรือคุณลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2513 : 33 - 35)

ข้อสนับสนุนความสำคัญของปัจจัยบุคคลอีกประการหนึ่ง ในแง่ของการบริหาร จะเห็นได้ว่า จากวิวัฒนาการอันยาวนานของมนุษยชาติ ความสำเร็จของการบริหารนั้นขึ้นอยู่กับบุคคลเป็นสำคัญ ชาติที่ขาดแคลนทรัพยากรทางธรรมชาติ แต่อุดมด้วยความสามารถของคน ในชาติ เทคโนโลยีที่ศิ่เก้น ก็สามารเป็นชาติมหาอำนาจที่มั่งคั่งได้ เช่น ประเทศญี่ปุ่น ประเทศอังกฤษ เป็นต้น ในทางตรงข้ามชาติที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ แต่ทว่า ขาดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ก็ไม่อาจจะนำเอาทรัพยากรเหล่านั้นมาพัฒนาประเทศ ให้เจริญรุ่งเรืองได้ และก่อนที่ประเทศจะมีการพัฒนา เปลี่ยนแปลงทางค่านักวัตถุให้ก้าวหน้าได้ อย่างแท้จริงนั้น จะต้องมีการพัฒนา เปลี่ยนแปลงจิตใจและแบบแผนพฤติกรรมตลอดจน ความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคมนั้น เสียก่อน สำหรับปัญหาทางค่านักสังคมในประเทศคือพัฒนา ที่เป็นอุปสรรคขัดขวาง เศรษฐกิจนั้นมีหลายประการ เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี และสถาบัน ที่ล้าสมัย ระคัยการศึกษาของประชากรยังต่ำ ขาดความรู้ความชำนาญทางเทคนิค ชีวิตทาง เศรษฐกิจผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับระบบครอบครัว เผ่าพันธุ์ วงศ์ตระกูล กลุ่ม และชุมชนชน ของตนมากเกินไป ถ้าเราสามารถเตรียมคนให้เป็นไปตามความต้องการ การพัฒนาในค่านอื่น ๆ หรือการบริหารในขั้นต่อไปก็จะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย และในเมื่อเป็นที่ยอมรับกันว่า "คน" เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ และการบริหารงานทุกสาขาแล้ว ก็จำเป็นที่จะต้อง หมั่นดูแล เอาใจใส่ ทำนุบำรุงรักษา "คน" ให้พร้อมที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่เสมอ และ "การลงทุนเรื่องคน" นั้น อัลเฟรด มาร์แชล (คำริง มัชฌมนันท์, 2511 : 19 - 23) ลงความเห็นว่า เป็นการลงทุนมีค่ามากที่สุด และจะได้ผลคุ้มค่าที่สุด ถ้ากำลังคนนั้นมีประสิทธิภาพ คั้งคำพังเพยจีนที่ว่า "ไม่มีอะไรยากเท่าเป็นคน" สนิท วิไลจิตต์ (2510 : 1 - 2) กล่าวว่า คนเรามีจิตใจและความแตกต่างนานาประการอยู่ในตัว ของแต่ละบุคคล (คำเนียร เลชะกุล, 2513 : 11 - 14) จิตใจเป็นบ่อเกิดของนิสัย

อันมีลักษณะเป็น "นาย" บังคับให้บุคคลทำอะไร ๆ ก็ได้ ทำศึกก็ได้ ทำเลวก็ได้ ซึ่งเซอร์วิลเลียม แอมิลตัน (J.M. and M.J. Chen, 1960 : 181) ได้สรุปไว้ว่า "บนพื้นแผ่นดิน ไม่มีอะไรยิ่งใหญ่ไปกว่ามนุษย์ ในมนุษย์ไม่มีอะไรจะยิ่งใหญ่ไปกว่าจิตใจ" และสุนทรพจน์ของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ (2507 : 7) ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า "คนเป็นปัจจัยสำคัญกว่าเงิน ถ้าคนไม่ดี ให้เงินไปสักเท่าใด ก็ทำไม่ได้สิ่งที่ต้องการ ถ้าคนดี มีความสามารถจริง อาจทำอะไรโดยไม่ต้องใช้เงิน หรือทำงานได้ผลเกินกว่า เงินที่ลงไป" ดังนั้นเมื่อ "บุคคล" เหล่านั้นรวมกันขึ้นเป็น "กลุ่มก้อน" ใหญ่ ๆ เป็นหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด และประเทศแล้ว ลักษณะนิสัยของบุคคลจะรวมกันขึ้นเป็นพลังมหาศาล สามารถบันดาล และบังคับให้ประเทศนั้นมีความแข็งแรงและเจริญก้าวหน้าก็ได้ ล่มจมก็ได้ พลังอำนาจนิสัย ที่รวมกันทั้งชาติ เช่นนี้เรียกว่า ลักษณะนิสัยประจำชาติ (National Character) และประเสริฐ แย้มกลิ่นพุ่ม (2513 : 66 - 70) ได้กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะนิสัย ประจำชาติไทยในส่วนรวม ๆ ไว้ดังนี้

1. ความรักอิสรภาพ ไม่ต้องการอยู่ใต้อำนาจของผู้อื่น ไม่ชอบบังคับน้ำใจ ลักษณะเช่นนี้ทำให้คนไทยค่ารงความเป็นชาติและเอกราชมาจนทุกวันนี้ อันเป็นข้อเสียทำให้คนไทยไม่รู้จักรับผิดชอบหน้าที่ การประสานงานหรือการทำงานเป็นกลุ่ม มักมีปัญหา
2. การย้ำความเป็นตัวของตัวเอง พุทธศาสนาสอนให้คนไทยมีความพอใจ และเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ชอบให้คนอื่นมายุ่งเรื่องส่วนตัวของตน ไม่ชอบการรวมตัวเป็นกลุ่ม ถือว่า "บ้านใคร ใครอยู่ ภูใคร ใครนอน" และในการติดต่อสัมพันธ์กัน บุคคลควรจะยึดหลัก "เกรงใจ" กัน ซึ่งหมายถึงการไม่เรียกร้องบังคับให้คนอื่นทำในสิ่งที่เขาไม่อยากทำ
3. ความรู้สึกมักน้อย สันโดษ และพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ มักทำ "ใจเย็น" "เฉยไว้" "ไม่เป็นไร" ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น
4. การย้ำหาความสุขจากชีวิต สนุกสนาน ร่าเริง ชอบชีวิตง่าย ๆ เป็นเหตุให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยในการทำงาน การควบคุมตนเอง
5. การย้ำการเคารพเชื่อฟังอำนาจ นิยมการแสดงความรักอ่อนน้อม และเคารพเชื่อฟังผู้มีอำนาจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นไปตามแบบพิธี ซึ่งแสดงฐานะสูงต่ำของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

เช่นการแสดงออกในสรรพนามชนิดต่าง ๆ ที่ใช้เรียกแทนชื่อบุคคล และการปฏิบัติคือผู้ใหญ่
ผู้อาวุโส

6. ความสุภาพอ่อนโยน มีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ น้ำใจกว้างขวาง ไม่เอารักเอาเปรียบ
ผู้อื่น เมตตากรุณา

ลักษณะนิสัยประจำชาติช่วยให้เราเข้าใจความแตกต่างระหว่างประเทศต่าง ๆ ได้
เหตุไฉนบางประเทศจึงประสบความสำเร็จในการสร้างความมั่นคงให้แก่ระบอบประชาธิปไตย
และมีการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูง การศึกษาลักษณะนิสัยประจำชาติของคนในประเทศหนึ่ง
จะทำให้เราทราบความเข้มแข็งและจุดอ่อนแอของคนในประเทศนั้น ทราบเหตุผลและความ
กคคคต่าง ๆ ซึ่งอยู่เบื้องหลังนโยบายการเมือง เศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ

✓ จากลักษณะนิสัยประจำชาติไทยคงกล่าว ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (2514 : 141-149)
ให้ข้อคิดเกี่ยวกับลักษณะจิตใจและสัมพันธภาพของคนในกรุงเทพฯว่า เกิมกรุงเทพฯเป็นเมืองเล็ก ๆ
ประชาชนสนใจซึ่งกันและกัน เมตตากรุณาต่อกัน แต่ปัจจุบันนี้ กรุงเทพฯเป็นเมืองใหญ่
ความเห็นห่างกันทางใจมากขึ้นทุกที จิตใจของคนเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด เห็นความลำบาก
ความทุกข์ทรมานของคนอื่นเป็นของธรรมดา ไม่มีน้ำใจ ซึ่งลักษณะเช่นนี้มีน้อยมากในสังคมชนบท
มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เคื้อคร้อนแทนกัน เป็นกันเอง มีค่านิยมการแบ่งปันกันมากกว่า
การแข่งขัน ยึดมั่นในประเพณี เคารพผู้อาวุโสมากกว่าคนในกรุงเทพฯ เหล่านี้แสดงให้เห็นถึง
ลักษณะสังคมไทยได้ว่า สังคมไทยเป็นสังคมชนบท (Rural Society) (ใหญ่ลย์ ช่างเรียง,
2514 : 4 - 24) สัมพันธภาพและการดำเนินชีวิตประจำวัน มักจะทำไปตามความรู้สึก
และตามขนบธรรมเนียมประเพณี ไม่ได้เป็นไปตามเหตุผลที่ควรจะเป็น คนไทยนิยมการรู้จักกัน
เป็นส่วนตัว เป็นกันเอง ถือเขาถือเรา ซื่อาย ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
กลัวจะขายหน้า และเป็นสังคมที่มีใจ โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันและกัน นอกจากนี้
สังคมไทยยังจัดได้ว่าเป็นสังคมเกษตร (Agrarian Society) นิยมยกย่องอำนาจ เงิน
ความเป็นผู้อาวุโส และการเป็นเจ้าคนนายคน ทุกคนรู้จักกันเป็นส่วนตัวมากที่สุด ไปมาหาสู่กัน
ทำให้เกิดความสนิทสนมกลมเกลียวกัน ยึดถือประเพณีในการเคารพเชื่อถือนในตัวบุคคล
เคารพผู้ใหญ่ และผู้อาวุโส เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ จึงทำให้
ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ กลายเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งการพัฒนาประเทศได้

และเมื่อเปรียบเทียบกับสังคมในเมืองหลวง (ไพฑูริย์ เครือแก้ว, 2513 : 7 - 101) ความสะดวกสบายของสังคมในเมืองหลวงได้เพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ ศีลธรรมของประชาชนชาติเสื่อมลงในอัตราที่น่าใจหาย ความดี ความซื่อสัตย์ ความถูกต้อง ความเสียสละเพื่อผู้อื่น ความไม่โลภ-โมโหสัน และสิ่งอื่นที่ค้ำจุนของสังคมไทยนั้นกำลังเป็นสิ่งที่หายาก นอกจากนี้ ดร.ไพฑูริย์ เครือแก้ว ยังได้กล่าวถึงลักษณะของสังคมไทยว่า สังคมไทยยกย่องความใจกว้าง คนไทยตามชนบทมักมีใจเมตตากรรณ โอ้อ้ออารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความกตัญญูรู้คุณ จึงจะเห็นได้จากการทำพิธีไหว้ครู ก็เพื่อให้บุคคลไ้รู้จักกตัญญูตเวทีต่อผู้ที่มีส่วนคุณ สังคมไทยยกย่องการเคารพนบนอบ รู้จักที่ต่ำสูง พูจาอ่อนน้อม รู้จักผู้ใหญ่ เคารพผู้สูงอายุ หรือฐานะทางสังคมสูงกว่า รวมทั้งความสุภาพเรียบร้อย เจียมเนื้อเจียมตัว รักและซื่อสัตย์ต่อผู้มีบุญคุณ เป็นต้น

สำหรับพื้นฐานทางวัฒนธรรมและลักษณะของสังคมไทยนั้น ดร.วิริยัทธ วิเชียรโชติ (2512 : 2 - 3) ได้พูดถึงทฤษฎีสังคมไมตรีสัมพันธ์ โดยเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของสังคมแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์ (Achievement Society) กับสังคมไมตรีสัมพันธ์ ซึ่งพอจะสรุปเป็นลักษณะสังคมในค่านต่าง ๆ ได้ดังนี้

- พื้นฐานทางจิตวิทยาและสังคม เป็นแบบพึ่งซึ่งกันและกัน คือมีการดำเนินชีวิตที่ต้องผูกพันกับบุคคลอื่น ไม่มีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง จะทำสิ่งใดก็มักจะทำนึ่งถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง จนบางครั้งทำให้เป้าประสงค์เดิมเปลี่ยนแปลงไป

- พื้นฐานทางจิตวิทยา มีลักษณะของการยับยั้งชั่งใจ ไม่กล้าตัดสินใจ กระทำสิ่งใดโดยง่าย เพราะเกรงว่าจะกระทบกระเทือนความรู้สึกของบุคคลอื่น

จากลักษณะสังคมดังกล่าวนี้ ชี้ให้เห็นว่า บุคคลในสังคมไมตรีสัมพันธ์มักจะวิรอขาดความกล้าและความกตริเริ่มในการดำเนินกิจการให้ก้าวหน้า นั่นคือ มักจะพูดว่า "ไม่เป็นไร" "ไม่โกรธ" "ใจเย็น ๆ" "เฉยไว้" เป็นต้น ลักษณะเหล่านี้ เมื่อประมวลเข้าจะกลายเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของคนไทย ที่เรียกว่า "ความเกรงใจ" นั่นเอง

เนื่องจากคนไทยมีลักษณะเกรงใจมาก จึงทำให้คนไทยมีบุคลิกภาพที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เพราะสังคมไทยถือว่า ความเกรงใจ นั้นเป็นค่านิยมอย่างหนึ่งที่จะเก็บกคและควบคุมพฤติกรรมทางสังคมให้อยู่ในกรอบของความเหมาะสมที่สังคมยอมรับ ถือว่า

ความเกรงใจเป็นคุณสมบัติของผู้ดี การที่เด็กโตแย้งผู้ใหญ่ถือว่าเป็นการลบหลู่ ข้อเสียของความเกรงใจทำให้คนไทยขาดความคิดริเริ่ม ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
อันอาจมีส่วนไปสกัดกั้นความรู้สึกริเริ่มคิดของคนไทยเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น ความเป็นผู้นำ
และการโต้แย้งด้วยเหตุผล เป็นต้น ซึ่งตรงข้ามกับบุคลิกภาพของบุคคลที่อยู่ในสังคมประชาธิปไตย
หรือสังคมแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์ จะเป็นตัวของตัวเอง ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค
เท่าเทียมกัน ไม่มีระบบเจาขุนมูลนายหรือนับถือผู้อาวุโส ทุกคนมีความนับถือและยอมรับฟัง
ความคิดเห็นของคนอื่น (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2513 : 35 - 42)

การพัฒนาสังคมไทยซึ่งเป็นแบบไมคริสัมพันธ์ (Affiliative Society) ไม่เป็นแบบสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ (Achieving Society) นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาบุคลิกภาพของคนในชาติเสียใหม่ ให้กล้าคิดกล้าแสดงออก มีอิสระในการสื่อสารระหว่างบุคคลให้มากขึ้น (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2513 : 38) นั่นคือ ต้องปรับปรุงระบบการอบรมสั่งสอนในครอบครัว ในโรงเรียน ระบบความสัมพันธ์ของคนในหน่วยงาน อันจะช่วยหล่อหลอมให้มีบุคลิกภาพที่เอื้อต่อการปลูกฝังการกล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจ มีทัศนคติเป็นประชาธิปไตย ถ้าบุคคลทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาประเทศเป็นไปในลักษณะดังกล่าว การพัฒนาประเทศย่อมประสบผลสำเร็จ แต่ถ้าสังคมเรายังมี "ความเกรงใจ" มี "หน้า" อยู่ (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ, 2514 : 14 - 22) อันเป็นลักษณะของคนไทย เราจะถอนโคนมันได้ยาก การศึกษาทั้งทฤษฎีและวิจัยสิ่งเหล่านี้ประกอบ น่าจะมีส่วนช่วยควบคุมการพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปตามเป้าหมายที่เราต้องการ นับว่าเป็นความสำเร็จบางส่วน ทั้งในการช่วยชาติและช่วยตนเองให้ไกลจากหมายปลายทางยิ่งขึ้น

แต่สังคมไทยเรา (วีรยุทธ วิเชียรโชติ และนวลเพ็ญ วิเชียรโชติ, 2513 : 1) มีค่านิยมเกี่ยวกับการสำรวจ ความสงบเรียบร้อย ซึ่งเราใช้อบรมสั่งสอนบุตรหลานกันมาตั้งแต่เด็ก นิยมให้เด็กมีมารยาท เรียบร้อย นิ่งนิ่ง ๆ กระทำสิ่งใด ๆ ด้วยความระมัดระวัง ฝึกให้มีสัมมาคารวะต่อผู้มีอาวุโสกว่าทั้งทางวัยวุฒิและคุณวุฒิ ให้อำนาจที่ค่าที่สูง รู้จักกาลเทศะ เอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้อาจจะเป็นพื้นฐานอันสำคัญของบุคลิกภาพที่มีความเกรงใจ อันมีลักษณะไม่กล้าตัดสินใจ เพราะเกรงว่าจะกระทบกระเทือนความรู้สึกของผู้อื่น หรือเป็นการกระทำใ้ผู้อื่นรู้สึกลำบากใจไม่สะดวกด้วยประการทั้งปวง ถ้าเป็นเช่นนั้น ความเกรงใจนับได้ว่า

เป็นค่านิยมเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งมีผลในทางเสริมสร้างความราบรื่นให้กับสัมพันธไมตรีและความสงบเรียบร้อย แต่ในอีกทัศนะหนึ่ง ความเกรงใจ ถ้ามีมากเกินไปหรือใช้ไม่ถูกกาลเทศะและชนิดของเหตุผล ก็อาจจะนำผลเสียหายมาสู่การพัฒนาบุคลิกภาพไปสู่เป้าหมายตามครรลองแห่งประชาธิปไตย กล่าวคือ การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ ถ้าหากยังมีความเกรงใจมากจนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นแล้ว ผลเสียหายอาจจะเกิดขึ้นกับส่วนรวมได้อย่างยากที่จะประมาณ

ดังได้กล่าวมาแล้ว "กำลังคน" เป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ การพัฒนากำลังคน (ชารง บัวศรี, 2510 : 124) จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาการศึกษา ซึ่ง ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2513 : 33 - 34) ให้ความคิดเห็นว่า ถ้าปัจจัยสำคัญในการพัฒนากำลังคนคือการศึกษาแล้ว จะวัดการศึกษาอย่างไรจึงจะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมและบุคลิกภาพตามที่ต้องการ) กล่าวคือ มีนิสัยใฝ่ใฝ่ ออมอารี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และในขณะที่เดียวกันก็เป็นคนที่มีความสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าพูดกล้าทำ สามารถพึ่งตนเองได้ มีความรับผิดชอบสูง มีความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนมีความใฝ่ใฝ่สูง และเป็นคนที่มีประสิทธิภาพสูง อันจะเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศไทย บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใคร่จะศึกษาถึง "ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย" อันเป็นบุคลิกภาพหรือลักษณะประจำชาติที่สำคัญของคนไทยว่า "ความเกรงใจ" ที่ปรากฏในความรู้สึกนึกคิดของคนไทยนั้นคืออะไร มีลักษณะและธรรมชาติเป็นอย่างไร มีสาเหตุมาจากไหน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการจัดระบบการศึกษา ตลอดจนการวางแผนเพื่อพัฒนาประเทศตามเป้าประสงค์ที่วางไว้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์และ เปรียบเทียบบุคลิกภาพ "เกรงใจ" ของบัณฑิตและนิสิตระดับปริญญาตรี วิทยาลัยวิชาการศึกษา ตามหัวข้อต่อไปนี้

ก. โฟศ

ข. อายุ

ก. ท้ายอาศัย

2. เพื่อศึกษาลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทยโดยส่วนรวมว่า มีองค์ประกอบอะไรบ้าง

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเกรงใจระหว่างฝ่ายที่สนิทสนมเป็นกันเอง กับฝ่ายที่ไม่เป็นกันเองและห่างเหิน ในสถานการณ์ต่อไปนี้

ก. ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์

ข. ในฐานะที่ท่านเป็นครูอาจารย์ ✓

ค. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้น้อย

ง. ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อน

จ. ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อนบ้านกัน

ฉ. ในฐานะที่ท่านเป็นบุตร ✓

ช. ในฐานะตัวท่านเอง

ซ. ในฐานะที่ท่านเป็นประชาชนผู้ไปติดต่อ

ความสำคัญของการศึกษาคนควา

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ

1. ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของความเกรงใจว่า คนไทยที่มีความเกรงใจนั้นมีลักษณะอย่างไร มีบุคลิกภาพเป็นเช่นไร บุคลิกภาพเหล่านั้นเป็นที่พึงปรารถนาหรือไม่เพียงใด มีข้อดีข้อเสียอย่างไร และควรแก้ไขหรือรักษาไว้บ้างหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่กำลังพัฒนาเช่นประเทศไทย ควรจะมีบุคลิกภาพ "เกรงใจ" หรือไม่ และถ้ามีควรจะมีมากน้อยเพียงใด

2. เพื่อประโยชน์ในการปกครองทุกระดับ นับตั้งแต่ภายในครอบครัวจนถึงระดับประเทศ ใดแก ครู ผู้ปกครอง ผู้แนะแนว ตลอดจนผู้บริหารทั้งหลายในการที่จะฝึกฝนอบรมสั่งสอน เลี้ยงดู และวางแผนการจัดระบบการศึกษาให้เยาวชนไทยเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่พึงปรารถนา ปรับปรุงส่งเสริมให้กลมกลืนกับชีวิตเดิม โดยให้เกิดความมีคั่นแก่บุคคลในระดับต่าง ๆ น้อยที่สุด กล่าวคือ ให้อุทิศใจเป็น รู้จักใช้ความเกรงใจให้ถูกกาลเทศะ กล้าแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผล และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อันจักมีผลสะท้อนในการพัฒนาประเทศในที่สุด

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ใช้กลุ่มตัวอย่างในระดับปริญญาตรี วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประกอบด้วยบัณฑิต
ในปีการศึกษา 2513 เป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นเป็นบัณฑิตในปีการศึกษาอื่น ๆ และนิสิตชั้นปีที่ 3 - 4
ในปีการศึกษา 2515 (ให้ตอบแบบสอบถาม 2 ฉบับ ผู้ตอบแบบสอบถาม Form K - N
"ลักษณะความเกรงใจของคนไทย" เป็นชาย จำนวน 220 คน หญิง จำนวน 220 คน
และผู้ตอบแบบสอบถาม Form K "ความเกรงใจในฐานะต่าง ๆ กัน" เป็นชาย
จำนวน 120 คน หญิง จำนวน 120 คน รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ เป็นชาย จำนวน
340 คน หญิง จำนวน 340 คน รวมชายหญิงทั้งสิ้น 680 คน

การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาหาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบบุคลิกภาพ "เกรงใจ"
ของกลุ่มตัวอย่าง โดยแยกตามเพศ อายุ ที่อยู่อาศัย และฐานะต่าง ๆ ของบุคคล

ตัวแปรที่ใช้ศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

- เพศ
- อายุ
- ที่อยู่อาศัย
- ฐานะ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

- ความเกรงใจ

นิยามปฏิบัติการศัพท์เฉพาะ

1. ความเกรงใจ หมายถึงความรู้สึกชนิดหนึ่งภายในตัวบุคคล ซึ่งเมื่อเกิดความรู้สึก
เช่นนี้ขึ้น จะทำให้บุคคลนั้นตอบสนองต่อสิ่งเร้าไปอีกอย่างหนึ่งที่มีโชพฤติกรรมที่ตนอยากตอบสนอง
หรือบางครั้งก็ระงับไม่ตอบสนอง สาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกเช่นนี้ ก็เนื่องมาจากการกลัวคนอื่น
จะเสียน้ำใจหรือเสียน้ำ เพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งมีผลในการสร้างความราบรื่น

ให้กับสัมพันธไมตรีและความสงบเรียบร้อย ความรู้สึกเกรงใจนี้ อาจแปรเปลี่ยนกันไปตามสภาพของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจรู้สึกเฉย ๆ หรือไม่เกรงใจเลยต่อคนหนึ่ง แต่รู้สึกเกรงใจบ้างต่ออีกคนหนึ่ง หรือรู้สึกเกรงใจมากต่ออีกคนหนึ่ง นั่นคือ ความเกรงใจนั้นจะมีต่างระดับกัน นับตั้งแต่เกรงใจสูงมาก ปานกลาง จนกระทั่งเกรงใจต่ำ เมื่อคนเรามีความรู้สึกแตกต่างกัน เช่นนี้แล้ว พฤติกรรมตอบสนองจึงเปลี่ยนไปด้วย และนอกจากนั้นพฤติกรรมที่ตอบสนองอาจเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์ และสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

2. บัณฑิต หมายถึงผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2513 (เป็นส่วนใหญ่) และปีการศึกษาอื่น ๆ สมทบ (เพียงส่วนน้อย) จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร บางแสน ปทุมวัน พิษณุโลก มหาสารคาม พระนคร และสงขลา
3. นิสิต หมายถึงนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ปีการศึกษา 2515
4. เพศชาย หมายถึงบัณฑิตชายระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2513 และปีการศึกษาอื่น ๆ จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร บางแสน ปทุมวัน พิษณุโลก มหาสารคาม พระนคร และสงขลา รวมทั้งนิสิตชายชั้นปีที่ 3 - 4 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2515 ด้วย
5. เพศหญิง หมายถึงบัณฑิตหญิงระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2513 และปีการศึกษาอื่น ๆ จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร บางแสน ปทุมวัน พิษณุโลก มหาสารคาม พระนคร และสงขลา รวมทั้งนิสิตหญิงชั้นปีที่ 3 - 4 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2515 ด้วย
6. อายุ หมายถึงกลุ่มตัวอย่างที่จัดระดับช่วงอายุต่าง ๆ กัน 2 ระดับ โดยยึดหลักการแบ่งพัฒนาการด้านความทรงจำที่สมบูรณ์ในชีวิตของ Elizabeth B. Hurlock (1949 : 503) ดังนี้
 - ก. ช่วงอายุระหว่าง 20 - 29 ปี จัดให้เข้าอยู่ในกลุ่มอายุน้อย ซึ่งความคึกคักยังไม่สุ่มรอบคอบ อารมณ์ร้อน จุนเจียว ยังเป็นผู้ใหญ่ไม่เต็มที่
 - ข. ช่วงอายุ 30 ปีขึ้นไป จัดให้เข้าอยู่ในกลุ่มอายุมาก ซึ่งมีความคึกสุ่มรอบคอบ อารมณ์เย็น เป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์

7. ที่อยู่อาศัย หมายถึงกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยตามจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย เมื่อเปรียบเทียบตามลักษณะที่อยู่อาศัย และสภาพของสังคมปัจจุบัน จะแบ่งได้เป็น 2 พวก คือ
- ก. ต่างจังหวัด หมายถึงกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในจังหวัดต่าง ๆ ยกเว้น

กรุงเทพมหานคร

ข. นครหลวง หมายถึงกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร

8. ฐานะ หมายถึงสถานภาพของแต่ละบุคคลซึ่งกำหนดขึ้นในระบบของสังคม และในแต่ละระบบของสังคมนั้นย่อมมีระเบียบสำหรับยึดเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับบุคคลในตำแหน่ง และบุคคลอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งของบุคคลนั้น ๆ และในฐานะต่าง ๆ กันนั้น บุคคลที่เกี่ยวข้องกันย่อมมีทั้งความสัมพันธ์ที่สนิทสนมเป็นกันเอง หรือมีความสัมพันธ์ที่ไม่สนิทสนม และห่างเหินก็อาจเป็นไปได้เช่นกัน

ทฤษฎี เอกสาร และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

✓ โดยทั่วไปแล้ว คนไทยเป็นผู้ที่มีใจอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักสงบ สุภาพ เชื้อพั้ง ผู้ใหญ่ ปิใจกตัญญู ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่กระฉับกระเฉงว่องไว ไม่ชอบแสดงออก กับทั้งมีลักษณะ สอให้เห็นถึงความสำรวม ความสงบเรียบร้อย เช่น ความเกรงใจ อាកางเฉย ๆ และอาการ ไม่เป็นไร อันเนื่องมาจากวัยเด็กได้รับการฝึกฝนให้มีสัมมาคารวะต่อผู้อาวุโสกว่าทั้งวัยวุฒิ และคุณวุฒิ ไหว้จุกที่ค่าที่สูง สงบเสงี่ยมเจียมตน ตลอดจนรู้จักกาลเทศะ และการเอาใจเขามาใส่ใจเรา สิ่งเหล่านี้ อาจจะเป็นพื้นฐานสำคัญของบุคลิกภาพที่ไม่กล้าคัดสิบใจกระทำสิ่งใด โดยง่าย เพราะเกรงว่าจะกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกของผู้อื่น หรือเป็นการทำให้ผู้อื่นรู้สึก ลำบากใจ นับได้ว่าเป็นกานิยมที่เกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งมีผลในการเสริมสร้าง ความราบรื่นให้กับสัมพันธไมตรี ความสงบเรียบร้อย และการยับยั้งชั่งใจ ดังนั้น การซ่อน ความรู้สึกที่แท้จริงเอาไว้ จึงเป็นลักษณะหนึ่งที่อยู่ใบบุคลิกภาพของคนไทยด้วย ไม่ว่าจะ เป็น ความเกลียดชัง ความโกรธ ความรู้สึกที่ใจ เสียใจ รวมทั้งความรู้สึกอื่น ๆ ที่เห็นว่าควร จะซ่อน ไว้เพื่อผลดีบางประการ ดังที่กล่าวมาแล้ว ✓

การศึกษามุคลิกภาพของคนไทยในตำบลงบางชั้น ฟิลลิปส์ (Phillips, 1965: 261-2) ได้กล่าวว่า ชาวบ้านตำบลงบางชั้นนี้ โดยทั่วไปจะไม่มีความสุข เพราะเขาทั้งหลายไม่สามารถ แสดงออกถึงความรู้สึกได้ การที่เขาไม่สามารถแสดงออกถึงความรู้สึกที่แท้จริงของเขาได้นั้น เพราะเขาต้องการรักษาสัมพันธภาพของตนเองในสังคม และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานั้น ตอบว่า จุดสำคัญของการซ่อนความรู้สึกคือ เพื่อหลีกเลี่ยงการก้าวร้าวหรือการทำให้ผู้อื่นเจ็บ ปวด ไม่ทวงกรารให้คนอื่นเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเขา ป้องกันการทะเลาะวิวาท เป็นต้น และสิ่งที่ต้องระมัดระวังมากคือ คำพูด เพื่อให้มีมิตรภาพเป็นไปด้วยดี ฉะนั้น การซ่อนความรู้สึก ของคนไทยน่าจะเป็นกานิยมอย่างหนึ่งของ "ความเกรงใจ" เพราะไม่กล้าพูดให้กระทบ กระเทือนใจคนอื่น เกรงว่าเขาจะโกรธ ซาดสัมพันธภาพอันดีต่อกัน แต่อย่างไรก็ตามฟิลลิปส์ (Phillips, 1965: 46 - 47) ได้ศึกษาแบบแผนพฤติกรรมแบบไมตรีสัมพันธ์ในหมู่บ้านบางชั้น บางอันแล้ว และผลที่ได้ไปสอดคล้องกับผลการวิจัยเดิม พบว่า คนไทยมีนิสัยเชื่องช้า เยือกเย็น สุขุม ซื่อาย ชอบเก็บตัว มีน้ำใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่พูดในสิ่งที่ผู้อื่นไปพอใจ

✓ จะเห็นได้ว่าบุคลิกภาพที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมរបของบุคคลแต่ละคน ซึ่งสัมพันธ์อย่าง
แน่นแฟ้นกับสภาพสิ่งแวดล้อม ดังที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า นิสัยประจำตัวบุคคลนั้น ๆ เช่น
บุคคลที่จัดว่าเป็นผู้ที่เขาสังคมใดคือนั้น พฤติกรรมที่สังเกตได้ชัดแจ้งจากบุคคลผู้นั้น ก็คือ
"ความเป็นมิตร" หรือ "การอยู่รวมกันเป็นหมู่พวก" มีความร่าเริงเมื่อคบหาสมาคมกับเพื่อน

บุคลิกภาพการเชื่อฟังผู้นำนาง อโดโนล (Adorno, 1950 : 99 - 103)

ได้ศึกษาจากนักเรียนในวัฒนธรรม 6 แบบ ได้แก่ วัฒนธรรมอเมริกัน อาหรับ โรตี่เซีย จีน
อินเดีย และบราซิล ผลปรากฏว่า ชาวอาหรับ จีน โรตี่เซีย และอินเดีย นั้น เชื่อฟังผู้มี
อำนาจสูงกว่าคนอเมริกันกับบราซิล แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมทางตะวันออกนั้นให้ความสำคัญ
อย่างเคร่งครัด บุคคลจะต้องพยายามรักษาวินัยไว้ นิยมนับถือบุคคลผู้อาวุโส ฉะนั้น
อาจกล่าวได้ว่า บุคคลในสังคมตะวันออกจะมีความเกรงใจมากกว่าบุคคลในสังคมตะวันตก

✓ อนึ่ง การเชื่อฟังผู้อาวุโส อ่อนน้อม เคารพยกย่องนับถือ หรือกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
เหล่านี้จะจัดว่าเป็นแบบของการคิด (Cognitive Style) ซึ่ง เม็นนิงเยอร์
(Menninger, 1959 : 64) ได้ชี้ให้เห็นว่า บุคคลที่ใคร่ปรับตัวให้เข้ากับแบบของการคิด
อันมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเขานั้น สืบเนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นกับ
อำนาจของสิ่งแวดล้อม และอิทธิพลของวัฒนธรรมต่อการคิดนั้น ทรีแอนดิส (Triandis, 1964 :
185 - 212) ได้วิเคราะห์การรับรู้ของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมในสังคมของเขา พบว่าสิ่งเร้าที่
กลายคลึงกัน กลุ่มตัวอย่างจะตอบสนองแบบเดียวกัน และวัฒนธรรมสามารถจะตัดสินถึงความ
สัมพันธ์ระหว่างคนพวกต่าง ๆ ได้ เช่น นีโกรจะสัมพันธ์กับคนตรี อันเป็นแบบแผน (stereotype)
ของกลุ่มตัวอย่างนี้ ซึ่งแสดงออกให้เห็นในสังคมของเขา เช่นเดียวกับคนไทย "ความบ่งเริงใจ"
ก็จะเป็นแบบแผน (stereotype) อย่างหนึ่ง ซึ่งมีความสัมพันธ์กันและจะปรากฏแสดงออก
ในสังคมไทยเราจนทราบเท่าทุกวันนี้ ✓

อาจกล่าวได้ว่าทุกสังคมมีแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับยึดถือในความ
สัมพันธ์ต่อกันอื่น ๆ เช่น สังคมอเมริกัน สุภาพบุรุษพึงให้สุภาพสตรีเดินเขาประตูก่อน ดังนั้น
พฤติกรรมของแต่ละประเทศย่อมไม่เหมือนกัน พฤติกรรมหนึ่งประเทศหนึ่งเข้าใจแจ่มชัด แต่
อีกประเทศหนึ่งอาจไม่เข้าใจก็ได้ ดังเช่น บทบาทของการรับรู้ในแต่ละวัฒนธรรมนั้น วัฒนธรรม
อเมริกันในบทบาทของแม่กับลูกประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้ ความรัก ความชื่นชมยินดี ยกย่อง
รวมกันรับผิชอบ ออกคำสั่ง ฯลฯ ส่วนบทบาทแม่กับลูกของกรีซ ประกอบด้วยความช่วยเหลือ

รวมมือ รางวัล แนะนำ สอน ไมโครธ ไมเกลียค ฯลฯ

เคโครัม (Decorum, 1966 : 170 - 172) ใ้ข้ออธิบายให้เห็นถึงสภาพทางสังคมของ นาวาโฮ (Navaho) กำนนิยมของพวกนี้จะฝังแน่นอยู่กับวัฒนธรรมเก่า ๆ ผู้หญิงจะได้รับการยกย่อง ถ้าหากว่าไม่ร้องไห้ยามสามต้องจากไปหรือสูญเสียบุตร การแสดงความโกรธคำพูดไม่สุภาพ และการทะเลาะนั่นพียงหลีกเลี่ยงเสีย การก่อกวนผิด ทำให้การควบคุมของ Super ego ต้องสูญเสียไป บุคคลพึงพุดจาโพเราะต่อบุคคลทุกคน มีกิริยาสุภาพอ่อนโยนระมัดระวัง มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์ มานะอดทน ไว้ใจได้ เชื่อฟังพ่อแม่ มีสัญชาติญาณในการป้องกันตัว และกล้าหาญในสิ่งที่ถูก เป็นต้น

สำหรับค่านิยมของสังคมไทยนั้น พจนีย์ มณีสุวรรณ (2514) ได้ทำการศึกษาค่านิยมของนักเรียนเด็กหัดครู จำนวน 500 คน ในจังหวัดพระนครและธนบุรี พบว่า ค่านิยมต่อไปนี้ คือ ค่านิยมทางการเงิน การศึกษา ศาสนา ศิลธรรม ชีวิตในครอบครัว มนุษยสัมพันธ์ ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ฯลฯ ปรากฏผลว่า นักเรียนเด็กหัดครู เน้นค่านิยมทางด้านการศึกษาเป็นอันดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ค่านิยมทางชีวิตในครอบครัว ซึ่งแสดงถึงความผูกพันในครอบครัว และครอบครัวมีความสำคัญต่อเรามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทย การดำเนินชีวิตของเด็กจะขึ้นอยู่กับครอบครัว พฤติกรรมของคนไทยที่แสดงออกมาให้ปรากฏนั้น เป็นผลจากการอบรมสั่งสอนภายในครอบครัวเป็นประการสำคัญยิ่ง

✓ ✱ คร. วีรบุทข วิเชียร โชติ และ คร. นวลเพ็ญ วิเชียร โชติ (2513 : 1 - 23) เป็นผู้ค้นคิดและริเริ่มทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ เพื่อต้องการทราบว่า "ความเกรงใจ" ที่ปรากฏในความรู้สึกนึกคิดของคนไทยนั้นคืออะไร มีลักษณะและธรรมชาติเป็นอย่างไร มีสาเหตุมาจากไหน ตลอดจนผลดีและผลเสียต่อส่วนบุคคลและส่วนรวม โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างหลายประเภท เช่น ชาวบ้าน นิสิตนักศึกษา ข้าราชการ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีการศึกษาได้ใช้แบบสอบถามชนิดต่าง ๆ เช่น ใช้การทดสอบโดยวิธีสัมพันธ์ค่าและพฤติกรรม โดยกำหนดค่า "เกรงใจ" และ "ไม่เกรงใจ" เป็นหลัก กับการให้เขียนเรื่องประทับใจ (critical incidents) เกี่ยวกับความเกรงใจและไม่เกรงใจ พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงผลดีและผลเสียของหนึ่ง และให้บรรยายลักษณะของคน ที่เกรงใจและไม่เกรงใจอีกตอนหนึ่ง

ผลการวิจัยด้านสาเหตุของความเกรงใจ พบว่ามาจากเพื่อน ครู พ่อแม่ ผู้มีพระคุณ ผู้อาวุโสกว่า ผู้บังคับบัญชา ส่วนความไม่เกรงใจนั้น มาจากคนที่เห็นแก่ตัว คนไปที คนไม่มีมารยาท และกนอกคตอยู่

ด้านผลของความเกรงใจ พบว่า ทำให้ท่องรอกอย ไม่กล้าขอร้อง ไม่กล้าเอาเปรียบผู้อื่น ทำให้เสียเวลา ทำให้พูดเท็จ ไม่กล้ารับงาน ไม่กล้าทำให้ผู้อื่นผิดหวัง ส่วนผลของความไม่เกรงใจ ทำให้เสียสิ่งต่าง ไม่ตรงต่อเวลา พுகมากโดยไม่มีเนื้อหา พุกจาหยอกถกกันมาก กล้าที่จะกระทำทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะถือว่าตนทำถูก มีสิทธิ์ที่จะทำ แต่มีผลเสีย ก็คือ ทำให้ไม่มีใครอยากคบ และทำให้เป็นคนพูดสอแสร้งหรือคอยขัดจังหวะผู้อื่น

ดังนั้น พฤติกรรมความเกรงใจที่มีในคนไทยนั้น จึงมีทั้งผลดีและผลเสีย กล่าวคือ ในแง่ดี ความเกรงใจเป็นคุณธรรมอย่างหนึ่งในสังคมไทย ดังคำสอนว่า "ผู้ที่ย่อมรู้จักเกรงใจคน" (คุณหญิง มาลากุล, 2510 : 71) ซึ่ง ดร.วิริยภพ วิเชียรโชติ และ ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (2513 : 1 - 23) ได้สรุปผลการวิจัยว่า ความเกรงใจเป็นกานิยมเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ซึ่งมีผลในทางเสริมสร้างควาปรารถนาให้กับสัมพันธ์ไมตรีและความสงบเรียบร้อย ทั้งยังเป็นลักษณะอันดีงามของบุรุษจักกาลเทศะและยังยั้งั้งใจ แต่ถ้ามักเกินไปหรือใช้ไม่ถูกต้องตามกาลเทศะและหลักเหตุผลแล้ว ความเกรงใจก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้บุคลิกภาพของคนไทย เป็นไปตามกรรลองแห่งสังคมประชาธิปไตย ทำให้การทำงานร่วมกันขาดประสิทธิภาพ กล่าวคือ ในการประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อแก้ปัญหาบางประการ ถาผู้นอຍนี้แถความเกรงใจผู้นใหญ่ จนไปกล้าแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยประเพณีและวัฒนธรรมมีการสอนและฝึกอบรบให้เคารพยำเกรงผู้อาวุโส (ไพฑูริย์ เกื้อแก้ว, 2506 : 2-6) ประกอบกับการนิยมความเป็นอิสระไปของชนกับิกร จึงทำให้คนไทยกิดเจเพาะตัว ขาดความร่วมมือระหว่างกลุ่ม ขาดความกระตือรือร้น เป็นเหตุให้ผู้นบังคับบัญชาที่มีทัศนคติที่เห็นความคึกของตนเองดีที่สุด ไม่ชอบให้มีการโต้แย้ง (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2510: 441-447) การทำงานยอมบังเกิดผลเสียหายแก่ส่วนรวมได้ เช่นเดียวกับที่ บลันชาร์ด (Blanchard, 1958.482) ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการยึดถืออุเบกขาของคนไทย จนบางครั้งทำให้คนไทยยุ่งยากใจในการทำกิจกรรม เพราะกลัวว่าจะนำความผิดหวังมาสู่ตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้บางครั้งแสดงพฤติกรรม

ที่ไม่ตรงกับจุดประสงค์ของตนเอง ทั้งนี้เพื่อรักษาสัมพันธภาพเอาไว้นั่นเอง

นอกจากนี้ ดร.วีรบุท วิเชียร โชติ และ ดร.นวลเพ็ญ วิเชียร โชติ ยังได้กล่าวถึง กลวิธีป้องกันตัว (Defense Mechanism) ซึ่งเป็นลักษณะที่เด่นชัดของความเกรงใจ อีกประการหนึ่ง โดยการรักษาหน้าของตนเองและผู้อื่นที่เราเคารพรักใคร่ชอบพอ และบางครั้ง เป็นการหาสาเหตุเพื่อแก้ตัว (Rationalization) เช่น ในกรณีที่เกิดความกลัว ไม่กล้า แสดงออกซึ่งความต้องการหรือความปรารถนาของตน แล้วอ้างว่า เพราะ "เกรงใจ" สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะสืบเนื่องมาจากการพัฒนาบุคลิกภาพแบบเก็บกดของคนไทย ที่ไม่นิยม ให้เด็ก ๆ ได้แสดงออกซึ่งความเป็นตนเอง กอปรด้วยความเกรงขามผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของสังคมแบบไมตรีสัมพันธ์ ทำให้บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) เป็นแบบกระสวนที่ได้รับการนิยมในคนไทยว่าเป็นลักษณะของคนดี คือเรียบร้อย มีความสงบเสงี่ยมเจียมตน เป็นต้น ดังเช่น ดร.ละม้ายมาศ ตรีพิศ และคณะ (2510 : 87 - 91) ได้ศึกษาอิทธิพลของสังคมไทย ที่มีผลต่อการพัฒนาการของเด็กตำบลนาป่า จังหวัดชลบุรี โดยวิธีการสัมภาษณ์ ผลปรากฏว่า เด็กต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่กว่าการกระทำตามคำสั่งทุกอย่างของพ่อแม่ จะขัดคำสั่งไม่ได้รับการอบรมเช่นนี้มีผลที่หลายประการ เช่น ช่วยให้ผู้ใหญ่สะดวกในการอบรมเด็ก เป็นการรักษาสัมพันธภาพระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ช่วยให้เด็กมีความเกรงใจผู้อื่น แต่คุณธรรมดังกล่าวอาจมีผลเสียต่อตัวเด็กและสังคมโดยรวมหลายประการ เพราะการฝึกอบรมให้เด็กเคารพยกย่องและเชื่อฟังผู้ใหญ่ตลอดเวลา นั้นว่าเป็นการบั่นทอนความเป็นตัวของตัวเองของเด็กอย่างยิ่ง อาจจะทำให้เด็กขาดความกระตือรือร้น ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนขาดความต้องการสัมฤทธิ์ผล ในระดับสูงด้วย ซึ่ง ดร.ไพฑูรย์ เครือแก้ว (2513 : 159 - 168) ได้ให้ข้อสนับสนุนว่าการที่ผู้น้อยต้องเป็นเบี้ยล่าง ไม่มีโอกาสที่จะออกความคิดเห็น จะต้องเชื่อฟังและเกรงกลัว โดยถือคติว่า "เป็นผู้น้อยเฉยไว้ก่อน" ผู้ใหญ่เท่านั้นมีเสียงดัง สิ่งอะไรก็ต้องทำตาม จึงเป็นเหตุให้ผู้น้อยไม่ค่อยทำอะไร ไม่ค่อยรับผิดชอบ ไม่มีความคิดริเริ่ม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม คนที่มีนิสัยเกรงใจนั้น น่าจะได้รับการอบรมมาให้เป็นคนเก็บกด ความต้องการและความเห็นของตนเองเป็นประจำ การเก็บกดความต้องการของตนเองนี้ เมื่อมีบ่อยครั้ง เขาก็จะก่อให้เกิดความข้องคับใจ สภาพอารมณ์เช่นนี้จะมีส่วนสะกิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ได้ ซึ่งฮัตตัน และ บาสเส็ตท์ (Hutton and Bussett, 1948 : 332 - 353)

ได้กล่าวว่า "ตามปกติ ความคิดสร้างสรรค์ จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความรู้สึกเป็นอิสระ พ้นจาก ความวิตกกังวล และพ้นจากความรู้สึกว่า ตนมีความผิดและน่าสงสาร พ้นจากความคิดว่า สิ่งที่เขาทำไปนั้นเขาไม่ควรทำ และสิ่งที่เขาไม่ควรทำนั้นเขาควรทำอย่างยิ่ง" และถ้าเราจะเปรียบเทียบกันระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมอเมริกันจะเห็นว่าแตกต่างกันมาก เด็กอเมริกันได้รับการอบรมให้กล้าแสดงความคิด กล้าคัดค้าน กล้าเถียงผู้ใหญ่ ซึ่งตรงข้ามกับวัฒนธรรมไทย ดังได้กล่าวมาแล้ว ประกอบกับคำพังเพยที่ว่า "ตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด" อันเป็นเหตุชี้ให้เห็นว่า ความคิดสร้างสรรค์ ไม่น่าจะพัฒนาในหมู่คนไทย

ไสว เลี่ยมแก้ว (2514 : 52 - 64) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์และ ความถนัดทางการเรียน พบว่า แม้ว่าเด็กไทยจะไม่ค่อยได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเหมือนเด็กอเมริกัน แต่ความคิดสร้างสรรค์ก็ยังคงมีอยู่ เว้นแต่ว่าจะได้รับการพัฒนามากน้อยปานใดเท่านั้น ยังไม่สามารถจะบอกผลได้ เพราะยังไม่ได้ทำการวิจัย แต่ วีราพร เทพวีระพงศ์ (2514 : 182) พบว่า กลุ่มที่มีความเกรงใจน้อย จะมีความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด กลุ่มที่มีความเกรงใจปานกลาง และมากจะมีความคิดสร้างสรรค์ปานกลาง ส่วนประสิทธิ์ บัวคลี่ (2514 : 90) ได้ทำการศึกษาว่า ระหว่างกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นนักเรียนไทยในต่างจังหวัดจำนวน 100 คน นักเรียนไทยในกรุงเทพฯจำนวน 100 คน และนักเรียนนานาชาติจำนวน 216 คน กลุ่มไหนจะมีความวิตกกังวล ความเกรงใจ และความคิดสร้างสรรค์มากกว่ากันเพียงใด และมีความสัมพันธ์อย่างไร ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า

— นักเรียนที่มีความเกรงใจต่ำและความเกรงใจสูง จะมีความวิตกกังวลสูง แต่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ และ กลุ่มตัวอย่างที่มีความเกรงใจปานกลาง จะมีความวิตกกังวลต่ำ แต่มีความคิดสร้างสรรค์สูง

— นักเรียนนานาชาติ จะมีความเกรงใจน้อยกว่านักเรียนไทยในต่างจังหวัดและในกรุงเทพฯ แต่ นักเรียนไทยทั้งในต่างจังหวัดและในกรุงเทพฯ มีความเกรงใจปาน ๆ กัน

ผลจากการศึกษาของประสิทธิ์ บัวคลี่ น่าจะกล่าวได้ว่า นักเรียนนานาชาติมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนไทยในกรุงเทพฯและในต่างจังหวัด เนื่องจากมีความเกรงใจน้อยกว่านั่นเอง

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิคม ตั้งกะพิภพ (2516) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ และเปรียบเทียบบุคลิกภาพ ความเกรงใจ และความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนวัยรุ่นที่มา จากครอบครัวไทยและจีน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างชายหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเรื่องความ เกรงใจ พบว่า วัยรุ่นทั้งชายและหญิงที่มาจากครอบครัวไทยมีความเกรงใจสูงกว่ากลุ่ม ตัวอย่างที่มาจากครอบครัวจีน ส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ธรรมชาติของความเกรงใจ ระหว่างคนไทยและคนจีนนั้น ปรากฏว่าทั้งคนไทยและคนจีนมีความเข้าใจในธรรมชาติของ ความเกรงใจเหมือนกัน

(๑) * มุกดา ศรีบัง (2515) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจและแรง จูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กไทยและจีน เปรียบเทียบความเกรงใจ โดยใช้เพศ และเชื้อชาติ พบว่า

- เด็กไทยมีความเกรงใจมากกว่าเด็กจีนที่ระดับสถิติ .01
- ทั้ง เด็กจีนและเด็กไทยที่มีความเกรงใจสูงและต่ำมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่แตกต่างกัน
- เด็กไทยและเด็กจีนนั้น เพศหญิงมีความเกรงใจสูงกว่าเพศชายที่ระดับสถิติ .01
- เด็กชายไทยที่มีความเกรงใจสูงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่าเด็กชายจีนที่มี ความเกรงใจสูงอย่างมีนัยสำคัญ
- เด็กชายจีนที่มีความเกรงใจสูงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์น้อยกว่าเด็กชายจีนที่มี ความเกรงใจต่ำและเด็กหญิงจีนที่มีความเกรงใจสูงอย่างมีนัยสำคัญ

ประภาพิศ ศรีตระกูล (2516) ได้ศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความ เกรงใจ การรักษาหน้า และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ระหว่างนักเรียนไทยเชื้อสายไทยกับ นักเรียนไทยเชื้อสายจีนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ กลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักศึกษาระดับ ป.กศ.สูง จำนวน 230 คน พบว่า

- นักเรียนไทยเชื้อสายไทยมีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนไทยเชื้อสายจีน ในระดับ มศ. 3 ที่ระดับสถิติ .05 ส่วนในระดับ ป.กศ.สูง นักเรียนไทย เชื้อสายไทยและนักเรียนไทยเชื้อสายจีนมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

- นักเรียนไทยเชื้อสายจีนชั้น ป.กศ.สูง มีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนชั้น บศ. 3 ที่ระดับสถิติ .01 ส่วนนักเรียนไทยเชื้อสายไทยชั้น ป.กศ.สูง กับนักเรียนไทยเชื้อสายจีน ชั้น มศ. 3 มีความเกรงใจไปแตกต่างกัน
- นักเรียน มศ.3 ในต่างจังหวัดมีความเกรงใจสูงกว่านักเรียน บศ.3 ใน กรุงเทพฯ ที่ระดับสถิติ .05 ส่วนนักเรียน ป.กศ.สูง ทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัดมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
- นักศึกษาระดับ ป.กศ.สูง ในกรุงเทพฯมีความเกรงใจสูงกว่านักเรียนชั้น มศ.3 ในกรุงเทพฯ ที่ระดับสถิติ .05 ส่วนในต่างจังหวัดนักศึกษา ป.กศ.สูง กับนักเรียน มศ.3มีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
- นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีความเกรงใจมากกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ที่ระดับสถิติ .05
- นักเรียนที่มีการรักษาหน้าค่ามีความเกรงใจมากกว่านักเรียนที่มีการรักษาหน้าสูง ที่ระดับสถิติ .05

ในหัวข้อการวิจัยเรื่องเดียวกัน แต่กลุ่มตัวอย่างต่างกันตามถิ่นที่อยู่ โดยเฉพาะในการศึกษาเปรียบเทียบความเกรงใจของนักเรียน มศ.3 และนักศึกษา ป.กศ.สูง นั้น บุญงา วชิระศักดิ์มงคล (2516) พบว่า

- นักเรียนชั้น มศ.3 และนักศึกษากฎ มีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
- นักเรียนในภาคเหนือและนักเรียนในกรุงเทพฯมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
- นักเรียนไทยเชื้อสายไทยและนักเรียนไทยเชื้อสายจีนมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
- เพศหญิงมีความเกรงใจสูงกว่าเพศชายที่ระดับสถิติ .01

สำหรับบุคลิกภาพที่มีอิทธิพลต่อความคิดแบบสอส่วนนั้น อรทัย เศรษฐ์สถโก (2514 : 65 - 66) สรุปได้ว่า น่าจะเป็นเพราะบุคลิกภาพเกรงใจก็ได้ นักเรียนที่มีอายุน้อย จะมีความคิดแบบสอส่วนมากกว่านักเรียนที่มีอายุมาก เพราะนักเรียนที่มีอายุน้อย ยังไม่รู้จักเกรงใจว่าจะมีผลอย่างไรกับตนเองจึงไม่เกรงใจ มักชอบตั้งปัญหาตามสิ่งที่ตนอยากรู้อยากเห็น แต่นักเรียนที่อายุมาก เริ่มมีอิทธิพลของความเกรงใจเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทำให้ความคิดหรือปัญหาที่ซักถามลดลง เพื่อรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเอาไว้ แต่ผลการวิจัยของบุญลือ ทองอยู่ (2514 : 39) นั้น ความคิดแบบสอส่วนไม่สัมพันธ์กับความเกรงใจเลย และความเกรงใจไม่สัมพันธ์กับวิทยาศาสตร์ด้วย

คร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2513 : 35) ใกล้เคียงเปรียบเทียบว่า คนอเมริกันยึดสังคมแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์ เปิดโอกาสให้เด็กรู้สึกเป็นอิสระที่จะแสดงความคิดเห็นของตนออกมา และมีความกล้าที่จะแสดงออกมากกว่าเด็กไทยซึ่งอยู่ในสังคมแบบไมตรีสัมพันธ์ สังคมประกิต (Socialization) ที่มุ่งไมตรีสัมพันธ์ คือ การเน้นค่านิยมของความเกรงใจ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักเพื่อนฝูงมากกว่าความยุติธรรมในสังคม มีความอะลุ่มอล่วยอ้อมชอมกับ เป็นลักษณะที่เห็นได้ชัดในสังคมไทย คือ เน้นสัมพันธภาพมากกว่าสัมฤทธิ์ผล ผู้ที่มีค่านิยมเช่นนี้จะไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเนื่องจากเกรงใจ และความรู้สึกในการแข่งขันในด้านสัมฤทธิ์ผลมีน้อย เน้นการเสถียรละมากกว่าความยุติธรรม ซึ่งถ้าบิคาบารกาให้สังคมประกิตแก่บุตรโดยให้ค่านิยมแบบไมตรีสัมพันธ์ บุตรจะมีบุคลิกภาพที่เกรงใจคน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักพวกพ้อง ไม่ชอบการแข่งขัน ดังเช่น ผลการศึกษาคนกว้าของ มัญจรี บุณนาค (2514 : 62) พบว่า การฝึกไมตรีสัมพันธ์ บิคาบารกาในต่างจังหวัดให้สังคมประกิต (Socialization) ด้านความเกรงใจสูงกว่าบิคาบารกาในจังหวัดพระนคร คือ บิคาบารกาในต่างจังหวัดเน้นการฝึกอบรมเรื่องการเกรงใจ การฟังพาทอาศัยกัน เคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ ในขณะที่จังหวัดพระนคร เพื่อนบ้านแทบจะไม่รู้จักกัน

การที่วัฒนธรรมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของสังคมไมตรีสัมพันธ์และสัมฤทธิ์สัมพันธ์แตกต่างกันนั้น เหตุผลหนึ่งน่าจะเป็นเพราะคนในสองสังคมนี้มีปรัชญาชีวิตต่างกัน ซึ่งประเสริฐ แยมกลิ่นพุ่ม (2509 : 13 - 17) ใกล้เคียงเปรียบเทียบให้เห็นถึงปรัชญาชีวิต

ระหว่างสังคมตะวันตก ซึ่งเป็นแบบสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ และสังคมตะวันออก ซึ่งเป็นแบบสังคม
ไมตรีสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

1. สังคมตะวันตกย้ำความรุนแรง เกิดขาด จริตจิงในชีวิต ยึดมั่นในหลักการ
ความสัมพันธ์ตามหน้าที่สำคัญกว่า เรื่องส่วนตัว ส่วนสังคมตะวันออกย้ำความสงบสุข นิยมความ
อะลุ่มอล่วย หลีกเลี่ยงการขัดแย้ง นิยมความเป็นกันเอง หลีกเลี่ยงการทำให้ผู้อื่นไม่พอใจ
2. สังคมตะวันตกย้ำการเอาชนะธรรมชาติ อันจะนำไปสู่ความคิดริเริ่ม การค้นคว้า
ทางวิทยาศาสตร์ ส่วนสังคมตะวันออกย้ำการกลมกลืนกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรวมถึงบุคคลด้วย
3. สังคมตะวันตกย้ำความเป็นอิสระและความสำคัญของตัวบุคคล ส่วนสังคมตะวันออก
ย้ำการพึ่งพาอาศัยกัน

4. สังคมตะวันตกย้ำการหาความสุขทางวัตถุ ส่วนสังคมตะวันออกย้ำการหาความสุข
ทางใจ ถือว่าความสุขที่แท้จริงอยู่ที่ความอบอุ่นในความสัมพันธ์กับคนอื่น

จากข้อความดังกล่าว กนไทยจึงว่าอยู่ในสังคมแบบตะวันออก เพราะคนไทยยึดมั่น
ในประเพณีอบรมเด็กให้เกรงใจผู้อาวุโส เชื้อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ดังรายงานการวิจัยของ
ดร.ละม้ายมาศ ศรีทัศนีย์ และคณะ (2510 : 87 - 91) การอบรมเช่นนี้เมื่อปฏิบัตินานเข้า
ก็จะสร้างนิสัยเด็กให้ "ความเกรงใจ" ส่วนเด็กฝรั่งนั้นได้รับการอบรมมาตามระบบสังคม
สัมฤทธิ์สัมพันธ์ ซึ่งมีความเชื่อตนเอง กล่าวที่จะแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผล ฉะนั้น เด็กฝรั่ง
จึงมีบุคลิกภาพด้านความเกรงใจต่างกับเด็กไทย และแม้กระทั่งในเด็กไทยด้วยกัน สังคมใน
กรุงเทพฯ มีการเปลี่ยนแปลงทางวัตถุมีลักษณะใกล้เคียงกับแบบสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์มากกว่าในต่างจังหวัด
การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้น่าจะมีผลต่อค่านิยม "ความเกรงใจ" ของนักเรียนไทยในกรุงเทพฯบ้าง
แต่ค้านกับผลการวิจัยของประสิทธิ์ บัวคลี่ (2514 : 90) ที่ว่านักเรียนไทยในกรุงเทพฯ
และต่างจังหวัดมีความเกรงใจปาน ๆ กัน

✓ วิราพร เทพวิระพงศ์ (2514 : 183 - 186) ได้ศึกษาค้นคว้าถึงอิทธิพลของ
ความเกรงใจที่มีต่อพฤติกรรมแก้ปัญหาในกลุ่ม โดยแยกตามเพศ ความเกรงใจ และผู้อาวุโส
และความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมทางไมตรีสัมพันธ์กับความเกรงใจ ความคิดสร้างสรรค์และ
ความเป็นผู้นำ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนิสิตปีที่ 3 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร จำนวน
ชายหญิง รวม 532 คน ผลปรากฏว่า

ด้านความเกรงใจ

– นิสิตที่มีความเกรงใจน้อย แสดงการอ่อนคลายความตึงเครียด ความเป็นศัตรูกับผู้อื่น ความก้าวร้าวและไม่เห็นด้วย มากกว่านิสิตที่มีความเกรงใจมาก ส่วนนิสิตที่มีความเกรงใจมาก แสดงการอ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ เห็นด้วย ถ่อมตน มากกว่านิสิตที่มีความเกรงใจน้อย

– นิสิตชายที่มีความเกรงใจมาก แสดงการอ่อนคลายความตึงเครียดน้อยที่สุด และนิสิตหญิงที่มีความเกรงใจมาก แสดงความเห็นด้วยกับผู้อื่นมากที่สุด แต่นิสิตหญิงที่มีความเกรงใจน้อย แสดงความเป็นศัตรูต่อผู้อื่นมากที่สุด การแก้ปัญหา การซักถามปัญหาต่าง ๆ นิสิตที่มีความเกรงใจน้อย แสดงออกมากกว่านิสิตที่มีความเกรงใจมาก กลมเกลี้ยงในการเสนอแนะวิธีแก้ปัญหาก็เป็นแบบตรงไปตรงมามากกว่านิสิตที่มีความเกรงใจมาก โดยเฉพาะกลุ่มนิสิตชาย ส่วนนิสิตหญิงที่มีความเกรงใจมากมีการซักถามข้อเสนอแนะมากที่สุด

คุณภาพของกายภาพและสังคม

– นิสิตที่มีความเกรงใจน้อย มีความเคลือบแคลงในการพูด กล่าวแสดงออก ตัดสินใจ เกิดเคี้ยว น้ำเสียงหนักแน่น ฟังตนเอง แสดงความเค่น และแสดงความเป็นผู้นำดีกว่านิสิตที่มีความเกรงใจมาก และมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน มากกว่ากลุ่มที่มีความเกรงใจมาก โดยเฉพาะด้านความพอใจ สนุกสนาน และการแสดงความสาารถในการทำงาน

– นิสิตที่มีความเกรงใจน้อยไม่มีผู้อาวุโสอยู่ร่วมด้วย แสดงพฤติกรรมด้านการอ่อนคลายความเครียด ความเป็นศัตรูต่อผู้อื่น ความไม่พอใจ ไม่เห็นด้วยมากกว่านิสิตที่มีผู้อาวุโสอยู่ร่วมด้วย ส่วนนิสิตที่มีความเกรงใจมากที่มีผู้อาวุโสอยู่ร่วมด้วย จะแสดงความเป็นมิตรต่อผู้อื่นและแสดงความเครียดมากกว่ากลุ่มที่มีความเกรงใจน้อย สำหรับการแก้ปัญหา กลุ่มที่ไม่มีผู้อาวุโสและมีความเกรงใจน้อย จะมีการให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และซักถามปัญหาต่าง ๆ มากกว่ากลุ่มที่มีผู้อาวุโส

ด้านความสัมพันธ์

– นิสิตที่มีความเกรงใจมาก มักจะมีค่านิยมแบบไมตรีสัมพันธ์ แต่ไม่มีความสัมพันธ์แบบเส้นตรงระหว่างความเกรงใจกับความคิดสร้างสรรค์ และความเป็นผู้นำ แต่จะมีแนวโน้มไปทางโค้ง คือ กลุ่มที่มีความเกรงใจน้อย จะมีความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด แต่กลุ่มที่มีความเกรงใจปานกลางและมากนั้น มีความคิดสร้างสรรค์ปานกลาง ส่วนความเกรงใจกับความ เป็นผู้นำนั้น ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

— นิสิตหญิงมีความเกรงใจมากกว่านิสิตชาย และนิสิตหญิงที่มีความเกรงใจมาก จะแสดงพฤติกรรมทางอารมณ์และสังคมค่อนข้างมากกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญ

— พฤติกรรมทางกานการแสดงความ เป็นมิตรต่อผู้อื่นนั้นขึ้นอยู่กับความเกรงใจ และผู้อาวุโส

— นิสิตที่มีความเกรงใจมากจะแสดงพฤติกรรมที่แสดงความ เป็นมิตร มากกว่านิสิตที่มีความเกรงใจน้อย และผู้อาวุโสมีอิทธิพลต่อนิสิตที่มีความเกรงใจมากอย่างเห็นได้ชัด ส่วนนิสิตที่มีความเกรงใจน้อยนั้น ผู้อาวุโสจะไม่มีอิทธิพลแต่อย่างใด

งานเพ็ญ อายุการ (2512 : 100) ได้ศึกษาเด็กไทยวัยรุ่น จำนวน 152 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนชายมีลักษณะแสดงตัวมากกว่านักเรียนหญิง และนักเรียนหญิงมีลักษณะเก็บตัวมากกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย ที่อบรมเด็กหญิงให้เป็นคนสงบเสงี่ยมเรียบร้อยมากกว่าเด็กชาย และลักษณะสงบเสงี่ยมเรียบร้อยนี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของบุคลิกภาพเกรงใจ จึงสรุปผลได้ว่า นักเรียนหญิงมีความเกรงใจมากกว่าเด็กชาย เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ วีราพร เทพวีระพงศ์ ดังกล่าวมาแล้ว

นอกจากนี้ แบร์รี่ (Barry, 1967 : 58) ยังได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างเพศชายกับเพศหญิงไว้ว่า ผู้ชายไทยมักจะตัดสินใจต่าง ๆ ด้วยเหตุผล ส่วนหญิงเป็นพวกที่ค่อนข้างจะหัวเก่า พยายามรักษาขนบธรรมเนียมและคุณค่าต่าง ๆ ของประเทศไว้ ฉะนั้นในสังคมไทย ความสุภาพจึงยังมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความวิตกกังวลสูง (Nuanpen, 1968 : 184 - 195) วัยรุ่นทั้งชายและหญิงมีทัศนคติในทางลบต่อพฤติกรรมคำหยาบคายคนอื่น หรือมีความสุภาพขึ้นเท่าไร จะยังมีความวิตกกังวลในคำความอ่อนไหว ไม่สบายใจจากขึ้นเท่านั้น

ปราชญ์ลาปลน์ กัณฑ์เนตร (2515 : 57 - 61) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจ และการปรับตัว กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 200 คน จากโรงเรียนในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ผลปรากฏว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมคำหยาบคายคนอื่นและแก้ปัญหาที่บุคคลอื่นมาก มักจะมีความเกรงใจน้อย ส่วนที่แสดงพฤติกรรมคำหยาบตนเองและยกโทษหรือให้อภัยมาก มักจะมีความเกรงใจมาก และความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจและการปรับตัวจะเป็นแบบเส้นโค้ง (Curvilinear) นั่นคือ กลุ่มเกรงใจน้อยจะมีการปรับตัวมากที่สุด แต่กลุ่มที่มีความเกรงใจปานกลางและมากนั้น จะมีการปรับตัวปาน ๆ กัน นอกจากนี้

ยังพบว่า กลุ่มนักเรียนหญิงที่มีความเกรงใจน้อยนั้นมีพฤติกรรมตำหนิบุคคลอื่น และทั้งชายและหญิงมีความเกรงใจมากเพราะมีพฤติกรรมยกโทษให้หรือให้อภัยนั่นเอง สำหรับกลุ่มตัวอย่างในต่างจังหวัดก็มีแนวโน้มที่จะมีความเกรงใจมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพฯ และชายมีความเกรงใจมากกว่าหญิง

ส่วนการศึกษากันว่าความเกรงใจ การคิดสร้างสรรค์ และลักษณะความเป็นผู้นำของสุจินต์ ปริษามารถ (2515 : 67) โดยกระทำกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในนครหลวงจำนวน 6 โรงเรียน ประกอบด้วยนักเรียนที่ประพฤติล้นตามสังคม ชาย 53 คน หญิง 47 คน และนักเรียนที่ประพฤติซัดกับสังคม ชาย 53 คน หญิง 47 คน รวมทั้งสิ้น 200 คน พบว่า

– นักเรียนชายที่ประพฤติซัดกับสังคม มีความเกรงใจ สูงกว่า นักเรียนหญิงที่ประพฤติซัดกับสังคม และทั้งนักเรียนชาย – หญิงที่ประพฤติล้นตามสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.001

– นักเรียนหญิงที่ประพฤติล้นตามสังคมและนักเรียนหญิงที่ประพฤติซัดกับสังคม มีความเกรงใจ ไม่แตกต่างกัน

– นักเรียนชายที่ประพฤติล้นตามสังคมและนักเรียนหญิงที่ประพฤติล้นตามสังคม มีความเกรงใจ ไม่แตกต่างกัน

– นักเรียนชายที่ประพฤติล้นตามสังคมและนักเรียนหญิงที่ประพฤติซัดกับสังคม มีความเกรงใจ ไม่แตกต่างกัน

พูนผล สุวรรณทรัพย์ (2512 : 71) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะของนักเรียนในเมืองหลวงกับนักเรียนในตัวเมืองต่างจังหวัด พบว่า นักเรียนชายในตัวเมืองต่างจังหวัดกับนักเรียนชายในเมืองหลวงมีบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการเข้าสังคม สติปัญญา ความมั่นคงทางอารมณ์ โดยที่นักเรียนในเมืองหลวงจะมีความสามารถในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวดีกว่านักเรียนต่างจังหวัด แต่จะดีกว่าในด้านการศึกษาระเบียบแบบแผน และการบังคับตนเอง

สำหรับคุณลักษณะของความเกรงใจที่ประสิทธิ์ บัวคลี่ และคณะ (2514 : 128 – 130) ได้สร้างขึ้นโดยอาศัย Critical Incidents และได้ดำเนินการสร้างตามโครงหุ่น (model) ที่ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ ได้สร้างไว้ (2513 : 6) มีดังนี้

ก. คุณลักษณะทางกานนิยม เช่น

– พ่อแม่ยากจนจะขอเงินก็เกรงใจ

ฯลฯ

ข. คุณลักษณะทางอารมณ์ โดยเฉพาะกล้า – ไม่กล้า

– ไม่กล้าขอยืมเงินเพื่อน

ฯลฯ

ค. คุณลักษณะทางบุคคลสัมพันธ์

– เกรงใจครูที่ตี เข้าใจเด็ก ไม่ดู

ฯลฯ

ง. คุณลักษณะคุณภาพแห่งตนและผู้อื่น

– พังอาจารย์แล้วไม่เข้าใจ จะถามก็เกรงใจ กลัวอาจารย์และเพื่อนจะหาว่าโง่
(เท่ากับการป้องกัน "ตนเอง")

ฯลฯ

จ. คุณลักษณะทางบทบาทสัมพันธ์

– เกรงใจผู้ที่มีบุญคุณต่อเรา

(เท่ากับสภาพทางคุณธรรมต่างกัน)

ฯลฯ

ส่วนความเข้าใจในลักษณะความเกรงใจของคนไทยนั้น อรรถย เศรษฐศักดิ์โก (2513) ได้ศึกษาจากแบบสอบถาม เปรียบเทียบความแตกต่างกันตามอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และที่อยู่อาศัย ดังข้อความต่อไปนี้

– หญิงอายุ 24 ปี อาชีพครู (กศ.บ.) กล่าวว่า "การขอร้องผู้อื่นให้มาทำประโยชน์กับตัวเราไม่ว่าในกรณีใด ๆ ก็ยอมจะเกรงใจทั้งสิ้น เพราะรู้สึกตัวเราต้องเป็นภาระยุ่งยากของผู้อื่นไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นใครก็ตาม"

– ชายอายุ 18 ปี นักเรียน ม.ศ.4 ให้ความเห็นไว้ว่า "ในแต่ละกรณียอมขึ้นอยู่กับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความจำเป็นที่บังคับกับ สิ่งต่าง ๆ ที่กระทำหรือประพฤติดังไปนั้น ยอมขึ้นอยู่กับเหตุผลด้วย ถ้ามีเหตุผลเพียงพอ ความจำเป็นก็มาก ดังนั้นความเกรงใจก็ลดลง"

- หญิงอายุ 17 ปี นักเรียน ม.ค.5 ให้ทัศนะว่า "ในฐานะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่สนิทสนมหรือไม่ ย่อมมีความเกรงใจเช่นเดียวกัน"

- ชายอายุ 25 ปี (ระดับปริญญาตรี) กล่าวว่า "การที่เกรงใจอะไรใครในเรื่องใด ๆ มากน้อยแค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้นด้วย ตัวบุคคลเป็นอย่างไร เรื่องนั้นจำเป็นมากน้อยแค่ไหน คุ้นเคยกันแล้วจะเสียหายหรือไม่ เรื่องนั้นเป็นเรื่องส่วนรวมหรือส่วนตัว เป็นเรื่องถึงกับเป็นภัยตายหรือไม่ บางครั้งอาจหลีกเลี่ยงได้บางครั้งอาจไม่ได้ ย่อมขึ้นอยู่กับเหตุการณ์เฉพาะกรณีเป็นสำคัญ"

- ชาวนาอายุ 50 ปี การศึกษาประถมปีที่ 4 กล่าวว่า "เมื่อคิดจะรบกวนเขาเกินไป ก็มีความเกรงใจเขาอยู่" ส่วนชาวนาอีกคนหนึ่ง ได้ข้อ สังเกตไว้ว่า "จะทำหรือจะใช้อะไร เขาก็เกรงใจ (หมายถึงเพื่อนชาวนาด้วยกัน)

จากการค้นคว้าทางเอกสารทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อทราบลักษณะพื้นฐานจิตใจของคนไทย ปรากฏว่ามีนักวิจัยไทยกลุ่มหนึ่งได้กำหนดสมมติฐานลักษณะคนไทยไว้ 20 ลักษณะ ดังนี้ (ไพบูลย์ รัตนมังคละ, 2514 : 66) *ปรีดี พนมยงค์*

1. รักสันติ	2. ชอบอิสระ
3. ชอบสนุก	4. เมตตากรุณา ๙
5. โอบอ้อมอารีและเอื้อเฟื้อ	6. กตัญญูกตเวที
7. ถ่อมตน	8. ชี้เกรงใจ
9. ลืมน่าย	10. มีความอดกลั้น
11. เชื้อกรรม	12. เชื่อโชคกลางของขลัง
13. ทนต่อทิวี่ของกันอื่นได้	14. มั่นสนั่นผ่นยาว
15. ชอบใช้สิทธิ	16. เคารพผู้อาวุโส
17. ยอมตามผู้มีอำนาจ	18. ชอบงานมีเกียรติ
19. ไม่เอาจริงเอาจัง	20. ทำงานแบบนักชีโรยหน้า

ทั้งนี้กล่าวมาแล้วว่า ความเกรงใจเป็นค่านิยมอย่างหนึ่งในระบบค่านิยมในสังคมไทย ซึ่ง ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ และ ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (2513 : 4) เห็นว่า ความเกรงใจนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับค่านิยมอื่น ๆ และองค์ประกอบต่าง ๆ ของวัฒนธรรม

โดยตั้งชื่อทฤษฎีนั้นว่า ทฤษฎีไมตรีสัมพันธ์ และยังคงกล่าวไว้ว่า ตามเกณฑ์ของสังคมและเศรษฐกิจนั้น เราแบ่งสังคมออกเป็น 2 ชนิด คือสังคมไมตรีสัมพันธ์ (Affiliative Society) กับสังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ (Achieving Society) กับทั้งยังได้เปรียบเทียบลักษณะของสังคมทั้งสองไว้ ตลอดจนเรียงลำดับ (2516 : 15 - 20) ดังต่อไปนี้

สังคมไมตรีสัมพันธ์	สังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์
<p><u>สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม</u></p> <p>1. เป็นสังคมเกษตรกรรม ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี มักดำเนินรอยตามบรรพบุรุษ</p> <p><u>พื้นฐานของระบบค่านิยม</u></p> <p>2. ยึดถือความเป็นผู้มีประสบการณ์ ประสบการณ์เป็นเกณฑ์ที่ใช้ได้ และไม่มีการเปลี่ยนแปลง มีความเชื่อในเรื่องของพรหมลิขิต</p> <p><u>ระบบทางการเมือง</u></p> <p>3. ผู้นำกุมอำนาจแต่เพียงผู้เดียว ใช้การปกครองแบบอัตตาธิปไตย</p> <p><u>โครงสร้างของอำนาจ</u></p> <p>4. นิยมระบบเจ้าขุนมูลนาย โดยลั่นกันเป็นชั้น ๆ การพุ่มีอาวุโส</p> <p><u>ระบบสื่อสาร</u></p> <p>5. เป็นระบบปิด บุคคลไม่มีอิสระในการคิด ถ้าว และไม่กล้าซักถาม</p>	<p>1. เป็นสังคมอุตสาหกรรม ใช้วิทยาการสมัยใหม่</p> <p>2. เน้นเหตุผล และเชื่อในศักดิ์ศรี มีอิสระในการดำเนินชีวิต และกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง</p> <p>3. การปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย ทุกคนร่วมกันรับผิดชอบหน้าที่</p> <p>4. เน้นความเสมอภาค ทรากภาพ และเสรีภาพ</p> <p>5. เป็นระบบเปิด ทุกคนมีอิสระในการคิด รู้จักการซักถามและแก้ปัญหาด้วยตนเอง</p>

สังคมไมตรีสัมพันธ์	สังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์
<p><u>ระบบสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล</u></p> <p>6. พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มักกลัวการถูกทอดทิ้ง มีความจงรักภักดีต่อกลุ่มเล็ก ถ้ามีโอกาสมักพิจารณาเครือข่ายมาก่อน ใช้เกณฑ์สัมพันธ์ภาพกลัวการประเมินผล ซึ่งทำให้ "เสียหน้า" ตลอดจนเน้นการเสียสละ</p> <p><u>ระบบบุคคลิกภาพ</u></p> <p>7. ใฝ่ใจในตนเอง มักคิดว่าตนเองไม่คอยมีค่า ยึดคติ "สิบเบี้ยไถลมือ" ต้องการเพื่อนมาก ๆ มีความเกรงใจสูง ชอบตาบอขาย และฉีกมาให้จำ</p>	<p>6. รู้จักช่วยตนเอง มักกลัวความล้มเหลว มีความจงรักภักดีต่อกลุ่มใหญ่ ส่วนรวม ใฝ่ใจหาความสามารถด้วยตนเอง ใช้เกณฑ์ความสาบารถนิยมการประเมินผลเพื่อ "ประสิทธิภาพ" เน้นความยุติธรรม เป็นต้น</p> <p>7. มีความมั่นใจในตนเอง กิดว่าตนเป็นบุคคลที่มีค่า ใฝ่ใจคติ "ออกเปรี้ยวไว้กินหวาน" ต้องการความสำเร็จ มีความเกรงใจต่ำ หรือปานกลาง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และฉีกมาให้คิด</p>

อนึ่งสังคมประภิต (Socialization) นั้น นักจิตวิทยาเชื่อว่า มีอิทธิพลต่อการสร้างบุคลิกภาพ ดังทฤษฎีสังคมประภิต ซึ่ง ดร.วีรบุษ วิเชียรโชติ (2516) ไถ่กล่าวเปรียบเทียบไว้ ดังนี้

สังคมประภคแบบไมตรีสัมพันธ์	สังคมประภคแบบสัจภคสัมพันธ์
<p>1. สัมพันธภคพระหวางบุกกล (บิคามารคาคและบุตร) เป็นแบบไมกอยมีเหตุผล ไซอารมคเป็นใหญ่</p>	<p>1. สัมพันธภคพระหวางบุกกล (บิคาบาเรคาและบุตร) เป็นแบบบิเหตุผล ไซหลักเกณคและหลักการเป็นใหญ่</p>
<p>2. การฝึกความมีวินัย ไซอารมคและการเมียนคิ กุคาคเป็นสำคัญ</p>	<p>2. การฝึกความมีวินัย ไซเหตุผลและการอบรมคววจาที่มีหลักเกณคแน่นอน และเป็นที่ยอมรับของผูเยาว</p>
<p>3. ผูเยาวไมสามารถสรุปลัคเกณคเพื่อบิคเป็นกานิยมของคนเองไควาสิ่งใดควรหรือไมควรประพคปฏิบัติ จึงมักไมกอยเกิดวินัยในคนเองและ ความรับนิคชอบ</p>	<p>3. ผูเยาวสาบารดสรุปลัคเกณคเพื่อบิคเป็นกานิยมของคนเองได้ จึงเกิดคววมวินัยในคนเองและความรับนิคชอบ</p>
<p>4. ไซสงเสริมใหเยาวแสวงหาควมรูจากสิ่งแวคลอม โคยอาศัยประสาทสัมพันธ์ทั้งห้า เพราะไมชอบเด็กชน</p>	<p>4. สงเสริมใหเยาวแสวงหาควมรูจากสิ่งแวคลอม โคยอาศัยประสาทสัมพันธ์ทั้งห้า เพราะถึอว่าเป็นธรรมชาติของค็กที่แจแสวงหาควมรู</p>
<p>5. ไมชอบใหเยาวถาม เพราะรำคาญ</p>	<p>5. ชอบใหเยาวถาม เพราะเป็นการสนองควมอยากรูอยากเห็นของค็ก และทำให้เกิดการเรียนรูอย่างกวางขวาง</p>
<p>6. ผูใหญ่ชอบทำอะไร ๆ ใหเยาวจนโค และไมสงเสริมใหค็กชวย</p>	<p>6. สงเสริมใหเยาวทำอะไร ๆ เองตั้งแต่ยังเยาว เพื่อฝึกควมเป็นอิสระ และควมเป็นค้วของคนเอง</p>
<p>7. ไมสงเสริมใหเยาวคักคินใจควยคนเอง ผูใหญ่พยายามคักคินให</p>	<p>7. สงเสริมใหเยาวคักคินใจควยคนเอง เพื่อฝึกควมเป็นเอคักคินบุกกล และ</p>

สังคมประภคแบบไมตรีสัมพันธ์	สังคมประภคแบบสัมฤทธิสัมพันธ์
<p>เพราะถือว่าม่ประภคการ่มากกว่า อามนำรอนนากอน</p> <p>8. แกบปัญหาเค็กรองไทควยการ อุมและการโอ</p> <p>9. ไบสงเสริมให้ผูเขาวมาสังสร กับผูใหญ่ และไมคอยพาออกนอกบาน</p> <p>10. ผูเขาวมักมีโลกทัศน์แบบการ กวมกุมตนเอง โดยอาศัยโลกภายนอก (External Control)</p> <p>11. มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์สูง และ มีบุคลิกภาพแบบไมตรีสัมพันธ์</p>	<p>ความมีเอกศักดิ์</p> <p>8. แกบปัญหาเค็กรองไทควยการหาสาเหตุ แล้วแกตามสาเหตุนั้น</p> <p>9. สงเสริมให้ผูเขาวมาสังสรกับผูใหญ่ และมักพาออกนอกบานควยขอย ๆ</p> <p>10. ผูเขาวมักมีโลกทัศน์แบบการกวม ตนเอง โดยอาศัยโลกภายใน กือ ตนเอง (Internal Control)</p> <p>11. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิสูง และมี บุคลิกภาพแบบสัมฤทธิสัมพันธ์</p>

คร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (2513 : 1 - 23) ให้ความเห็นว่า ทฤษฎี
บุคลิกภาพที่เกี่ยวกับความเกรงใจนั้น ควรจะเป็น Self theory ถ้าหากว่า กานิยม
ที่รับมาจากบุคคลอื่นโดยบิดเบือนจากความจริง หรือรับมาโดยปฏิเสธความต้องการที่แท้จริง
ของตัวเอง ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกถึงเกรียด ไม่รู้ว่าความจริงตัวเองต้องการอะไร ทำให้เกิด
ความวิตกกังวล แต่อย่างไรก็ตาม ความเกรงใจของคนไทย ก็มีผลดีในด้านการรักษา
สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลไว้ได้ ดังนั้น ลักษณะบุคลิกภาพแบบไทย โดยเฉพาะในดานความ
เกรงใจ จะมีทั้งข้อดีและข้อเสียต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (คณะครุศาสตร์, 2514 :
8 - 15) ดังที่ววยางต่อไปนี้

1. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เกรงอกเกรงใจ ย่อมก่อให้เกิดความสามัคคีสัมพันธ์ภาพ
ระหว่างบุคคลเป็นไปอย่างมั่นคงแน่นแฟ้นที่หนึ่ง ไว้เนื้อเชื่อใจกัน ส่วนผลเสียในการลงทุน

มักเกิดคอร์ปชั่น ไม่ขยันขันแข็งเพราะอาศัยกันได้ ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมในสังคม ศักยภาพ
คนที่ไม่มีความพร้อม ความเกรงใจทำให้ไม่กล้าพูดในสิ่งที่อยากพูด เป็นไปในทำนองน้ำท่วมปาก
จะทำอะไรไม่เต็มที่เพราะมีไม้ครีค้ำคอ

2. การเคารพยำเกรงผู้ใหญ่ ผู้น้อยยอมรับรู้สึกอบอวน ปลอดภัย ไม่ต้องรับผิดชอบมากนัก
ทำให้เป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ย่อมเกิดผลเสีย คือ เกิดการชะงักงันในแนวคิดแผนใหม่
ทำให้ผู้น้อยเกรงใจผู้ใหญ่ ทำอะไรไม่เต็มที่ ไม่มีอิสระในการคิด ก่อให้เกิดความคับข้องใจ

3. มีสัมฤทธิ์สัมพันธภาพ แต่มีไม้ครีค้ำคอสูง ทำให้เกิดผลดีในแง่ความสัมพันธ์ของบุคคล
ในสังคมคือ ร่วมมือร่วมใจทำงาน แต่ผลเสียที่ได้รับ คือการทำงานไม่ได้ผลเต็มที่ เพราะไม่ให้
โอกาสบุคคลแสดงความสามารถตามความถนัดได้อย่างเต็มที่

➤ เรื่องของความเกรงใจกึ่งกล่าวมาแล้วนั้น และได้จัดว่าเป็นบุคลิกภาพอย่างหนึ่งของ
คนไทย ซึ่งมีทั้งผลดีและผลเสียต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม สิ่งใดที่เป็นข้อดี ก็ควรเก็บรักษา
คุณลักษณะที่ค้ำนั้นไว้ สิ่งใดที่เป็นผลเสียก็ควรจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไข ตามหลักการและเหตุผลที่
ดร.วีรยุทธ วิเชียร โชติ (2516 : 13 - 14) กล่าวอ้างถึงสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และ
เศรษฐกิจ ตลอดจนระบบกานนิยมที่มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมบุคลิกภาพของคน และลักษณะของสังคม
ในภูมิภาคให้แตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ตาม บุคลิกภาพของคน วัฒนธรรม และสังคม ย่อมมี
พัฒนาการไปเรื่อย ๆ ความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม สังคม และความเจริญทางค่าน
เทคโนโลยี ตลอดจนการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน การแก้ไขนี้ จำเป็นต้องคำนึงถึง
โครงสร้างของบุคคล กลุ่ม และสังคม โครงสร้างทางสังคมเดิมของไทยมักเป็นอุปสรรคต่อ
การแสดงออกของคนในสังคมปัจจุบัน เช่น เกี่ยวกับความกิริเริ่มสร้างสรรค์ ความเป็นตัวของ
ตนเอง ฯลฯ จึงกล่าวได้ว่า บุคลิกภาพของไทยไม่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ เราไม่ขึ้นต่อการ
ประสานงาน แต่ขึ้นต่อการรับคำสั่งทำงานเพื่อเอาใจเจ้านาย เชื่อฟังและเกรงใจผู้อาวุโสกว่า
เรามากแก่ปัญหาที่ปลายเหตุ ซึ่งเป็นการแก้ที่ไม่ตรงเป้าหมาย

✓ สำหรับบุคลิกภาพที่เป็นที่พึงปรารถนาหรือเอื้อต่อการพัฒนาประเทศนั้น ควรมีลักษณะ
ดังต่อไปนี้ (ดร.วีรยุทธ วิเชียร โชติ, 2516 : 23)

1. ความมีประสิทธิภาพ
2. ความขยันขันแข็ง

3. ความเป็นระเบียบ
4. ความตรงต่อเวลา
5. ความมีชัยสต์
6. ความซื่อสัตย์สุจริต
7. การใช้เหตุผลในการตัดสินใจเพื่อกระทำการต่าง ๆ *
8. ความพร้อมที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
9. ความตื่นตัวต่อการแสวงหาโอกาสที่พึงได้จาก การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ
10. ความกระตือรือร้นและสร้างสรรค์
11. ความมีเอกศักดิ์และมั่นใจในตนเองรวมทั้งการพึ่งพาตนเอง
12. ความรับผิดชอบและร่วมมือทางสังคม
13. ความสามารถในการอดเปรี้ยวไว้กินหวาน

นั่นคือ เราต้องพัฒนาคนกำลังคนให้มีประสิทธิภาพ เพราะคนเปรียบเหมือนทรัพยากรธรรมชาติ ถ้าขาดกำลังคนซึ่งขาดมันสมอง สติปัญญาและความสามารถทางเทคนิคต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการประกอบการเสียแล้ว ถึงแม้จะมีทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ และทุนมากมายเพียงใด ก็จะไม่สามารถทำให้เกิดการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมได้ การที่ประเทศใดก็ตาม ถ้อยอยู่ในระยะพัฒนาประเทศ แต่ขาดกำลังคนที่มีคุณลักษณะดังกล่าว ย่อมมีผลกระทบกระเทือนต่อประเทศ ทำให้ประเทศไม่สามารถเจริญก้าวหน้าไปได้

- สมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้

1. โดยทั่วไปเพศหญิงผู้มีความเกรงใจมากกว่าเพศชาย
หรือทั้งเพศชายและเพศหญิงน่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
2. เพศชายหญิงในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าชายหญิงในนครหลวงฯ
หรือเพศชายหญิงทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวงฯ น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
3. เพศหญิงในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศหญิงในนครหลวงฯ
หรือเพศหญิงทั้งในต่างจังหวัดและในนครหลวงฯ น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

4. เพศชายในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายในนครหลวงฯ
หรือเพศชายทั้งในต่างจังหวัดและในนครหลวงฯ น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
5. เพศชายหญิงที่มีอายุมาก น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายหญิงที่มีอายุน้อย
หรือเพศชายหญิงไม่ว่าจะมีอายุมากหรือน้อย น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
6. เพศชายที่มีอายุมาก น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายที่มีอายุน้อย
หรือเพศชายไม่ว่าจะมีอายุมากหรือน้อย น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
7. เพศหญิงที่มีอายุมาก น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศหญิงที่มีอายุน้อย
หรือเพศหญิงไม่ว่าจะมีอายุมากหรือน้อย น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
8. เพศหญิงอายุมากในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายหญิงอายุมาก
ในนครหลวงฯ และมากกว่าเพศชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัด
หรือเพศหญิงอายุมากในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันกับเพศชายหญิงอายุมาก
ในนครหลวงและเพศชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัด
9. เพศชายอายุมากในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายอายุมาก
ในนครหลวงฯ และมากกว่าเพศชายอายุน้อยทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวงฯ
หรือเพศชายอายุมากในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันกับเพศชายอายุมาก
ในนครหลวงฯ และเพศชายอายุน้อยทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวงฯ
10. บุคคลที่มีสัมพันธภาพเป็นกันเองและสนิทสนม ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะ เช่นใด น่าจะมี
ความเกรงใจมากกว่าบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ไม่เป็นกันเองและห่างเหิน
หรือทั้งบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่เป็นกันเองและสนิทสนมและบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ไม่เป็นกันเองและ
ห่างเหิน น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

—เหตุผลสนับสนุนสมมติฐาน

1. โดยทั่วไปเพศหญิง น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชาย
ทั้งนี้เพราะว่า ลักษณะนิสัยของคนไทยโดยทั่วไป และขนบธรรมเนียมประเพณี
วัฒนธรรมของคนไทยนั้น ถือว่าผู้หญิงต้องเป็น "ข้างเท้าหลัง" หรือเป็นผู้ตาม ในขณะที่ผู้ชาย
ต้องเป็นผู้นำ และเพศหญิงต้องเป็นเพศที่สุภาพเรียบร้อย อ่อนหวาน และอยู่ในกรอบของประเพณีเส

ผู้หญิง เป็นเพศที่ยอมตามสังกมมากกว่าเพศชาย หญิงมีความเคียดแค้น แต่จะเก็บกดไว้ภายใน ไม่แสดงออกมาก (Bennett and Others, 1959 : 101 - 105) อาจเป็นเพราะ สังคมไทยเป็นผู้กำหนดบทบาทของหญิงให้มีความสงบเสงี่ยมในการวางตัวก็เป็นได้ นอกจากนี้ แมรี่ (Barry, 1967 : 56) ยังได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิงไทย ไว้ว่า ชายไทยไม่ค่อยเก็บความรู้สึกเหมือนหญิง มักคิดสิ่งต่าง ๆ ด้วยเหตุผล ส่วนหญิง เป็นพวกที่ค่อนข้างหัวเก่า พยายามรักษานขนบธรรมเนียมประเพณีและคุณค่าต่าง ๆ ของประเทศไว้ และอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบไว้อ่านาจอ ยึดค่านิยมผู้อาวุโส หญิงจึงมีแนวโน้มที่จะมีความรักชอบมากกว่าชาย (Buss and Brock, 1963 : 345 - 350) ส่วนชาย มักเป็นใหญ่กว่าหญิง เป็นหน้าที่ของบิดาที่จะให้ความคุ้มครองป้องกัน ให้ความอุปการะในด้าน เศรษฐกิจ บิดามีสิทธิและอำนาจมากกว่าคนอื่น ๆ ในการจัดการเรื่องต่าง ๆ (ไพฑูริย์ เครือแก้ว, 2513 : 102) ชายจึงมีความก้าวร้าวมากกว่าหญิง และความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมของผู้ที่มีความเกรงใจน้อย (วีราพร เพ็ชรระพงค์, 2514 : 179) นอกจากนี้ชายยังมีลักษณะแสดงตัว มากกว่าหญิง และหญิงมีลักษณะเก็บตัวมากกว่าชาย (วันเพ็ญ อายุการ, 2512 : 100) บุคลิกลักษณะเก็บตัวนี้ Jung (Bischof, 1970 : 128 - 129) ได้กำหนดไว้ว่า เป็นพวกที่ไม่ชอบสมาคม ซื่อาย ประหม่า พุคน้อย เจ็บขริ้ม คิดมาก ไม่เปิดเผย อันเป็นลักษณะ ของพวกที่มีความวิตกกังวลสูง ไม่กล้าแสดงออก และส่วนมากมักจะเกิดขึ้นกับเพศหญิง ตรงกับ ผลงานวิจัยของ คาสตาเนดา และ แมคแคนเลส (Castaneda and McCannless, 1956 : 317 - 326) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวลของเด็กชายหญิงเกรด 4 - 6 จำนวน 386 คน พบว่า เด็กหญิงมีความวิตกกังวลมากกว่าเด็กชาย นอกจากนี้ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (1968) ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมและบุคลิกภาพของนักเรียนไทยวัยรุ่น และเด็กอเมริกันวัยรุ่น ซึ่งมีอายุระหว่าง 16 - 20 ปี พบว่า เด็กหญิงมีความวิตกกังวลมากกว่า เด็กชายทั้งเด็กไทยและเด็กอเมริกัน ดังได้กล่าวมาแล้วว่าลักษณะของคนที่มีความวิตกกังวลสูงนั้น เป็นผู้ที่ไม่กล้าแสดงออก เก็บกดอารมณ์ไว้ ซึ่งน่าจะเป็นลักษณะของผู้ที่มีความเกรงใจมาก และเพศหญิงเป็นเพศที่มีความวิตกกังวล สูงกว่าเพศชาย ฉะนั้น น่าจะสรุปได้ว่า เพศหญิงมีความเกรงใจมากกว่าเพศชาย

หรือทั้งเพศชายและเพศหญิง น่าจะมีความเกรงใจปาน ๆ กัน

จากรายงานการก่นกว่าของนักจิตวิทยาบางท่านได้วิจารณ์ไว้ว่า คนไทยไม่ว่าชายหรือหญิง เป็นผู้ที่เอื้ออารี ใฝ่ฝัน รักสงบ สุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส เชื่อฟังผู้ใหญ่ รวมทั้งมีลักษณะที่สื่อให้เห็นถึงความสามัคคี ความสงบเรียบร้อย เช่น ความเกรงใจ อากาการไม่เป็นไร เป็นคน และ ฟิลลิปส์ (Phillips, 1965 : 46 - 47) พบว่า คนไทยเป็นนิสัยซื่อสัตย์ สุจริต เยือกเย็น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่พุดในสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นไม่พอใจ สุจินต์ ปริษามารถ (2515 : 67) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการศึกษาศรีธรรมศาสตร์ ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ ของนักเรียนที่ประพฤติคล้อยตามสังคมและที่ขัดแย้งกับสังคม ผลปรากฏว่า ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ประพฤติคล้อยตามสังคมหรือขัดแย้งกับสังคม จะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันเลย

กึ่งนี้ได้กล่าวมาแล้วว่า คนที่มีความวิตกกังวลสูง เป็นผู้ที่มีความเกรงใจมาก และเพศหญิงมีความวิตกกังวลมากกว่าเพศชาย แต่ผลการวิจัยของ รี (Rie, 1963 : 1003 - 1017) ซึ่งศึกษาจากเด็กชายหญิง เกรด 1 - 7 พบว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความวิตกกังวลไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ในสังคมไทยจัดว่า ความเกรงใจเป็นคุณธรรมอย่างหนึ่ง ดังคำสอนว่า "ผู้ดีต้องรู้จักเกรงใจคน" (คุณหญิง มาลาตุล, 2512 : 5) และความเป็นผู้ดีนี้ มิได้จำเพาะเจาะจงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง กว้างเหตุผลดังกล่าว น่าจะสรุปได้ว่า เพศชายและเพศหญิง น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

2. เพศชายหญิงในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายหญิงในนครหลวงฯ ทั้งนี้เพราะว่าในต่างจังหวัด บิคารมารคามักจะอบรมเด็กให้อยู่ในโอวาทเชื่อฟังผู้ใหญ่ ปฏิบัติตามครรลองคลองธรรม ถูกควบคุมมากกว่าเด็กในนครหลวงฯ (Poonphol, 1970 : 212) และสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมตลอดจนการอบรมเลี้ยงดูของคนในต่างจังหวัด ส่วนใหญ่ใช้วิธีการลงโทษ เมียนตี อดคำ พยายามให้เด็กกลัวเกรงมากกว่าในนครหลวงฯ ซึ่ง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (2509 : 141 - 149) ได้เปรียบเทียบลักษณะจิตใจและสัมพันธภาพของคนในกรุงเทพฯ และชนบทว่า ความห่างเหินของคนในกรุงเทพฯ มีมากขึ้นทุกที ๆ จิตใจของคนเปลี่ยนไป เห็นความลำบากความทุกข์เวทนาของผู้อื่นเป็นของธรรมดา ไม่ใช่กิจธุระของตน ส่วนชนบทมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เคื้อคร่อนแทนกัน จึงจะเห็นได้จากความเชื่อที่ว่า ไปบ้านนอกไม่อดตายและไม่หลงทาง ทุกคนเป็นกันเอง มีค่านิยมแบ่งปันกันมากกว่าการแข่งขัน ยึดมั่นในประเพณีและเคารพผู้อาวุโสมากกว่าคนในกรุงเทพฯ เนื่องจากบิคารมารคาในต่างจังหวัด

ให้สังคมประกิด (Socialization) กันไมตรีสัมพันธ์สูงกว่าบิคมารคาในกรุงเทพฯ คือ บิคมารคาในต่างจังหวัดเน้นการฝึกรวมเรื่องการเกรงใจ การพึ่งพาอาศัยกัน ในขณะที่กรุงเทพฯ เพื่อนบ้านแทบจะไม่มีใครรู้จักกัน (บัญชี บุนนาค, 2514 : 70) บิคมารคาในต่างจังหวัดมีค่า ประเพณีนิยมเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ สำหรับสังคมนครหลวงฯนั้น ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2513 : 72 - 73) ลงความเห็นว่าเป็นสังคมไมตรีสัมพันธ์ที่กำลังพัฒนาเข้าสู่ สังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ ใ้ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกมากกว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กจึงออกไป ทางแบบประชาธิปไตย เด็กมีสิทธิแสดงความคิดเห็น กล่าวกล้าทำมากกว่า ส่วนชนบทหรือ ต่างจังหวัดซึ่งยังคงเป็นสังคมแบบไมตรีสัมพันธ์นั้น ชนบทธรรมเนียมจารีตประเพณีของท้องถิ่น ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง ๆ ง่าย มีความเป็นกันเอง พ่อแม่เสียสละเพื่อลูก อยู่ใกล้ลูกมากเพื่อให้ลูก มีความสุข (ไพฑูริย์ เกรือแก้ว, 2513 : 196) ทำให้เด็กต้องฟังผู้น้อยตลอดเวลา ไม่เป็น ตัวของตนเอง จะมีบุคลิกภาพที่เกรงใจคน อื่อเพื่อเมื่อแม่ รักพวกทอง เป็นคน ฉะนั้น เพศชายหญิงในต่างจังหวัด จึงน่าจะมี ความเกรงใจมากกว่า เพศชายหญิงในนครหลวงฯ

หรือเพศชายหญิงทั้งในต่างจังหวัดและในนครหลวงฯ น่าจะมี ความเกรงใจไม่แตกต่างกัน จากรายงานผลการวิจัยของประสิทธิ์ บั๊กดี (2514 : 90) พบว่า นักเรียนไทย ในต่างจังหวัดและนักเรียนไทยในกรุงเทพฯ มีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน และประเสริฐ แยมกลิ่นพุ่ม (2513 : 66) ได้กล่าวถึงค่านการย้ำความเป็นตัวของตนเองของคนไทยว่า พุทธศาสนาสอนให้คนไทยพอใจและ เชื่อฟังในตนเอง รู้จักหาความสุขจากตนเองและพึ่งตนเอง ไม่ชอบให้ใครมายุ่งเรื่องส่วนตัวของตน ไม่ชอบรวมกันเป็นกลุ่ม ถือว่า "บ้านใคร ใครอยู่ ู่ใคร ใครนอน" อนึ่งสังคมไทยเป็นสังคมชนบท (Rural Society) คนไทยโดยทั่วไปมีลักษณะ เป็นชาวชนบท สัมพันธภาพและการดำเนินชีวิตประจำวัน มักจะทำไปตามความรู้สึกและคามประเพณี ซึ่ง ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2512 : 2 - 3) ยังได้กล่าวถึงลักษณะสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมแบบ ไมตรีสัมพันธ์ไว้ว่า การดำเนินชีวิตของสังคมไทยของผู้คนกับคนอื่น ไม่มีอิสระในการตัดสินใจ ักวตนเอง เพราะเกรงจะกระทบกระเทือนผู้อื่น ทั้งนี้เพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพที่กระหว่างตนกับผู้อื่นไว้ (Blanc' -red , 1958 : 482) จึงทำให้ดูเหมือนว่าในบางครั้งสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ในสังคมไทยเป็นไปอย่างสวมหน้ากากเข้าหากัน บิคมยังขาดแท้ของตนเองไว้ กล่าวคือ มักจะแสดง ความรู้สึกออกมาตรงข้ามกับความรู้สึกที่แท้จริง เพื่อหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งระหว่างบุคคล

ทั้งนี้เพราะคนไทยเชื่อว่า บุคคลที่แสดงความรู้สึกออกมานั้น คือบุคคลที่ใจดี ไม่ต้องการทะเลาะถกเถียงกับใคร เป็นคนสุขุมรอบคอบ เป็นคนสุภาพ เป็นกนาคี และขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่สังคมไทยโดยทั่วไปได้ยึดถือและปฏิบัติสืบต่อกันมานั้น มักเคารพเชื่อถือในตัวบุคคล การพญูใหญ่และผู้อาวุโส เป็นต้น (ไพฑูริย์ ช่างเรียง, 2514 : 20) นอกจากนี้จากการศึกษาของ เพราพรรณ ประพิศรภา (2510) เกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการอบรมสั่งสอนของบิกามารดาตามทัศนะของเด็กวัยรุ่นไทยและจีน ผลปรากฏว่า เชื้อชาติและการอบรมสั่งสอนนั้นมีความสัมพันธ์กัน แสดงให้เห็นว่า ชนชาติเดียวกัน ไม่ว่าจะอยู่ในนครหลวงฯ หรือต่างจังหวัดย่อมมีการอบรมสั่งสอนไม่แตกต่างกัน ด้วยเหตุผลเบื้องต้นยอมรับสนับสนุนได้ว่า เพศชายหญิงทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวงฯ นั้น น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

3. เพศหญิงในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศหญิงในนครหลวงฯ หรือเพศหญิงทั้งในต่างจังหวัดและในนครหลวงฯ น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

เหตุผล เช่น เกี่ยวกับสมมติฐาน 1 - 2

4. เพศชายในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายในนครหลวงฯ หรือเพศชายทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวงฯ น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

เหตุผล เช่น เกี่ยวกับสมมติฐาน 2

5. เพศชายหญิงที่มีอายุมาก น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายหญิงที่มีอายุน้อย

ผลการศึกษาแก่นักกว่าของ อรทัย เศรษฐ์สักโก (2514 : 65 - 66) ปรากฏว่า นักเรียนที่มีอายุน้อย จะมีความกึกก๊อบสอส่วนมากกว่านักเรียนที่มีอายุมาก จึงสรุปได้ว่า เนื่องมาจากบุคลิกภาพเกรงใจ ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีอายุน้อย ยังไม่รู้จักว่าความเกรงใจมีผลอย่างไรกับตนเอง จึงไม่เกรงใจ ชอบตั้งปัญหาถามสิ่งที่คุณอยากรู้อยากเห็น แต่นักเรียนที่มีอายุมาก เริ่มมีอิทธิพลของความเกรงใจเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทำให้ความคิดหรือปัญหาที่จะซักถามลดลง เพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลเอาไว้ และโดยทั่วไป เราจะเห็นว่าบุคคลผู้อาวุโสหรือสูงอายุ มักจะให้ความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้น้อย หรือผู้อ่อนอาวุโส มักเป็นผู้มีอารมณ์เยือกเย็น สุขุมรอบคอบ ไม่ตัดสินใจอะไรด้วยความ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีความเกรงใจทั้งสิ้น ตรงข้ามกับผู้ที่มีอายุน้อย เมื่อไม่พอใจสิ่งใดมักจะแสดงออกให้เห็นเด่นชัด

เช่น แสดงความพอใจอย่างเปิดเผย แสดงความโกรธโต้แย้ง ชัดแจ้ง แสดงความไม่เห็นด้วย หรือบางครั้งพูดขัดจังหวะผู้อื่น ฯลฯ อันเป็นลักษณะของผู้ที่มีความเกรงใจน้อย หรือไม่เกรงใจเลย ดังเช่น ผลการวิจัยของ วีราพร เทพวีระพงศ์ (2514 : 183 - 186) ที่ได้กล่าวไว้ในเบื้องต้น และจากการศึกษาความวิตกกังวลตามระดับชั้นเรียนหรือระดับอายุ ของ เฮอร์ล็อก (Hurlock, 1959 : 180) พบว่า ความวิตกกังวลของเด็กจะเพิ่มขึ้น เมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น ๆ เพราะเด็ก ได้รับความกดดันต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เก็บกดเอาไว้ไม่แสดงออก อันเป็นลักษณะของคนที่มีความเกรงใจ ยิ่งอายุมากขึ้น ๆ ความเกรงใจก็จะมีมากขึ้นตามวัย แสดงให้เห็นว่า เพศชายหญิงที่มีอายุมาก น่าจะมีความเกรงใจมากกว่า เพศชายหญิงที่มีอายุน้อย

หรือเพศชายหญิง ไม่ว่าจะอายุมากหรืออายุน้อย น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง (2513 : 66 - 70) ได้กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะนิสัย ประจำชาติไทยโดยส่วนรวมไว้ว่า คนไทยรักอิสรภาพ ไม่ต้องการอยู่ใต้อำนาจผู้อื่น ไม่ชอบการ บังคับน้ำใจ เป็นตัวของตัวเอง เชื่อมั่นในตนเอง แต่ในขณะเดียวกัน ก็นิยมการแสดงอาการ อ่อนน้อมและ เชื่อฟังผู้มีอำนาจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นไปอย่างมีพิธีรีตอง ซึ่งแสดงถึง ฐานะสูงค่าของบุคคลที่เกี่ยวข้อง กับทั้งพัฒนาบุคลิกภาพแบบ เก็บกดของคนไทยนั้น ไม่นิยมให้เด็ก ๆ ได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตนเอง กอปรกับความเกรงขามผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของ สังคมแบบไมตรีสัมพันธ์ ทำให้บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) เป็นแบบกระแสนที่ได้รับความนิยมในคนไทยว่า เป็นลักษณะของคนดี คือ เรียบร้อย สงบเสงี่ยม เป็นต้น และจากการศึกษา เปรียบเทียบแรงงูใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการอบรมสั่งสอนของบิดามารดาตามทัศนะของเด็กวัยรุ่นไทย และจีนของ เพราพรณ ประพิศรภา (2510) พบว่า เชื่อชาติและการอบรมสั่งสอนมีความ สัมพันธ์กัน แสดงให้เห็นว่า ชนชาติเดียวกันย่อมมีการอบรมสั่งสอนบุตรหลานด้วยวิธีการคล้ายคลึงกัน อันทำให้บุคลิกภาพของชนชาตินั้นใกล้เคียงกันหรือเหมือน ๆ กัน นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยของ คร.ละม้ายมาศ ศรีตัทธ และคณะ (2510 : 87 - 91) เน้นให้เห็นว่า สังคมไทยมุ่งอบรม ให้เด็กเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ การอบรมสั่งสอนที่ดี หรือแบบแผนวัฒนธรรมที่ดี จะทำให้คนไทยสร้าง บุคลิกภาพที่เป็นของคนไทย โดยเฉพาะให้คิดตัวตั้งแต่เด็กจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ เมื่อวัยเด็กมีนิสัย เช่นไร วัยผู้ใหญ่ก็มีนิสัยเช่นนั้น แสดงให้เห็นว่า เพศชายหญิงไม่ว่าจะอายุมากหรืออายุน้อย น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

6. เพศชายที่มีอายุมาก น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายที่มีอายุน้อย หรือเพศชายไม่ว่าจะมีอายุมากหรือน้อย น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

เหตุผล เช่นเดียวกับสมมติฐาน 5

7. เพศหญิงที่มีอายุมาก น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศหญิงที่มีอายุน้อย หรือเพศหญิงไม่ว่าจะมีอายุมากหรือน้อย น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

เหตุผล เช่นเดียวกับสมมติฐาน 5

8. เพศหญิงอายุมากในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายหญิงอายุมาก ในนครหลวงฯ และมากกว่าเพศชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัด

หรือเพศหญิงอายุมากในต่างจังหวัดน่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันกับเพศชายหญิง อายุมากในนครหลวงฯ และเพศชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัด

เหตุผล เช่นเดียวกับสมมติฐาน 1, 2, และ 5

9. เพศชายอายุมากในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายอายุมาก ในนครหลวงฯ และมากกว่าเพศชายอายุน้อยทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวงฯ

หรือเพศชายอายุมากในต่างจังหวัด น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันกับเพศชาย อายุมากในนครหลวงฯ และเพศชายอายุน้อยทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวงฯ

เหตุผล เช่นเดียวกับสมมติฐาน 1, 2, และ 5

10. บุคคลที่มีสัมพันธภาพเป็นกันเองและสนิทสนมไม่ว่าจะอยู่ในฐานะ เช่นใด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ไม่เป็นกันเองและห่างเหิน

ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ และ ดร.นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (2513 : 4 – 5) ได้กล่าวว่า สังคมไทยนั้นเป็นสิ่งคมไมตรีสัมพันธ์ การดำเนินชีวิตต้องผูกพันกับบุคคลอื่น ไม่มีอิสระในการตัดสินใจ ด้วยตนเอง หรือไม่กล้าตัดสินใจกระทำการใดๆโดยง่าย เพราะเกรงว่าจะกระทบกระเทือนความรู้สึกของบุคคลอื่น เป็นการรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเอาไว้ ทำให้สัมพันธภาพระหว่างบุคคล แน่นแฟ้นและเป็นกันเองยิ่งขึ้น (คณะครุศาสตร์, 2514 : 8 – 15) มีความสนิทสนมไว้เนื้อเชื่อใจกัน เกิดความเกรงใจขึ้น ทำให้ไม่กล้าพุกในสิ่งที่อยากพุก เป็นไปในทำนองน้ำท่วมปาก จะทำอะไรไม่เต็มที่เพราะมีไมตรีคำคอ ไม่มีอิสระในการคิด ก่อให้เกิดความซอ้งคับใจ เหตุผลดังกล่าวนี้ น่าจะสนับสนุนได้ว่า บุคคลที่มีสัมพันธภาพเป็นกันเองและสนิทสนมไม่ว่าจะอยู่ในฐานะ

เช่นใด น่าจะมีความเกรงใจมากกว่าบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ไม่เป็นกันเองและห่างเหิน

หรือทั้งบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่เป็นกันเองและสนิทสนมและบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ไม่เป็นกันเองและห่างเหิน น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ประเสริฐ แยมกลิ่นรุ่ง (2513 : 66 - 70) ได้กล่าวถึงลักษณะนิสัยประจำชาติไทยในส่วนรวม ๆ ไว้ว่า คนไทยรักความเป็นอิสระ ไม่ต้องการอยู่ใต้อำนาจของผู้อื่น ไม่ชอบบังคับน้ำใจ ประกอบกับพุทธศาสนาสอนให้มีความพอใจและเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ชอบให้คนอื่นมายุ่งเรื่องส่วนตัวของตน และในการติดต่อสัมพันธ์กันนั้น บุคคลจะยึดหลัก "เกรงใจ" กัน ซึ่งหมายถึงการไม่เรียกร้องบังคับให้คนอื่นทำในสิ่งที่เขาไม่อยากทำ และถึงแม้ว่าคนไทยจะนิยมการแสดงความรักอ่อนน้อมและเคารพบุคคลผู้มีอำนาจหรือผู้อาวุโสก็ตาม แต่การเคารพเชื่อฟังก็เป็นไปอย่างมีเงื่อนไข เพราะคนไทยนิยมความเป็นตัวของตัวเอง นอกจากนั้นคนไทยยังเป็นผู้ที่มีความสุภาพอ่อนโยน ใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมตตากรุณา เป็นต้น ประเพณีอบรมเด็กให้เกรงใจผู้อาวุโสเชื่อฟังผู้ใหญ่ (ละม้ายมาศ ศรีทัศนีย์ และคณะ, 2510 : 87 - 91) การอบรมเช่นนี้เมื่อปฏิบัติมานานเข้า ก็จะสร้างนิสัยเด็กให้มี "ความเกรงใจ" จนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ ก็ยังคงมีความเกรงใจเช่นเดิม ฉะนั้น ข้ออ้างอิงคังกล่าวว่าจะสนับสนุนได้ว่า บุคคลไม่ว่าจะมีสัมพันธภาพที่เป็นกันเองและสนิทสนมในฐานะใด ๆ ก็ตาม กับบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ไม่เป็นกันเองและห่างเหิน น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ มาจากมวลประชากร (Population) ซึ่งในที่นี้หมายถึงบัณฑิตจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2513 นอกนั้นเป็นบัณฑิตปีการศึกษาอื่น ๆ รวมทั้งนิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2515 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร จำนวน 680 คน ซึ่ง ดร. วีรยุทธ วิเชียรโชติ อาจารย์คณะวิชาวิจัยการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร นิสิตปริญญาโทปีการศึกษา 2514 และผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลเหล่านี้โดยวิธีการสุ่ม (Random) ดังปรากฏในกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกตามที่อยู่และเพศในการตอบแบบสอบถาม จะได้ดังตาราง 1 และ 2

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่อยู่และเพศ

แบบสอบถาม	ที่อยู่	กลุ่มตัวอย่าง		รวม
		ชาย	หญิง	
Form K - N	นครหลวง	110	110	220
	ต่างจังหวัด	110	110	220
Form K	นครหลวง	60	60	120
	ต่างจังหวัด	60	60	120
	รวม	340	340	680

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่อยู่อาศัย เพศ และ รัศมีอายุ

แบบสอบถาม	ที่อยู่อาศัย	เพศ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		รวม
			อายุมาก	อายุน้อย	
Form K - N	นครหลวง	ชาย	50	60	110
	นครหลวง	หญิง	45	65	110
	ต่างจังหวัด	ชาย	50	60	110
	ต่างจังหวัด	หญิง	50	60	110
Form K	นครหลวง	ชาย	30	30	60
	นครหลวง	หญิง	30	30	60
	ต่างจังหวัด	ชาย	30	30	60
	ต่างจังหวัด	หญิง	30	30	60
		รวม	315	365	680

เหตุผลเบื้องหลังการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. เนื่องจากผู้เขียนต้องการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง " การวิเคราะห์องค์ประกอบ ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย " จากกลุ่มตัวอย่างระดับปริญญาตรี วิทยาลัยวิชาการศึกษา ทั้งนี้เพราะว่ากลุ่มตัวอย่งนี้จะมีทั้งช่วงอายุนับตั้งแต่ 20 - 23 ปี เป็นอย่างต่ำ และอายุ 40 ปี ขึ้นไป ซึ่งส่วนมากจะเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์ในการทำงาน อย่างน้อย 6 เดือนขึ้นไป สามารถที่จะเป็นตัวแทนที่ดีของกลุ่มตัวอย่างได้ ทั้งกำลังในการ

พัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินงานในปัจจุบัน น่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในวัย 20 ปี ขึ้นไป และกลุ่มตัวอย่างนี้มีอาชีพครูซึ่งจะเป็นผู้พัฒนา กำลังคนให้กับการพัฒนาประเทศ ดังนั้น ผู้เขียนจึงเลือกทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างนี้ เพื่อจะได้เป็นรากฐานในการศึกษาเปรียบเทียบหรือปรับปรุงแก้ไขบุคคลในระดับอื่น ๆ ต่อไป

2. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ผู้เขียนได้รวบรวมมาจาก ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ อาจารย์คณะวิชาวิจัยการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เป็นข้อมูลที่ได้จาก ผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2513 ซึ่งได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบ แบบสอบถามในคราวรอมรับพระราชทานปริญญาบัตร และเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างไม่เพียงพอ ผู้เขียนจึงได้ขอความร่วมมือจากผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาอื่น ๆ (ซึ่งได้แก่คณะศึกษานิเทศก์ ฝ่ายสามัญศึกษาประจำกรม เขต และจังหวัด) และนิสิตชั้นปีที่ 3 - 4 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2515 เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ นับว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่พอสมควร และพอที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างในนครหลวงและต่างจังหวัดได้ ทั้งนี้ เพราะว่ากลุ่มตัวอย่างนี้ได้มาจากจังหวัดต่าง ๆ แทบทุกจังหวัดในประเทศไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่วัดลักษณะของคนที่มีความเกรงใจ เป็นแบบทดสอบที่ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ อาจารย์คณะวิชาวิจัยการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร และคณะนิสิตปริญญาโท เป็นผู้สร้างขึ้น

X 1.1 ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสอบถาม Semantic และ Role Differential Scale จำนวน 2 ชุด คั้งต่อไปนี้ ชุดที่ 1 ได้แก่ Form K - N เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ลักษณะของคนไทยโดยทั่ว ๆ ไปที่มีความเกรงใจ และ การแสดงออกของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ตลอดจนความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความเกรงใจของแต่ละคนก็แตกต่างกัน ออกไปด้วย แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 60 ข้อ คั้งตัวอย่าง

- (0) ความเข้าใจ (concept) เกี่ยวกับ "ลักษณะของคนที่มีความเกรงใจ"

อันดับ

3	2	1	0	-1	-2	-3
---	---	---	---	----	----	----

 แข็งกระด้าง

- ✓ ชุดที่ 2 ใ้แก่ Form K เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคลที่มีฐานะทางสังคม เหตุการณ์ ตลอดจนความสัมพันธ์กับบุคคลนั้น ๆ แตกต่างกัน คนเราจึงมักจะมี ความเกรงใจคนอื่น ๆ มาก - น้อย แตกต่างกันไปด้วย แบบสอบถามชุดนี้ มี 8 ฐานะด้วยกัน จำนวนทั้งหมด 50 ข้อ ดังตัวอย่าง

- (00) ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์ ท่านรู้สึกเกรงใจหรือไม่เกรงใจครูอาจารย์ ที่สนิทสนมกับท่านในฐานะต่อไปนี้อย่างไร

ขอเขียนเงิน 100 บาท

เกรงใจ

3	2	1	0	-1	-2	-3
---	---	---	---	----	----	----

 ไม่เกรงใจ

1.2 วิธีดำเนินการทดสอบ

แบบสอบถาม Form K - N ให้ผู้ตอบแบบสอบถามอ่าน " ลักษณะของคนที่มีความเกรงใจ " ที่กำหนดให้ แล้วพิจารณาว่า ถ้ามีความรู้สึกกว่า คนที่มีความเกรงใจมีลักษณะเช่นไร และมากน้อยเพียงใด เมื่อพิจารณาแล้ว ก็ให้ตอบโดยเขียนวงกลมล้อมรอบตัวเลขตัวใดตัวหนึ่ง จาก 3 ถึง -3 ที่กำกับในมาตราส่วน (scale)

จากตัวอย่างข้อ (0) ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมายวงกลมล้อมรอบเลขทางซ้ายมือ และยังไม่วงรอบตัวเลข

ที่ซึ่คทางซ้าย หมายความว่าผู้ตอบเข้าใจว่าคนที่มีความเกรงใจ
 เป็นคนอ่อนน้อมมาก แต่ถาทำเครื่องหมายวงกลมล้อมรอบเลข
 ที่ีเครื่องหมาย (-) แสดงว่าผู้ตอบนั้นคิดว่า คนที่ีความเกรงใจ
 มีลักษณะแข็งกระด้าง ยิ่งวงรอบเลขที่ซึ่คทางขวามีอมาก หมายความว่า
 แข็งกระด้างมาก และถาวงเลข 0 แสดงว่าีความรู้สึ่กว่า คนที่ี
 ความเกรงใจเป็นคนที่ีลักษณะกลาง ๆ ไม่กระด้างและไม่อ่อนน้อม

แบบสอบถาม Form K ใ้ผู้ตอบแบบสอบถามอ่านสถานการณ์
 ที่กำหนดใ้ แล้วพิจารณาว่า ถาตกอยู่ในสถานการณ์และความสัมพันธ์
 เช่นนั้น จะีความรู้สึ่กอย่างไร มากน้อยเพียงใ้ใด แล้วจึงวงกลม
 ล้อมรอบตัวเลขที่แสดงระดับความรู้สึ่ก ซึ่งตรงกับความรู้สึ่กของผู้ตอบ
 และถาวงกลมล้อมรอบเลขใ้ใด ก็จะมีบ่งความรู้สึ่ก ดังนี้

3	หมายความว่า	เกรงใจมากที่สุด
2	หมายความว่า	เกรงใจพอสมควร
1	หมายความว่า	เกรงใจบ้างเล็กน้อย
0	หมายความว่า	รู้สึกกลาง ๆ ก้ำกึ่งกันระหว่าง
เกรงใจกับไม่เกรงใจ
-1	หมายความว่า	ไม่เกรงใจบ้างเล็กน้อย
-2	หมายความว่า	ไม่เกรงใจพอสมควร
-3	หมายความว่า	ไม่เกรงใจมากที่สุด

1.3 การตรวจใ้คะแนน

ในการตรวจใ้คะแนนคำตอบแบบ R-c1c Differential Scale
 จะใ้เอาความรู้สึ่กที่แสดงออกเป็นเกณฑ์ ถาตอบรับแสดงถึงลักษณะ
 ของความเกรงใจ หรือเป็นผู้ที่ีความเกรงใจมาก ใ้ 7 คะแนน
 (คือเขียนวงกลมล้อมรอบเลข 3) และจะใ้คะแนน 6 5 4 3
 2 หรือ 1 คะแนน แก่ผู้ที่ตอบแสดงความรู้สึ่กว่าเป็นลักษณะของคน

ที่ไม่มีความเกรงใจ หรือมีความเกรงใจลดน้อยลงตามลำดับ
ในมาตราส่วน (คือเขียนวงกลมล้อมรอบเลข 2 1 0 -1 -2
หรือ -3 ตามลำดับ)

1.4 ผลการทดลองใช้เครื่องมือ

แบบทดสอบ Form K - N เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะและ
ธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทยโดยทั่ว ๆ ไป ผู้เขียนได้หาค่า
ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split - half)
ใช้สูตรของ สเปียร์แมน บราวน์ (Spearman Brown) ได้ค่า
ความเชื่อมั่นเท่ากับ .7273 (N = 100)

และได้หาค่าความเชื่อมั่นอีกครั้งหนึ่งจากตาราง 16
ซึ่งอยู่ในรูปกะแนนมาตรฐานของฟิชเชอร์ (Fishers' z) ได้ค่า
ความเชื่อมั่นเท่ากับ .6292 (N = 440)

สำหรับการศึกษาเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ
ชุดนี้ ผู้เขียนได้ศึกษาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยพิจารณาจาก
ค่า Factor loading ก่อนการหมุนแกนจากตาราง 15 ซึ่งได้
แสดงให้เห็นถึงความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง พิจารณาจากค่า
ในของ h^2 (communality) ซึ่งได้จากผลรวมของตัวประกอบ
แต่ละตัวยกกำลังสอง ค่า h^2 นี้อยู่ระหว่าง .48 - .79
แสดงให้เห็นว่าแบบทดสอบนี้มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูง
พอสมควร

แบบทดสอบ Form K เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความเกรงใจ
ในฐานะต่าง ๆ กัน วิราพร เทวีระพงศ์ (2514 : 39) ได้หาค่า
ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split - half)
โดยใช้สูตรของสเปียร์แมน บราวน์ (Spearman Brown) ได้ค่า
ความเชื่อมั่นเท่ากับ .6205 (N = 69) และจากการวิเคราะห์

หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีเดียวกัน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9036

(N = 225)

2. วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้เขียนได้รวบรวมมาจาก คร. วิทยาลัยวิเชียรโชติ

อาจารย์คณะวิชาวิจัยการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ซึ่งเป็นข้อมูลที่ไต่กระทำกับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2513 นอกจากนี้ผู้เขียนยังไต่กระทำกับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาอื่น ๆ (ได้แก่คณะครูโรงเรียนคารากาม โรงเรียนพญาไท ตลอดจนถึงคณะศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำกรม เขต และจังหวัด) รวมทั้งนิสิตชั้นปีที่ 3 - 4 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2515 จำนวนทั้งสิ้น 680 คน เป็นชาย 340 คน หญิง 340 คน และผู้เขียนได้กระทำกับข้อมูลตามลำดับชั้น ดังนี้

- 2.1 ตรวจสอบความเรียบร้อยและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน แล้วกรอกคะแนนลงในตาราง โดยใช้วิธีการให้คะแนนดังที่กล่าวมาแล้วใน 1.3 และกำหนดเลขรหัสในการกรอกคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนไว้ด้วย
- 2.2 ตรวจสอบลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ตามเกณฑ์เหล่านี้ คือ เพศ อายุ และที่อยู่อาศัย
- 2.3 ตรวจสอบความดีของข้อมูล และในการดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูลดังกล่าวนี้ ได้อาศัยเครื่องจักรกลสถิติ (I.B.M.) เป็นเครื่องช่วยในการแจกแจงข้อมูลทั้งหมด
- 2.4 เตรียมโครงการ (Design) สำหรับการเจาะบัตร และใช้เครื่องจักรกลสถิติ (I.B.M.)
- 2.5 ผู้เขียนได้ดำเนินการเจาะบัตรและใช้เครื่องจักรกลสถิติ เช็กคำนวณการกระจายของปัญหาแต่ละข้อ โดยความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ประจำเครื่องจักรกลสถิติแห่งสำนักงานสถิติแห่งชาติ
- 2.6 ผู้เขียนได้ขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญเขียนโปรแกรมฟอร์แทรน

เพื่อนำป้อนเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อไป จากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์
เป็นขั้นสุดท้าย

3. ลำดับขั้นของการวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เมื่อรวบรวม
ข้อมูลต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว จึงวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้น ดังนี้

3.1 คะแนนเฉลี่ย (Mean) หากคะแนนเฉลี่ยโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Gulford, 1965 : 44})$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ความแปรปรวน (Variance) โดยใช้สูตร

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)} \quad (\text{Ferguson, 1966:67})$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \quad (\text{Ferguson, 1966:67})$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

3.4 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) โดยใช้สูตร

$$r_{\frac{I}{II}} = \frac{N\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \quad (\text{Garrett, 1966 143})$$

เมื่อ	r_{1I}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบครั้งฉบับ
	$\frac{1}{2} II$		
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนข้อกั้ทั้งหมด
	ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนข้อกั้ทั้งหมดของแต่ละตัว ยกกำลังสอง
	ΣY	แทน	ผลรวมของคะแนนข้อกั้ทั้งหมด
	ΣY^2	แทน	ผลรวมของคะแนนข้อกั้ทั้งหมดของแต่ละตัว ยกกำลังสอง

ดังนั้น จึงต้องคำนวณตามสูตรของสเปียร์แมน บราวน์ (Spearman Brown) ต่อไป

$$r_{1I} = \frac{2 r_{1I}}{1 + r_{1I}} \quad (\text{Garrett, 1966:339})$$

เมื่อ r_{1I} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

3.5 ทดสอบความแตกต่างของความเกรงใจระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t - test ดังนี้

$$t = \frac{(\bar{X}_1) - (\bar{X}_2)}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่จะพิจารณาใน t-distribution
	\bar{X}_1, \bar{X}_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และ ที่ 2
	S_1^2, S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และ ที่ 2
	n_1, n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และ ที่ 2

3.6 วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อหาคุณลักษณะใน แต่ละองค์ประกอบ โดยการหา Factor Matrix ตามลำดับขั้น และหมุนแกนตามวิธีการของไคเซอร์ (Kaiser, 1959) ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกและความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันในผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายข้อมูล จึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนคน
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ความแปรปรวน
H_0	แทน	สมมติฐานที่เป็นกลาง (Null Hypothesis)
H_1	แทน	สมมติฐานในการวิจัย (Alternative Hypothesis)
μ	แทน	คะแนนเฉลี่ยของประชากร (Population)
$X_1 \dots X_{60}$	แทน	สหสัมพันธ์ภายในของตัวแปรที่ 1 ถึงตัวแปรที่ 60
h^2	แทน	communality

ในบทนี้เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

- ตอนที่ 1 เป็นการทดสอบสมมติฐาน ตั้งแต่ข้อ 1 - 10 ดังได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1
- ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอน 1 เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : เพศหญิงและเพศชายน่าจะมีคะแนนใจไม่แตกต่างกัน

$$(H_0 : \mu_{หญิง} = \mu_{ชาย})$$

สมมติฐานการวิจัย : เพศหญิงน่าจะมีคะแนนใจมากกว่าเพศชาย

$$(H_1 : \mu_{หญิง} > \mu_{ชาย})$$

ผลปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบความเกรงใจระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย

เพศ	N	\bar{X}	S.D.	t - test
หญิง	220	321.677	38.8284	- 0.0722
ชาย	220	321.932	35.0130	

ผลจากตาราง 3 ค่า t เป็นลบ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า เพศหญิงมีความเกรงใจมากกว่าเพศชาย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ข้อ 1 ทำให้ต้องยอมรับสมมติฐานที่เป็นกลาง (H_0) ดังนั้นจึงกล่าวสรุปได้ว่า เพศหญิงกับเพศชายมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

- สมมติฐานเป็นกลาง : กลุ่มตัวอย่างชายหญิงต่างจังหวัดและนครหลวง
 น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
 (H_0 : μ ชายหญิงต่างจังหวัด = μ ชายหญิงนครหลวง)
- สมมติฐานการวิจัย : กลุ่มตัวอย่างชายหญิงในต่างจังหวัดน่า จะมีความเกรงใจ
 มากกว่ากลุ่มตัวอย่างชายหญิงในนครหลวง
 (H_1 : μ ชายหญิงต่างจังหวัด > μ ชายหญิงนครหลวง)
- ผลปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างชายหญิงแยกตามถิ่นที่อยู่

เพศ	ที่อยู่		\bar{X}	t - test
ชายหญิง	ต่างจังหวัด	220	320.263	34.8194
	นครหลวง	220	323.345	38.9410

ผลจากตาราง 4 ค่า t เป็นลบ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่มีเหตุผล
 เพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า กลุ่มตัวอย่างชายหญิงในต่างจังหวัดมีความเกรงใจมากกว่า
 กลุ่มตัวอย่างชายหญิงในนครหลวง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ข้อ 2
 ทำให้ต้องยกมรับสมมติฐานที่เป็นกลาง (H_0) ดังนั้น จึงสรุปผลได้ว่า กลุ่มตัวอย่างชายหญิง
 ทั้งในต่างจังหวัดและในนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : เพศหญิงในต่างจังหวัดและในนครหลวงน่าจะมีความเกรงใจ
ไม่แตกต่างกัน

(H_0 : μ หญิงต่างจังหวัด = μ หญิงนครหลวง)

สมมติฐานการวิจัย : เพศหญิงในต่างจังหวัดน่าจะมีความเกรงใจมากกว่า
เพศหญิงนครหลวง

(H_1 : μ หญิงต่างจังหวัด > μ หญิงนครหลวง)

ผลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบความเกรงใจของเพศหญิงแยกตามถิ่นที่อยู่อาศัย

เพศ	ที่อยู่อาศัย	N	\bar{X}	S.D.	t - test
หญิง	ต่างจังหวัด	110	320.182	34.7105	-0.7406
	นครหลวง	110	323.682	35.3858	

ผลจากตาราง 5 ค่า t เป็นลบ แต่ไม่ป็นัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่ใช่เหตุผล
เพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า เพศหญิงในต่างจังหวัดมีความเกรงใจมากกว่าเพศหญิงในนครหลวง
ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ข้อ 3 ทำให้ต้องยอมรับสมมติฐานที่เป็นกลาง (H_0)
ดังนั้น จึงสรุปผลได้ว่า เพศหญิงในต่างจังหวัดและในนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 4 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : เพศชายในต่างจังหวัดและในนครหลวงน่าจะมีภาวะเกรงใจ
ไม่แตกต่างกัน

(H_0 : μ ชายต่างจังหวัด = μ ชายนครหลวง)

สมมติฐานการวิจัย : เพศชายในต่างจังหวัดน่าจะมีภาวะเกรงใจมากกว่า
เพศชายในนครหลวง

(H_1 : μ ชายต่างจังหวัด > μ ชายนครหลวง)

ผลปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบภาวะเกรงใจของเพศชายแยกตามถิ่นที่อยู่

เพศ	ที่อยู่อาศัย	N	\bar{X}	S.D.	t - test
ชาย	ต่างจังหวัด	110	320.345	35.0365	-0.5080
	นครหลวง	110	323.009	42.3618	

ผลจากตาราง 6 ค่า t เป็นลบ และไม่บ่งชี้สำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่มีเหตุผล
เพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า เพศชายในต่างจังหวัดมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายในนครหลวง
ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย (H_1) ข้อ 4 ทำให้ต้องยอมรับสมมติฐานที่เป็นกลาง (H_0)
ดังนั้น จึงสรุปผลได้ว่า เพศชายในต่างจังหวัดและในนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 5 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

- สมมติฐานเป็นกลาง : กลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุมากกับกลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุน้อย
น่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
($H_0 : \mu$ ชายหญิงอายุมาก = μ ชายหญิงอายุน้อย)
- สมมติฐานการวิจัย : กลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุมากน่าจะมีความเกรงใจมากกว่า
กลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุน้อย
($H_1 : \mu$ ชายหญิงอายุมาก > μ ชายหญิงอายุน้อย)
- ผลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างชายหญิงตามระดับอายุ

เพศ	ระดับอายุ	N	\bar{X}	S.D.	t - test
ชาย-หญิง		195	323.272	41.1800	0.7254
		245	320.637	33.1991	

ผลจากตาราง 7 ปรากฏว่า ค่า t ใบนี้นัยสำคัญทางสถิติ จึงไปปฏิเสธผล
เพียงพอที่จะสนับสนุนได้ว่า กลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุมากมีความเกรงใจมากกว่ากลุ่ม
ตัวอย่างชายหญิงอายุน้อย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ข้อ 5 ทำให้
ต้องยอมรับสมมติฐานที่เป็นกลาง (H_0) ดังนั้น จึงสรุปผลได้ว่า กลุ่มตัวอย่างชายหญิง
ไม่ว่าอายุมากหรือน้อยจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 6 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : เพศชายไม่ว่าจะอายุมากหรือน้อยน่าจะมีความเกรงใจ
ไม่แตกต่างกัน

(H_0 : μ ชายอายุมาก = μ ชายอายุน้อย)

สมมติฐานการวิจัย : เพศชายอายุมากน่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายอายุน้อย

(H_1 : μ ชายอายุมาก > μ ชายอายุน้อย)

ผลปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบความเกรงใจของเพศชายตามระดับอายุ

เพศ	ระดับอายุ	N	\bar{x}	S.D.	t - test
ชาย	อายุมาก	100	321.300	45.9579	-0.1271
	อายุน้อย	120	321.991	31.8934	

ผลจากตาราง 8 ปรากฏว่า ค่า t เป็นลบ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะสนับสนุนได้ว่า เพศชายอายุมากมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายอายุน้อย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ข้อ 6 ทำให้ต้องยอมรับสมมติฐานที่เป็นกลาง (H_0) ดังนั้น จึงสรุปผลได้ว่า เพศชายไม่ว่าอายุมากหรือน้อยจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 7 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : เพศหญิงอายุมากหรือน้อยน่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
(H_0 : μ หญิงอายุมาก = μ หญิงอายุน้อย)

สมมติฐานการวิจัย : เพศหญิงอายุมากน่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศหญิงอายุน้อย
(H_1 : μ หญิงอายุมาก > μ หญิงอายุน้อย)

ผลปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบความเกรงใจของเพศหญิงตามระดับอายุ

เพศ	ระดับอายุ	N	\bar{X}	S.D.	t - test
หญิง	อายุมาก	95	325.347	35.5927	1.2576
	อายุน้อย	125	319.336	34.4873	

ผลจากตาราง 9 ปรากฏว่า ค่า t ไม่เป็นนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะสนับสนุนสมมติฐานได้ว่า เพศหญิงอายุมากมีความเกรงใจมากกว่าเพศหญิงอายุน้อย จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ข้อ 7 ทำให้ต้องยอมรับสมมติฐานเป็นกลาง (H_0) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า เพศหญิงทั้งอายุมากและอายุน้อยจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 8 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : เพศหญิงอายุมากต่างจังหวัดกับชายหญิงอายุมากนครหลวง และชายหญิงอายุน้อยต่างจังหวัดน่าจะมีความเกรงใจ ใกล้เคียงกัน

- H_0 :
1. μ หญิงอายุมากต่างจังหวัด = μ หญิงอายุมากนครหลวง
 2. μ หญิงอายุมากต่างจังหวัด = μ หญิงอายุน้อยต่างจังหวัด
 3. μ หญิงอายุมากต่างจังหวัด = μ ชายอายุน้อยต่างจังหวัด
 4. μ หญิงอายุมากต่างจังหวัด = μ ชายอายุมากนครหลวง
 5. μ ชายหญิงอายุมากนครหลวง = μ ชายหญิงอายุน้อยต่างจังหวัด

สมมติฐานการวิจัย : เพศหญิงอายุมากต่างจังหวัดน่าจะมีความเกรงใจมากกว่า ชายหญิงอายุมากนครหลวงและชายหญิงอายุน้อยต่างจังหวัด

- H_1 :
1. μ หญิงอายุมากต่างจังหวัด > μ หญิงอายุมากนครหลวง
 2. μ หญิงอายุมากต่างจังหวัด > μ หญิงอายุน้อยต่างจังหวัด
 3. μ หญิงอายุมากต่างจังหวัด > μ ชายอายุน้อยต่างจังหวัด
 4. μ หญิงอายุมากต่างจังหวัด > μ ชายอายุมากนครหลวง
 5. μ ชายหญิงอายุมากนครหลวง > μ ชายหญิงอายุน้อยต่างจังหวัด

ดังปรากฏในตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบความเกรงใจของกลุ่มตัวอย่างชายหญิง
โดยแยกตามเพศ ระดับอายุ และที่อยู่อาศัย

เพศ	ระดับอายุ	ที่อยู่อาศัย	N	\bar{X}	S.D.	t - test
หญิง	อายุมาก	ต่างจังหวัด	50	323.460	33.2057	-0.5386
		นครหลวง	45	327.444	38.3403	
หญิง	อายุมาก	ต่างจังหวัด	50	323.460	33.2057	0.9101
	อายุน้อย		60	317.450	35.9646	
หญิง	อายุมาก	ต่างจังหวัด	50	323.460	33.2057	-0.0278
	อายุน้อย		60	323.633	31.7197	
ชาย	อายุมาก	นครหลวง	50	323.460	33.2057	-0.3133
	อายุน้อย		50	326.200	52.1580	
ชาย-หญิง	อายุมาก	นครหลวง	95	326.789	45.8930	1.1087
	อายุน้อย		120	320.542	33.9081	

ผลจากตาราง 10 ปรากฏว่า ค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสิ้น จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะสนับสนุนสมมติฐานการวิจัย (H_1) ข้อ 8 ได้ว่า หญิงอายุมากในต่างจังหวัดน่าจะมี ความเกรงใจมากกว่าชายหญิงอายุมากในนครหลวงและชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัด จึง ต้องยอมรับสมมติฐานที่เป็นกลาง (H_0) คือ หญิงอายุมากในต่างจังหวัดกับชายหญิงอายุมาก ในนครหลวงและชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัดยอมรับมีความเกรงใจไปแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 9 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : เพศชายอายุมากในต่างจังหวัดกับชายอายุมากนครหลวงและชายอายุน้อยในต่างจังหวัดและในนครหลวงน่าจะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

- H_0 :
1. μ ชายอายุมากต่างจังหวัด = μ ชายอายุมากนครหลวง
 2. μ ชายอายุมากต่างจังหวัด = μ ชายอายุน้อยต่างจังหวัด
และนครหลวง
 3. μ ชายอายุมากนครหลวง = μ ชายอายุน้อยต่างจังหวัด
และนครหลวง

สมมติฐานการวิจัย : เพศชายอายุมากในต่างจังหวัดน่าจะมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายอายุมากนครหลวงและชายอายุน้อยในต่างจังหวัดและในนครหลวง

- H_1 :
1. μ ชายอายุมากต่างจังหวัด > μ ชายอายุมากนครหลวง
 2. μ ชายอายุมากต่างจังหวัด > μ ชายอายุน้อยต่างจังหวัด
และนครหลวง
 3. μ ชายอายุมากนครหลวง > μ ชายอายุน้อยต่างจังหวัด
และนครหลวง

ดังปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบความเกรงใจของเพศชายตามระดับอายุ
และที่อยู่อาศัย

เพศ	ระดับอายุ	ที่อยู่อาศัย	N	\bar{X}	S.D.	t - test
ชาย	อายุมาก	ต่างจังหวัด	50	316.400	38.7024	-1.0669
		นครหลวง	50	326.200	52.1580	
ชาย	อายุมาก	ต่างจังหวัด	50	316.400	38.7024	-0.9019
	อายุน้อย	นครหลวง- ต่างจังหวัด	120	321.991	31.8934	
ชาย	อายุมาก	นครหลวง	50	326.200	52.1580	0.5307
	อายุน้อย	นครหลวง- ต่างจังหวัด	120	321.991	31.8934	

ผลจากตาราง 11 ปรากฏว่า ถ้า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสิ้น จึงไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะสนับสนุนสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ข้อ 9 ได้ว่า เพศชายอายุมากในต่างจังหวัดมีความเกรงใจมากกว่าชายอายุมากนครหลวงและชายอายุน้อยทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวง ทำให้ต้องยอมรับสมมติฐานที่เป็นกลาง (H_0) ดังนั้น จึงสรุปผลได้ว่า เพศชายอายุมากในต่างจังหวัดกับนครหลวงและชายอายุน้อยทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 10 ที่ได้ตั้งไว้ว่า

สมมติฐานเป็นกลาง : บุคคลที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับสัมพันธภาพที่ทางเห็น
น่าจะมีทวิภาวะแรงใจไม่แตกต่างกัน

$$H_0 : \begin{array}{l} 1. \mu \text{ ศึกษีสนิทสนบ} = \mu \text{ ศึกษีทางเห็น} \\ 2. \mu \text{ คุรสนิทสนม} = \mu \text{ คุรทางเห็น} \\ 3. \mu \text{ ผู้นอยสนิทสนม} = \mu \text{ ผู้นอยทางเห็น} \\ 4. \mu \text{ เพื่อนสนิทสนม} = \mu \text{ เพื่อนทางเห็น} \\ 5. \mu \text{ เพื่อนบ้านสนิทสนบ} = \mu \text{ เพื่อนบ้านทางเห็น} \\ 6. \mu \text{ มุตรสนิทสนบ} = \mu \text{ มุตรทางเห็น} \\ 7. \mu \text{ ทนเองสนิทสนบ} = \mu \text{ ทนเองทางเห็น} \\ 8. \mu \text{ ประชาชนสนิทสนบ} = \mu \text{ ประชาชนทางเห็น} \end{array}$$

สมมติฐานการวิจัย : บุคคลที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมน่าจะมีทวิภาวะแรงใจมากกว่า
บุคคลที่มีสัมพันธภาพทางเห็น

$$H_1 : \begin{array}{l} 1. \mu \text{ ศึกษีสนิทสนบ} > \mu \text{ ศึกษีทางเห็น} \\ 2. \mu \text{ คุรสนิทสนม} > \mu \text{ คุรทางเห็น} \\ 3. \mu \text{ ผู้นอยสนิทสนบ} > \mu \text{ ผู้นอยทางเห็น} \\ 4. \mu \text{ เพื่อนสนิทสนม} > \mu \text{ เพื่อนทางเห็น} \\ 5. \mu \text{ เพื่อนบ้านสนิทสนบ} > \mu \text{ เพื่อนบ้านทางเห็น} \\ 6. \mu \text{ มุตรสนิทสนบ} > \mu \text{ มุตรทางเห็น} \\ 7. \mu \text{ ทนเองสนิทสนบ} > \mu \text{ ทนเองทางเห็น} \\ 8. \mu \text{ ประชาชนสนิทสนบ} > \mu \text{ ประชาชนทางเห็น} \end{array}$$

ดังปรากฏในตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบความเกรงใจตามสถานการณและสัณพณภาพ

สถานการณ	ความสัณพณ	N	\bar{X}	S.D.	t - test
ในรฐานะที่ทานเป็นศิษย์	สนิทสนม	240	53.02	8.1312	-2.5306 ^{**}
	หางเหิน	240	55.05	9.3237	
ในรฐานะที่ทานเป็นกรู	สนิทสนม	240	19.22	6.0128	-5.9422 ^{**}
	หางเหิน	240	22.24	5.0865	
ในรฐานะที่ทานเป็นผู้นอย	สนิทสนม	240	36.17	6.5688	-5.6584 ^{***}
	หางเหิน	240	39.61	6.7238	
ในรฐานะที่เป็นเพื่อน	สนิทสนม	240	26.46	9.0298	-16.5974 ^{**}
	หางเหิน	240	38.34	6.4346	
ในรฐานะที่เป็นเพื่อนบ้าน	สนิทสนม	240	21.78	6.0737	-13.2842 ^{**}
	หางเหิน	240	28.38	4.7119	
ในรฐานะที่ทานเป็นบุตร	สนิทสนม	240	23.10	8.7041	-9.2293 ^{**}
	หางเหิน	240	29.96	7.5558	
ในรฐานะที่ทาน	สนิทสนม	240	25.02	6.0136	-5.0853 ^{**}
	หางเหิน	240	27.72	5.5932	
ในรฐานะที่ทานเป็นประธาน	สนิทสนม	240	21.27	6.3532	-5.7962 ^{***}
	หางเหิน	240	24.53	5.9727	

*** p .001

** p .01

จากตาราง 12 ปรากฏผลการทดสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์ ค่า t เป็นลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า ศิษย์ที่มีสัมพันธภาพทางเห็นกับครูอาจารย์ย่อมมีความเกรงใจมากกว่าศิษย์ที่มีสัมพันธภาพสลับสนบ โดยเชื่อมั่นได้ 99 เปอร์เซ็นต์ แต่ผลการวิเคราะห์ที่ตรงข้ามกับสมมติฐานในการวิจัยที่ว่า ศิษย์ที่มีสัมพันธภาพที่สนิทสนมกับอาจารย์ย่อมมีความเกรงใจมากกว่าศิษย์ที่มีสัมพันธภาพทางเห็น

ในฐานะที่ท่านเป็นครู ค่า t เป็นลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า ครูอาจารย์ที่มีสัมพันธภาพทางเห็นกับศิษย์จะมีความเกรงใจมากกว่าสัมพันธภาพที่สนิทสนม โดยเชื่อมั่นได้ 99.9 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ตรงข้ามกับสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ที่ว่า ครูอาจารย์ที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับศิษย์ย่อมมีความเกรงใจมากกว่าครูอาจารย์ที่มีสัมพันธภาพอันทางเห็นกับศิษย์

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้น้อย ค่า t เป็นลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า ผู้น้อยที่ไม่สนิทสนมกับผู้นั่งกับนักศึกษาจะมีความเกรงใจมากกว่าผู้น้อยที่สนิทสนม โดยเชื่อมั่นได้ 99.9 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ตรงข้ามกับสมมติฐานในการวิจัยที่ว่า ผู้น้อยที่สนิทสนมกับผู้นั่งกับนักศึกษาจะมีความเกรงใจมากกว่าผู้น้อยที่ห่างเห็นกับผู้นั่งกับนักศึกษา

ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อน ค่า t เป็นลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า เพื่อนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ไม่สนิทสนมจะมีความเกรงใจมากกว่าเพื่อนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่สนิทสนม โดยเชื่อมั่นได้ 99.9 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ตรงข้ามกับสมมติฐานในการวิจัยที่ว่า ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อนกับเพื่อนที่สนิทสนมนั้นจะมีความเกรงใจมากกว่าสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ห่างเห็น

ในฐานะที่เป็นเพื่อนบ้าน ค่า t เป็นลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า เพื่อนบ้านที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนบ้านที่ห่างเห็นนั้น ก็จะมีมีความเกรงใจมากกว่าสัมพันธภาพกับเพื่อนบ้านที่สนิทสนม โดยเชื่อมั่นได้ 99.9 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ตรงข้ามกับสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ที่ว่า

ในฐานะที่เป็นเพื่อนบ้านซึ่งมีสัมพันธภาพกับเพื่อนบ้านที่สนิทสนมนั้นจะมีความเกรงใจมากกว่า สัมพันธภาพกับเพื่อนบ้านที่ไม่สนิทสนม

ในฐานะที่ท่านเป็นบุตร ค่า t เป็นลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 จึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า บุตรที่ไปสนิทสนมกับบิดามารคานั้นมีความเกรงใจมากกว่าบุตรที่สนิทสนมกับบิดามารดา โดยเชื่อมั่นได้ 99.9 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ตรงข้ามกับสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ที่ว่า ในฐานะที่ท่านเป็นบุตรที่มีสัมพันธภาพอันสนิทสนมกับบิดามารคานั้นจะมีความเกรงใจมากกว่าบุตรที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับบิดามารดา

ในฐานะตัวท่านเอง ค่า t เป็นลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่า ท่านยอมเกรงใจผู้บุพการีที่ไปสนิทสนมมากกว่าผู้บุพการีที่สนิทสนม โดยเชื่อมั่นได้ 99.9 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ตรงข้ามกับสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ที่ว่า ในฐานะตัวท่านกับผู้บุพการีที่สนิทสนมยอมมีความเกรงใจมากกว่าผู้บุพการีที่ห่างเหิน

ในฐานะที่ท่านเป็นประชาชนไปติดต่อกับข้าราชการ ค่า t เป็นลบ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งพอจะเชื่อได้ว่า ประชาชนที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับข้าราชการยอมมีความเกรงใจมากกว่าประชาชนที่มีสัมพันธภาพที่สนิทสนมกับข้าราชการ โดยเชื่อมั่นได้ 99.9 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ตรงข้ามกับสมมติฐานในการวิจัย (H_1) ที่ว่า ในฐานะที่ท่านเป็นประชาชนไปติดต่อกับข้าราชการที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมด้วยกันจะมีความเกรงใจมากกว่าข้าราชการที่ห่างเหิน

✓ * การเสนอข้อมุติในตอนที่ 2 เกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 440 คน โดยใช้วิธีการของไกเซอร์ ที่เรียกว่า Kaiser's Varimax Rotation (1959) ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ปรากฏผลดังตารางต่าง ๆ ต่อไปนี้

ตาราง 13 กาลสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดความเกรงใจ Form K-N

ตัวแปร	\bar{x}	S.D	s^2	ตัวแปร	\bar{x}	S.D	s^2
1	5.69	1.10	1.23	21	5.73	1.24	1.55
2	4.32	1.34	1.80	22	5.74	1.30	1.69
3	5.21	1.18	1.40	23	5.92	0.99	1.00
4	5.56	1.50	2.25	24	5.37	1.24	1.56
5	5.85	1.12	1.28	25	5.74	1.10	1.22
6	5.71	1.17	1.39	26	5.43	1.21	1.47
7	5.42	1.28	1.66	27	5.83	1.11	1.24
8	5.49	1.45	2.12	28	5.89	1.12	1.26
9	4.90	1.30	1.70	29	5.99	1.04	1.10
10	5.29	1.27	1.63	30	5.36	1.28	1.65
11	3.77	1.62	2.65	31	5.69	1.14	1.31
12	4.43	1.20	1.46	32	6.06	1.04	1.09
13	5.84	1.13	1.28	33	5.94	1.08	1.17
14	5.75	1.24	1.56	34	5.33	1.52	2.32
15	6.22	0.97	0.95	35	5.98	1.14	1.31
16	5.71	1.14	1.32	36	5.93	1.14	1.32
17	5.50	1.43	2.05	37	5.45	1.25	1.57
18	5.27	1.18	1.40	38	3.88	1.88	3.56
19	5.32	1.32	1.75	39	5.79	1.23	1.52
20	5.44	1.18	1.40	40	5.36	1.34	1.82

ตาราง 13 (ต่อ) ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดความเกรงใจ Form K-N

ตัวแปร	\bar{X}	S.D	S^2	ตัวแปร	\bar{X}	S.D	S^2
41	5.48	1.33	1.79	51	4.92	1.36	1.86
42	5.87	1.11	1.25	52	5.17	1.37	1.89
43	5.40	1.20	1.44	53	4.05	1.58	2.51
44	5.22	1.30	1.71	54	5.70	1.15	1.33
45	5.75	1.10	1.23	55	4.35	1.57	2.49
46	5.54	1.26	1.60	56	4.47	1.41	1.99
47	4.47	1.66	2.77	57	5.34	1.17	1.37
48	5.89	1.18	1.40	58	4.50	1.44	2.08
49	4.46	1.68	2.83	59	5.03	1.35	1.83
50	4.91	1.38	1.93	60	5.62	1.18	1.40

จากตาราง 13 ปรากฏว่า ค่าของ S.D และ S^2 ในแต่ละตัวแปรนั้น จะกระจายกันอย่างใกล้เคียงมากที่สุด ซึ่งหมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ชุดนี้ มีแนวโน้มในการเลือกคำตอบใกล้เคียงกันมากที่สุด และค่าสังเกตค่าของ \bar{X} แต่ละตัวแปร ผู้ตอบมีแนวโน้มไปทางคำตอบทางด้านขวาของแบบทดสอบแทบทั้งสิ้น (ภาคผนวก) นอกนั้นก็ เป็นความรู้สึกกลาง ๆ และความรู้สึกทางด้านลบ (ด้านซ้ายของแบบทดสอบ) เป็นส่วนน้อย แสดงให้เห็นว่าลักษณะของคนไทยที่มีความเกรงใจโดยทั่วไปมีลักษณะ ดังนี้

1. กตัญญู
2. ก้าวร้าวระหว่างกลางหาญ-ฉลาดกลัว
3. อวด
4. คบงาย
5. ใจดี
6. ใจเย็น

7. ใจกว้าง	8. ใจอ่อน
9. กำกั่งระหว่างเงากระเบียบ
กับไม่มีระเบียบ	10. ขี้สงสัย
11. ไม่เด็ดเดี่ยว	12. กำกั่งระหว่างทันสมัย-ล้าสมัย
13. นารัก	14. นานับถือ
15. มารยาทดี	16. เมตตากรุณา
17. อคทน	18. รอบคอบ
19. รับผิดชอบ	20. สามัคคี
21. เสียสละ	22. เห็นแก่ส่วนรวม
23. อ่อนโยน	24. พุคน้อย
25. สงบเสงี่ยม	26. พุคคอย ๆ เบา ๆ
27. รู้จักรอกอย	28. คิดก่อนแล้วพูด
29. พุคสุภาพ	30. มีเหตุผล
31. ถอมตน	32. ตามใจผู้อื่น
33. เอาใจคนอื่น	34. ชอบช่วยตนเอง
35. ให้ความร่วมมือกับคนอื่น	36. เห็นใจผู้อื่น
37. อารมณ์ดี	38. พุคยอม ๆ
39. เห็นแก่หน้าคนอื่น	40. มีประโยชน์
41. ดี	42. เขาได้กับคนอื่น
43. เป็นผู้ดี	44. สำคัญ
45. มีวัฒนธรรม	46. เก็บความรู้สึกได้
47. กำกั่งระหว่างมั่นใจใน
ตนเอง-ไม่มั่นใจ	48. มีสัมมาคารวะ
49. กำกั่งกันระหว่างอารมณ์
มั่นคง-อารมณ์หวั่นไหว	50. ไม่อยากเด่น

51. กำกึ่งระหว่างไม่ยากดัง-อยากดัง 52. เป็นผู้ใหญ่
 53. กำกึ่งระหว่างกลา-อายุ 54. เรียบร้อย
 55. กำกึ่งระหว่างเข้มแข็ง-อ่อนแอ 56. กำกึ่งระหว่างนาสงสาร-ไม่นาสงสาร
 57. สามีก็ 58. กำกึ่งระหว่างเคร่งครัด-ไม่เคร่งครัด
 59. เอาจานเอาการ 60. มีศีลธรรม

การศึกษาหาความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปร

การศึกษาค้นหาความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปร 60 ตัวแปร จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 440 คน มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบว่า ตัวแปรทั้ง 60 ตัวแปร ซึ่งเป็นลักษณะของภาวะเกรงใจนั้น มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างไร ดังปรากฏในตาราง 14

ตาราง 14 แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของลักษณะภาวะเกรงใจของคนไทย 60 ตัวแปร

ตัวแปร	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	x_6	x_7	x_8	x_9	x_{10}
1	-	292	265	268	379	267	274	131	208	432
2		-	460	232	163	063	178	-130	236	328
3			-	267	161	206	173	-087	236	192
4				-	383	223	313	060	-002	153
5					-	487	501	303	142	357
6						-	369	210	153	183
7							-	262	097	321
8								-	069	155
9									-	378
10										-

ละจุดทศนิยมไว้

ตาราง 14 (ต่อ) แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของลักษณะความเกรงใจ 60 ตัวแปร

ตัวแปร	X ₄₁	X ₄₂	X ₄₃	X ₄₄	X ₄₅	X ₄₆	X ₄₇	X ₄₈	X ₄₉	X ₅₀
41	-	440	534	515	430	190	407	266	374	093
42		-	474	379	379	356	222	392	163	110
43			-	549	513	355	303	398	287	215
44				-	479	272	340	245	300	173
45					-	332	367	327	240	227
46						-	196	471	168	229
47							-	114	685	149
48								-	159	155
49									-	169
50										-

๑

สหสัมพันธ์

ตาราง 14 (ต่อ) แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของลักษณะความเกรงใจ 60 ตัวแปร

ตัวแปร	X ₂₁	X ₂₂	X ₂₃	X ₂₄	X ₂₅	X ₂₆	X ₂₇	X ₂₈	X ₂₉	X ₃₀
31	240	196	244	142	190	093	149	273	273	170
32	170	225	106	-123	-032	-093	-016	134	094	308
33	116	165	162	007	047	015	028	160	108	331
34	213	251	210	-023	073	016	081	113	160	176
35	335	294	347	162	241	138	287	192	270	119
36	185	174	234	215	201	119	137	195	215	161
37	392	307	294	153	151	032	154	119	103	209
38	207	072	191	224	158	206	159	009	155	-171
39	143	192	163	175	182	146	141	216	098	254
40	328	315	314	187	234	130	215	228	196	273
41	136	252	066	-037	002	-040	-008	125	033	382
42	252	221	172	069	122	-007	130	227	198	300
43	254	233	371	039	188	083	208	274	298	226
44	322	334	352	017	175	064	194	278	196	405
45	326	227	430	083	248	088	297	365	364	308
46	500	443	477	190	284	101	252	290	296	276
47	390	279	219	173	172	017	181	280	138	212
48	320	324	275	171	181	110	162	285	241	367
49	351	377	321	081	187	061	183	347	202	420
50	562	458	365	223	272	123	300	313	265	334

ตาราง 14 (ต่อ) แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของลักษณะความเกรงใจ 60 ตัวแปร

ตัวแปร	X_{31}	X_{32}	X_{33}	X_{34}	X_{35}	X_{36}	X_{37}	X_{38}	X_{39}	X_{40}
51	171	006	035	<u>109</u>	220	295	277	<u>100</u>	193	199
52	-001	-220	-154	207	179	098	217	307	037	218
53	087	-091	-067	041	105	057	072	124	-016	197
54	132	110	153	078	245	255	191	175	179	187
55	274	174	185	197	322	358	307	100	247	153
56	250	222	182	039	244	224	261	046	177	075
57	201	179	152	189	375	319	266	201	272	099
58	098	307	274	066	104	184	212	-107	193	-038
59	156	030	-034	265	153	135	109	142	065	141
60	214	044	033	301	284	327	329	266	220	267
61	035	-282	-202	265	099	085	102	441	-005	197
62	124	-070	-063	207	244	104	171	228	058	279
13	156	-060	067	177	323	265	270	105	213	316
14	100	-111	-036	261	300	300	243	247	157	382
15	203	029	117	151	375	317	367	076	296	335
16	241	160	124	288	369	417	333	225	267	278
17	142	081	054	252	264	296	304	078	191	171
18	161	-085	-057	206	284	255	266	208	105	252
19	235	-016	-057	354	328	219	198	205	164	254
20	228	121	050	232	489	324	248	171	272	175

ตาราง 14 (ต่อ) แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของลักษณะความเกรงใจ 60 ตัวแปร

ตัวแปร	X ₄₁	X ₄₂	X ₄₃	X ₄₄	X ₄₅	X ₄₆	X ₄₇	X ₄₈	X ₄₉	X ₅₀
1	198	217	275	148	183	221	144	231	122	125
2	273	116	225	178	199	171	427	220	405	041
3	216	139	234	171	232	075	247	140	199	072
4	203	278	275	166	209	196	189	145	147	094
5	198	241	353	175	152	195	054	259	103	176
6	041	174	225	045	169	176	044	149	040	194
7	172	247	253	181	179	145	119	137	116	167
8	-073	044	065	-007	-073	121	-175	112	-196	152
9	194	012	188	193	235	147	219	081	233	172
10	269	171	334	227	173	304	322	296	312	133
11	231	095	190	194	168	091	444	130	432	072
12	284	205	303	278	227	166	291	314	323	078
13	317	376	392	282	266	178	194	334	185	096
14	409	306	500	384	382	200	353	261	350	113
15	345	396	451	310	371	289	196	453	228	112
16	252	250	414	231	300	238	255	279	247	229
17	110	149	252	203	154	285	210	163	272	178
18	217	150	224	175	285	201	224	217	353	143
19	320	247	288	277	303	188	351	242	345	244
20	192	299	321	239	275	226	221	292	232	180

ตาราง 14 (ต่อ) แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของลักษณะความเกรงใจ 60 ตัวแปร

ตัวแปร	X_{51}	X_{52}	X_{53}	X_{54}	X_{55}	X_{56}	X_{57}	X_{58}	X_{59}	X_{60}
1	132	188	102	247	093	082	221	145	259	326
2	019	256	444	132	483	052	213	325	290	131
3	-011	178	298	101	279	021	139	153	163	117
4	050	132	194	112	152	080	211	065	092	211
5	139	170	076	242	116	107	292	152	249	389
6	227	117	011	237	025	180	158	-002	135	254
7	164	131	167	104	184	108	260	092	217	303
8	160	-043	-198	194	-182	079	148	-080	011	095
9	146	189	126	223	246	088	212	337	336	256
10	171	309	221	356	312	118	315	300	427	407
11	025	291	502	073	553	258	182	314	308	140
12	015	279	340	153	385	097	191	238	265	148
13	135	281	126	269	150	009	241	149	227	205
14	073	344	321	235	394	067	288	243	343	356
15	124	322	167	388	214	058	298	213	299	345
16	156	260	208	285	276	118	324	175	357	481
17	167	166	243	129	268	161	179	140	270	251
18	161	311	229	229	288	070	254	265	371	289
19	196	331	295	263	379	071	285	327	439	383
20	150	282	228	220	292	139	496	211	387	344

ตาราง 14 (ต่อ) แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของลักษณะความเกรงใจ 60 ตัวแปร

ตัวแปร	X_{41}	X_{42}	X_{43}	X_{44}	X_{45}	X_{46}	X_{47}	X_{48}	X_{49}	X_{50}
21	155	295	286	256	246	290	234	280	226	159
22	229	234	341	299	242	198	311	098	328	170
23	277	347	412	272	324	228	158	290	142	154
24	-017	080	122	070	172	256	-032	211	021	220
25	110	223	260	119	272	261	034	309	056	206
26	080	130	125	102	129	106	-016	133	-044	137
27	262	233	279	217	207	213	070	324	037	118
28	253	322	300	271	386	360	235	294	221	176
29	226	378	358	232	310	422	069	505	061	084
30	364	316	384	394	454	147	454	144	374	134
31	197	199	231	208	258	120	154	221	123	235
32	010	164	072	060	102	114	-173	107	-226	175
33	063	169	104	053	081	198	-165	185	-202	066
34	234	106	278	267	208	142	312	145	337	247
35	319	464	430	379	368	327	220	369	194	211
36	292	342	420	355	384	317	226	285	205	264
37	252	407	413	228	234	463	199	394	174	082
38	237	118	194	205	193	056	493	053	442	090
39	180	382	291	179	227	364	031	356	002	175
40	664	378	474	457	302	247	360	230	326	074

ตาราง 14 (ต่อ) แสดงค่าสหสัมพันธ์ภายในของลักษณะความเกรงใจ 60 ตัวแปร

ตัวแปร	X ₅₁	X ₅₂	X ₅₃	X ₅₄	X ₅₅	X ₅₆	X ₅₇	X ₅₈	X ₅₉	X ₆₀
21	123	226	184	203	195	097	391	074	296	331
22	123	235	288	189	352	047	354	253	403	387
23	182	259	107	334	109	122	296	110	210	388
24	288	116	-098	237	-000	180	152	052	193	229
25	270	228	-003	374	075	155	219	117	279	318
26	161	080	-047	189	-024	188	104	021	111	186
27	146	-192	055	283	094	145	277	056	227	266
28	196	312	145	311	095	077	256	111	246	292
29	195	272	019	460	034	140	266	119	235	307
30	103	366	404	218	386	090	253	239	246	294
31	258	223	052	244	055	214	185	106	166	280
32	228	-013	-225	146	-178	161	155	-074	060	139
33	180	017	-229	205	173	112	219	-052	010	168
34	211	232	283	181	313	074	227	268	409	261
35	181	272	195	365	191	196	458	173	432	420
36	232	213	211	327	191	132	428	197	370	469
37	176	326	161	408	160	143	338	132	298	377
38	025	172	478	046	510	134	170	277	246	207
39	218	207	071	340	083	119	329	142	278	350
40	101	308	317	274	313	199	307	255	313	357

✓ จากตาราง 14 จะพบว่าคาสหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และ 99 % นั้น มีคาสหสัมพันธ์ทั้งบวกและลบ คาสหสัมพันธ์ที่โตมีค่าตั้งแต่ $-.282$ ถึง $.740$ คาสหสัมพันธ์ที่โตมีช่วงห่างกันมาก

✓ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้แก่

กตัญญู กับตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้ อดทน ชอบช่วยตนเอง พุคยอม ๆ และ ไม่อยากเคน

ฉลาดกับพุคสุภาพ ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น พุคยอม ๆ เรียบร้อย และมีศีลธรรม

คงง่ายกับตามใจผู้อื่น และ เรียบร้อย

ใจดีกับมีเหตุผล และ พุคยอม ๆ

ใจเย็นกับพุคคอย ๆ เบา ๆ และ เป็นผู้ใหญ่

ใจกว้างกับไม่เค็ดเคี้ยว คิคก่อนแล้วพุค พุคสุภาพ มีประโยชน์ และ เรียบร้อย

ใจอ่อนกับมารยาทดี สามัคคี ถอมตน ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

เก็บความรู้สึกได้ และมีสัมมาคารวะ

ไม่เค็ดเคี้ยวกับคิคก่อนแล้วพุค และ อารมณ์ดี

น่ารักกับพุคยอม ๆ

นานับถือกับถอมตน และ ไม่อยากเคน

มารยาทดีกับเอาใจคนอื่น ไม่อยากเคน และไม่ยากคัง

เมตตากว้างกับพุคคอย ๆ เบา ๆ และ เอาใจคนอื่น

อดทนกับดี

รอบคอบกับพุคคอย ๆ เบา ๆ และ เห็นแก่หน้าคนอื่น

สามัคคีกับพุคคอย ๆ เบา ๆ และ ตามใจผู้อื่น

เสียสละกับไม่ยากคัง

เห็นแก่ส่วนรวมกับพุคน้อย พุคยอม ๆ เบา ๆ ถอมตน มีสัมมาคารวะ

และไม่อยากคัง

พุคน้อยกับเป็นผู้ดี และเป็นผู้ใหญ่
 สงบเสงี่ยมกับดี และสำคัญ
 พุคค้อย ๆ เบา ๆ กับเอาใจคนอื่น เห็นแก่หน้าคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ
 เก็บความรู้สึกได้ และเอางานเอาการ
 รู้จักรอคอยกับไม่อยากเด่น
 คึกกอนแล้วพูดกับตามใจผู้อื่น
 พุคสุภาพกับชอบช่วยตนเอง
 มีเหตุผลกับไม่อยากดัง
 ตามใจผู้อื่นกับมีวัฒนธรรม เก็บความรู้สึกได้ และมีสัมมาคารวะ
 เอาใจคนอื่นกับมีประโยชน์ เป็นผู้ดี และนาสงสาร
 ชอบช่วยตนเองกับอารมณ์ดี และเข้าไต่กับคนอื่น
 อารมณ์ดีกับนาสงสาร
 พุคอ่อม ๆ กับเห็นแก่หน้าคนอื่น และเข้าไต่กับคนอื่น
 เห็นแก่หน้าคนอื่นกับนาสงสาร
 มีประโยชน์กับไม่อยากดัง
 เข้าไต่กับคนอื่นกับไม่อยากเด่น และเคร่งครัด
 มีวัฒนธรรมกับนาสงสาร
 เก็บความรู้สึกได้กับนาสงสาร

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น

99 % ไต่แก่

กตัญญูกับฉลาด คบง่าย ใจดี ใจเย็น ใจกว้าง ใจอ่อน ซื่อสัตย์
 น่ารัก นานับถือ มารยาทดี เมตตากรุณา รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ
 เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน พุคน้อย สงบเสงี่ยม รู้จักรอคอย คึกกอนแล้วพูด พุคสุภาพ
 มีเหตุผล ถ่อมตน ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น
 มีประโยชน์ ดี เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัฒนธรรม เก็บความรู้สึกได้

มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม
 ฉลาดกับกบงาย ใจดี ใจเย็น ใจกว้าง ซื่อสัตย์ ไม่เด็ดเดี่ยว น่ารัก
 นานับถือ มารยาทดี เมตตากวรุณา อคทน รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เห็นแก่
 ส่วนรวม อ่อนโยน คึกกอนแลวพูก มีเหตุผล มีประโยชน์ ดี เข้าไคกับกนอื่น
 เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ และเอาจานเอาการ
 กบงายกับใจดี ใจเย็น ใจกว้าง ซื่อสัตย์ ไม่เด็ดเดี่ยว น่ารัก นานับถือ
 มารยาทดี เมตตากวรุณา อคทน รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่
 ส่วนรวม อ่อนโยน พุกสุภาพ มีเหตุผล ถอมทน เอาใจกนอื่น ให้ความรวมมือกับผู้อื่น
 เห็นใจผู้อื่น อารมณดี พุกออม ๆ เห็นแก่หน้ากนอื่น มีประโยชน์ ดี เข้าไคกับผู้อื่น
 เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกไค มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ และ
 มีศีลธรรม

ใจดีกับใจเย็น ใจกว้าง ใจอ่อน ซื่อสัตย์ น่ารัก นานับถือ มารยาทดี
 เมตตากวรุณา อคทน รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม
 อ่อนโยน พุกนอย สงบเสงี่ยม พุกคอย ๆ เบา ๆ ภูจักรอกอย คึกกอนแลวพุก พุกสุภาพ
 ถอมทน ตามใจผู้อื่น เอาใจกนอื่น ชอบช่วยตนเอง ให้ความรวมมือกับผู้อื่น เห็นใจผู้อื่น
 อารมณดี เห็นแก่หน้าผู้อื่น มีประโยชน์ ดี เข้าไคกับกนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม
 เก็บความรู้สึกไค มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเคน เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ
 และมีศีลธรรม

ใจเย็นกับใจกว้าง ใจอ่อน ซื่อสัตย์ น่ารัก นานับถือ มารยาทดี
 เมตตากวรุณา อคทน รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน
 พุกนอย สงบเสงี่ยม ภูจักรอกอย คึกกอนแลวพุก พุกสุภาพ มีเหตุผล ถอมทน
 ตามใจผู้อื่น เอาใจผู้อื่น ให้ความรวมมือกับกนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณดี เห็นแก่หน้า
 กนอื่น เข้าไคกับกนอื่น เป็นผู้ดี มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกไค มีสัมมาคารวะ
 ไม่อยากเคน เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

ใจกว้างกับใจอ่อน ซื่อสัตย์ น่ารัก นานับถือ มารยาทดี เมตตากวรุณา
 อคทน รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน พุกนอย

สงบเสงี่ยม รู้จักรอคอย มีเหตุผล ถ่อมตน ตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น ชอบช่วยตนเอง
 ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พุดอ้อม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น ก็
 เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาการวะ
 ไม่อยากเคน เป็นผู้ใหญ่ ใช้งานเอាកาร และมีศีลธรรม

ใจอ่อนกับข้อสัตย์ เมตตากรุณา เสียสละ อ่อนโยน พุคน้อย สงบเสงี่ยม
 พุคคอบ ๆ เบา ๆ รู้จักรอคอย พุคสุภาพ ตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น เห็นใจผู้อื่น
 อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าผู้อื่น ไม่อยากเคน และเรียบร้อย

ข้อสัตย์กับไม่เค็ดเคียว นารัก นานับถือ มารยาทดี เมตตากรุณา อคทน
 รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน พุคน้อย
 สงบเสงี่ยม พุคคอบ ๆ เบา ๆ รู้จักรอคอย คิดกอนแล้วพูด พุคสุภาพ มีเหตุผล ถ่อมตน
 ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พุดอ้อม ๆ เห็นแก่หน้า
 ผู้อื่น มีประโยชน์ ดี เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้
 มีสัมมาการวะ ไม่อยากเคน เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย ใช้งานเอាកาร และมีศีลธรรม

ไม่เค็ดเคียวกับนารัก นานับถือ มารยาทดี เมตตากรุณา อคทน รอบคอบ
 รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม มีเหตุผล ชอบช่วยตนเอง พุดอ้อม ๆ
 มีประโยชน์ ดี เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม มีสัมมาการวะ เป็นผู้ใหญ่ ใช้งาน
 เอាកาร และมีศีลธรรม

นารักกับนานับถือ มารยาทดี เมตตากรุณา อคทน รอบคอบ รับผิดชอบ
 สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน สงบเสงี่ยม รู้จักรอคอย คิดกอนแล้วพูด
 พุคสุภาพ มีเหตุผล ถ่อมตน ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เห็นใจผู้อื่น
 อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ
 มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาการวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย ใช้งานเอាកาร
 และมีศีลธรรม

นานับถือกับมารยาทดี เมตตากรุณา อคทน รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี
 เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน สงบเสงี่ยม รู้จักรอคอย คิดกอนแล้วพูด พุคสุภาพ
 มีเหตุผล ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พุดอ้อม ๆ

เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ คือ เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม
เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เองงานเอาการ และมีศีลธรรม

มารยาทก็กับเมตตากรรณา อคทน รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ
เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน สงบเสงี่ยม รู้จักรอคอย คิดก่อนแล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล
ถ่อมตน ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้า
คนอื่น มีประโยชน์ คือ เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้
มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เองงานเอาการ และมีศีลธรรม

เมตตากรรณากับอคทน รอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่
ส่วนรวม อ่อนโยน พุคน้อย สงบเสงี่ยม รู้จักรอคอย คิดก่อนแล้วพูด พูดสุภาพ
มีเหตุผล ถ่อมตน ตั้งใจผู้อื่น ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เห็นใจผู้อื่น
มีประโยชน์ คือ เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้
มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เองงานเอาการ และมีศีลธรรม

อคทนกับรอบคอบ รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน
พุกน้อย สงบเสงี่ยม รู้จักรอคอย คิดก่อนแล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล ถ่อมตน
ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น
มีประโยชน์ เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้
มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เองงานเอาการ และมีศีลธรรม

รอบคอบกับรับผิดชอบ สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน
พุกน้อย สงบเสงี่ยม รู้จักรอคอย คิดก่อนแล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล ถ่อมตน
ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พุกอ้อม ๆ มีประโยชน์
คือ เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ
ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เองงานเอาการ และมีศีลธรรม

รับผิดชอบต่อสามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน สงบเสงี่ยม
รู้จักรอคอย คิดก่อนแล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล ถ่อมตน ชอบช่วยตนเอง ให้ความ
ร่วมมือกับผู้อื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พุกอ้อม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ คือ

เขาได้กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ
ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอากการ และมีศีลธรรม

สามัคคีกับเสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน พุคน้อย สงบเสงี่ยม
รู้จักรอกอย คิคกอนแล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล ถอมตน ชอบช่วยตนเอง ให้ความ
รวมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พุคยอม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี
เขาได้กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ
ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอากการ และมีศีลธรรม

เสียสละกับเห็นแก่ส่วนรวม อ่อนโยน พุคน้อย สงบเสงี่ยม พุคยอม ๆ เขา ๆ
รู้จักรอกอย คิคกอนแล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล ถอมตน ตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น
ชอบช่วยตนเอง ให้ความรวมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พุคยอม ๆ เห็นแก่
หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี เขาได้กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บ
ความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอากการ
และมีศีลธรรม

เห็นแก่ส่วนรวมกับอ่อนโยน สงบเสงี่ยม รู้จักรอกอย คิคกอนแล้วพูด
พูดสุภาพ มีเหตุผล ชอบช่วยตนเอง ให้ความรวมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี
พุคยอม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี เขาได้กับคนอื่น มีประโยชน์ ดี
เขาได้กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่
เรียบร้อย เอาจานเอากการ และมีศีลธรรม

อ่อนโยนกับพุคน้อย สงบเสงี่ยม พุคยอม ๆ เขา ๆ รู้จักรอกอย คิคกอน
แล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล ถอมตน ตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น ชอบช่วยตนเอง
ให้ความรวมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พุคยอม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์
ดี เขาได้กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ
ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอากการ และมีศีลธรรม

พุคน้อยกับสงบเสงี่ยม พุคยอม ๆ เขา ๆ รู้จักรอกอย คิคกอนแล้วพูด
พูดสุภาพ ถอมตน ตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น ชอบช่วยตนเอง ให้ความรวมมือกับคนอื่น

เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

สงบเสงี่ยมกับทุกคน ๆ เบา ๆ รู้จักรอคอย คิดก่อนแล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล ถ่อมตน ตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น เข้าใจกับคนอื่น เป็นผู้ดี มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

ทุกคน ๆ เบา ๆ ก็รู้จักรอคอย คิดก่อนแล้วพูด พูดสุภาพ ถ่อมตน ตามใจผู้อื่น ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เข้าใจกับคนอื่น มีวัจนธรรม มีสัมมาคารวะ มีประโยชน์ เรียบร้อย และมีศีลธรรม

รู้จักรอคอยกับคิดก่อนแล้วพูด พูดสุภาพ มีเหตุผล ถ่อมตน ตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี เข้าใจกับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

คิดก่อนแล้วพูดกับพูดสุภาพ มีเหตุผล ถ่อมตน ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี เข้าใจกับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

พูดสุภาพกับมีเหตุผล ถ่อมตน ตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี เข้าใจกับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

มีเหตุผลกับถ่อมตน ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พูดอ่อน ๆ มีประโยชน์ ดี เข้าใจกับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอาจานเอาการ และมีศีลธรรม

ถอมตนกับตามใจผู้อื่น เอาใจคนอื่น ชอบช่วยตนเอง ให้ความร่วมมือ
กับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี เข้าไต่กับคนอื่น
เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม มีสัมมาการวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย
เอางานเอាកาร และมีศีลธรรม

ตามใจผู้อื่นกับเอาใจคนอื่น ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี
เห็นแก่หน้าคนอื่น เข้าไต่กับคนอื่น ไม่อยากเด่น เรียบร้อย และมีศีลธรรม

เอาใจคนอื่นกับให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี เห็นแก่หน้า
คนอื่น เข้าไต่กับคนอื่น เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาการวะ เรียบร้อย และมีศีลธรรม

ชอบช่วยตนเองกับให้ความร่วมมือกับคนอื่น เห็นใจผู้อื่น พுகอ้อม ๆ
เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้
มีสัมมาการวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอางานเอាកาร และมีศีลธรรม

ให้ความร่วมมือกับคนอื่นกับเห็นใจผู้อื่น อารมณ์ดี พุกอ้อม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น
มีประโยชน์ ดี เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาการวะ
ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอางานเอាកาร และมีศีลธรรม

เห็นใจผู้อื่นกับอารมณ์ดี พุกอ้อม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี
เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาการวะ
ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอางานเอាកาร และมีศีลธรรม

อารมณ์ดีกับพุกอ้อม ๆ เห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี เข้าไต่กับคนอื่น
เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาการวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย
เอางานเอាកาร และมีศีลธรรม

พุกอ้อม ๆ กับเห็นแก่หน้าคนอื่น มีประโยชน์ ดี เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัจนธรรม
เป็นผู้ใหญ่ เอางานเอាកาร และมีศีลธรรม

เห็นแก่หน้าคนอื่นกับมีประโยชน์ ดี เข้าไต่กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ
มีวัจนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาการวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย
เอางานเอាកาร และมีศีลธรรม

มีประโยชน์กับดี เขาได้กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัฒนธรรม เก็บ
 ความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอางานเอาการ และมีศีลธรรม
 ดีกับเขาได้กับคนอื่น เป็นผู้ดี สำคัญ มีวัฒนธรรม เก็บความรู้สึกได้
 มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอางานเอาการ และมีศีลธรรม
 เขาได้กับคนอื่นกับเป็นผู้ดี สำคัญ มีวัฒนธรรม เก็บความรู้สึกได้
 มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอางานเอาการ และมีศีลธรรม
 เป็นผู้ดีกับสำคัญ มีวัฒนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น
 เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอางานเอาการ และมีศีลธรรม
 สำคัญกับมีวัฒนธรรม เก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น
 เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอางานเอาการ และมีศีลธรรม
 มีวัฒนธรรมกับเก็บความรู้สึกได้ มีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่
 เรียบร้อย เอางานเอาการ และมีศีลธรรม
 เก็บความรู้สึกได้กับมีสัมมาคารวะ ไม่อยากเด่น เป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย
 เอางานเอาการ และมีศีลธรรม
 มีสัมมาคารวะกับเป็นผู้ใหญ่ เรียบร้อย เอางานเอาการ และมีศีลธรรม
 เป็นผู้ใหญ่กับเรียบร้อย เอางานเอาการ และมีศีลธรรม
 เรียบร้อยกับเอางานเอาการ และมีศีลธรรม
 เอางานเอาการกับมีศีลธรรม

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น

95 % ไคแอก

ใจอ่อนกับพูดอ้อม ๆ นานับถือกับตามใจผู้อื่น ตามใจผู้อื่นกับพูดอ้อม ๆ
 เอาใจคนอื่นกับพูดอ้อม ๆ

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น

99 % โคอแก

ใจอ่อนกับไม่เค็ดเคียว มีเหตุผล และพูดอ้อม ๆ

ไม่เค็ดเคียวกับตามใจผู้อื่น และเอาใจคนอื่น

นานับถือกับตามใจผู้อื่น อารมณ์ดี เอาใจคนอื่น และพูดอ้อม ๆ

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ไม่ได้กล่าวไว้ในที่นี้ ล้วนแต่เป็นค่าที่

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสิ้น

✶ การวิเคราะห์องค์ประกอบ

เพื่อศึกษาหาคุณลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย จาก
กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเบื้องต้น โดยใช้วิธีการของไคเซอร์ (Kaiser) ด้วยเครื่อง
คอมพิวเตอร์ ปรากฏผลดังตาราง 15 และ 16

ตาราง 15 กำนนำหนักองค์ประกอบทั้ง 13 ตัว ที่ปรากฏในตัวแปร 60 ตัวก่อนหมุนแกน

ตัวแปร	องค์ประกอบ													h ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	44	08	-17	-17	24	15	-17	-19	08	02	35	-06	27	51
2	42	-49	-08	-15	16	18	-13	04	21	-12	-06	01	03	60
3	35	-08	-06	-19	34	-10	-32	03	12	-24	-04	-02	04	56
4	37	01	-08	-41	-11	-08	-29	03	17	01	02	-15	08	48
5	50	26	-32	-31	03	03	-18	-24	01	04	02	-16	13	67
6	35	28	-27	-16	09	-01	-40	00	08	04	11	03	00	51
7	46	14	-41	-34	-15	-04	-03	-00	-01	00	-09	-10	03	59
8	12	51	-24	-10	-02	15	-02	-21	-02	07	-19	15	09	50
9	38	-13	-17	28	27	08	-05	-26	-26	-20	06	24	-01	59
10	59	-06	-25	02	16	22	06	-24	01	04	10	19	05	62
11	40	-58	-12	04	09	15	02	14	14	-02	-16	04	01	60
12	47	-28	-05	-12	22	-06	-04	11	18	-21	-29	-00	11	57
13	50	-00	19	-23	29	-03	-01	-05	-24	16	-34	03	-00	63
14	51	-24	08	-18	20	-09	00	-08	-25	11	-26	04	-05	69
15	61	-05	16	-24	31	02	01	-00	-14	05	-22	05	-01	64
16	63	11	-31	-21	-04	-02	01	-09	-02	10	10	-12	09	62
17	45	-02	-26	-24	-01	01	10	-33	-02	06	-15	41	-02	60
18	53	-15	-24	06	29	05	09	-07	-11	-07	18	27	-16	63
19	60	-18	-21	08	14	10	08	08	-26	-14	13	-02	-07	59
20	60	05	-29	-13	-23	-10	22	22	00	-19	-04	-25	-19	73

ตาราง 15 (ต่อ) คำนวณหักองค์ประกอบทั้ง 13 ตัว ที่ปรากฏในตัวแปร 60 ตัวก่อนหมุนแก

ตัวแปร	องค์ประกอบ													h ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
21	58	16	-26	-19	-13	-13	32	21	-02	-04	00	04	-04	66
22	57	05	-27	09	-23	-08	28	-00	-13	06	04	-06	-06	58
23	57	25	-01	-10	11	-19	12	-11	-06	25	-00	-03	-08	56
24	29	43	-20	44	16	-20	08	-03	-25	07	-06	-01	02	56
25	43	39	-06	35	21	-22	13	-07	16	11	-08	-16	04	67
26	22	34	-05	35	18	-32	07	-24	21	11	-11	-05	-14	60
27	43	34	06	13	05	-27	23	-12	09	-02	-13	06	09	52
28	52	14	13	12	25	-19	07	28	-03	03	25	07	03	59
29	50	34	27	-02	22	03	07	11	21	-07	13	01	01	59
30	55	-28	09	02	03	-30	11	18	-11	-13	26	04	01	65
31	40	25	-03	23	06	-36	-18	01	05	-11	14	02	20	54
32	13	61	-03	02	-31	-14	-09	06	-00	-34	-04	11	23	71
33	16	56	12	-11	-24	00	-09	-00	03	-32	-04	24	30	70
34	45	-11	-17	25	-16	-00	11	-12	-24	-01	-12	00	30	52
35	64	20	03	-10	-20	-04	14	15	-10	-05	00	-07	-10	61
36	60	21	00	-09	-31	06	09	-03	-09	14	11	08	-00	59
37	55	20	14	-20	-05	28	08	04	18	23	13	24	01	66
38	37	-40	-12	07	-27	-11	-00	-15	31	21	-02	06	02	59
39	45	34	13	-10	-22	22	12	03	06	08	-04	03	-05	48
40	54	-15	37	-07	-16	-11	00	-23	-02	00	04	29	-04	65

ตาราง 15 (ต่อ) คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 13 ตัว ที่ปรากฏในตัวแปร 60 ตัวก่อนหมุนแกน

ตัวแปร	องค์ประกอบ													h ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
41	55	-19	40	-05	-11	-19	-12	-27	-10	-06	00	09	-00	68
42	55	13	38	-20	-11	-09	-04	10	06	04	-03	-09	-19	59
43	68	00	29	-09	-04	-03	-10	-14	-10	10	-05	-11	03	64
44	56	-12	32	04	-19	-16	-04	-09	-19	-07	-05	-04	00	56
45	58	-01	29	09	00	-18	-13	10	-15	-01	18	-17	-02	58
46	51	21	21	08	02	35	02	25	19	09	07	08	03	61
47	51	-53	02	13	19	11	-05	05	11	16	12	05	13	70
48	54	21	30	-00	21	27	07	12	22	-05	-15	-14	09	68
49	49	-54	-04	15	-10	-05	04	05	08	17	04	09	18	66
50	34	16	-18	41	-16	12	-46	26	-24	18	-16	08	-06	81
51	33	28	-09	43	-10	20	-42	26	-19	17	-12	-00	-05	79
52	55	-10	20	14	13	12	00	16	-02	07	05	-14	23	52
53	46	-58	-01	03	-24	-08	-03	05	21	09	-05	-03	-01	68
54	55	27	22	19	13	34	-03	-06	06	-01	02	-08	-00	62
55	53	-57	-07	15	-18	05	03	-06	19	-04	-14	-06	04	74
56	24	14	-02	19	-20	-11	-29	-08	25	-15	-15	24	-52	71
57	59	12	04	-01	-18	16	12	01	07	-25	-02	-08	-22	57
58	44	-31	00	27	-08	29	05	-27	-00	-26	-04	-11	04	64
59	64	-11	-06	26	-10	29	15	-14	-08	-19	-01	-15	-01	71
60	66	13	-00	11	-14	14	-02	-20	-05	00	18	-12	-12	62

จากตาราง 15 เป็นกาน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 13 ตัว ก่อนการหมุนแกน ในช่ององค์ประกอบที่ 1 คาน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกทั้งสิ้น ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ กาน้ำหนักองค์ประกอบเป็นทั้งบวกและลบ ในช่อง h^2 (Communality) ได้มาจาก ผลรวมของน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละตัวยกกำลังสอง จะพบว่า ตัวแปรไม่ยากเกิน มีค่าสูงสุด นอกนั้นตัวแปรอื่น ๆ จะมีการลดลงมา ไล่แก่ ไม่ยากดัง ความรู้สึก กลาง ๆ ระหว่างเข้มแข็ง - อ่อนแอ สามัคคี - นาสงสาร เอางานเอาการ ความใจผู้อื่น ความรู้สึกเป็นกลางระหว่างมั่นใจในตนเอง - ไม่นับใจในตนเอง นานับถือ มีสัมมาการวะ ดี - กำกั่งระหว่างกล้า - อาย สงบเสงี่ยม ใจดี - เสียสละ พุคคลย อารมณ์ดี - กำกั่งกันระหว่างอารมณ์นิ่ง - อารมณ์ไม่มั่นคง มีเหตุผล มีประโยชน์ บารยาดี เป็นผู้ดี กำกั่งระหว่างเกรงครัด - ไม่เกรงครัด น่ารัก รอมกอบ ซื่อสัตย์ เมตตากรุณา เรียบร้อย มีศีลธรรม ให้ความร่วมมือกับคนอื่น เก็บความรู้สึกได้ กำกั่งระหว่างกล้าหาญ - ขลาดกลัว ไม่เค็ดเคี้ยว อคทน พุคคลย ๆ เบา ๆ ใจกว้าง กำกั่งระหว่างเจ้าระเบียบ - ไม่มีระเบียบ รับผิดชอบ ทิถกอนแล้วพุท พุทสุภาพ เห็นใจผู้อื่น พุคคลย ๆ เขาไคกับคนอื่น เห็นแก่ส่วนรวม มีวัฒนธรรม กตัญญู กำกั่ง ระหว่างทันสมัย - ล้าสมัย ฉลาด อ่อนโยน สำคัญ ถอมตน รู้จักรอคอย ชอบช่วย ตนเอง เป็นผู้ไทๆ ใจเย็น ใจออน ฉลาด เห็นแก่หน้าคนอื่น ตามลำดับ นั่นคือ แบบทดสอบความเกรงใจที่สร้างขึ้นนี้ มีกาความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) สูงพอประมาณ

* เนื่องจากตารางน้ำหนักองค์ประกอบ ดังตาราง 15 ยังไม่สามารถแปล ความหมายเนื้อหาของลักษณะของความเกรงใจได้ จึงต้องนำน้ำหนักองค์ประกอบเหล่านี้ ไปหมุนแกนตามวิธีการของไคเซอร์ (Kaiser, 1959) ต่อไป ดังปรากฏ ในตาราง 16

ตาราง 16 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบภายใต้การหมุนแกนทั้ง 13 องค์ประกอบ
ที่ปรากฏอยู่ในตัวแปร 60 ตัวแปร

ตัวแปร	องค์ประกอบ													h ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1	04	-01	-58	05	02	29	03	-06	25	14	15	-12	-04	57
2	07	-45	-19	-18	47	18	02	-05	16	12	02	-11	-02	60
3	16	-15	-29	-04	57	16	-03	-03	-02	06	23	-01	-12	56
4	14	-17	-54	-08	18	-20	14	-00	10	-10	09	05	-05	48
5	16	-00	-71	15	05	07	21	03	09	-11	-08	-12	07	67
6	01	05	-60	11	10	11	04	20	12	-12	08	11	-12	51
7	11	-10	-56	02	12	-01	42	12	-01	-13	-10	00	-01	59
8	05	-24	-30	19	-10	11	08	11	11	-27	-42	02	-00	50
9	15	-09	-05	14	10	66	-02	10	-04	-02	06	-26	-02	59
10	12	-27	-32	13	03	52	13	-01	25	02	-11	-15	04	62
11	07	-57	04	-05	41	18	14	03	02	17	02	-03	02	60
12	20	-31	-09	06	61	08	15	04	09	-05	02	04	02	57
13	67	00	-11	08	24	12	12	07	17	10	-08	06	11	63
14	65	-22	-11	03	25	22	22	05	06	14	00	-01	06	69
15	57	00	-16	09	29	18	19	03	32	03	00	02	07	64
16	16	-19	-55	16	-01	13	40	04	14	-04	02	-07	12	62
17	07	-25	-00	01	16	33	42	20	19	-13	-10	32	-05	60
18	08	-16	-10	06	15	63	28	03	16	12	16	02	-06	63
19	16	-18	-12	04	15	43	40	13	06	09	26	-19	08	59
20	04	-09	-20	16	24	02	72	03	12	04	14	-15	-04	73

ตาราง 16 (ต่อ) กำนานักองค์ประกอบภายใต้การหมุนแกนทั้ง 13 องค์ประกอบ
ที่ปรากฏอยู่ในตัวแปร 60 ตัวแปร

ตัวแปร	วงกประกอบ													h ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
21	09	-12	-17	15	03	11	70	-02	18	-14	04	08	02	66
22	17	-29	-19	09	-12	13	61	00	03	01	01	-10	05	58
23	40	-03	-29	38	-09	09	31	00	20	07	04	06	01	56
24	-13	00	-06	75	00	10	09	16	14	-09	-00	-00	-04	66
25	07	00	-09	75	02	03	14	11	20	-02	06	-08	06	67
26	08	04	-04	74	-05	02	00	02	01	04	-01	-04	-18	60
27	24	-02	-01	54	-00	05	21	-07	18	-25	00	-02	00	52
28	16	-05	-02	29	06	23	20	07	34	-02	46	14	09	59
29	15	08	-11	28	12	06	10	-07	59	-12	24	-00	-03	59
30	25	-35	-08	0014		20	19	04	03	-05	59	01	-01	65
31	07	-07	-21	45	05	10	02	14	03	-33	36	00	00	54
32	-05	23	-11	18	-06	-10	18	12	07	-72	04	-02	-08	71
33	06	22	-12	05	-03	-03	05	00	24	-74	-03	-00	-05	70
34	16	-34	02	13	-01	21	25	25	-04	-20	-02	-21	28	52
35	26	-05	-13	08	01	00	56	08	29	-19	18	-15	-07	61
36	27	-18	-25	05	-29	08	38	10	33	-18	02	-05	-04	59
37	19	-17	-24	00	-13	14	16	-03	66	-08	-07	12	-05	66
38	05	-72	-15	09	-06	00	06	-05	00	05	-03	-02	-13	59
39	18	-00	-12	06	-15	-05	29	08	50	-16	-11	-07	-09	48
40	55	-36	-05	-02	-10	15	-00	-11	21	-19	15	06	-23	65

ตาราง 16 (ต่อ) กำนาน้ำหนักองค์ประกอบภายใต้การหมุนแกนทั้ง 13 องค์ประกอบ
ที่ปรากฏอยู่ในตัวแปร 60 ตัวแปร

ตัวแปร	องค์ประกอบ													h ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
41	63	-32	-07	01	-01	07	-01	-08	10	-15	25	-19	-15	68
42	44	-08	-12	05	03	-21	24	01	40	-02	23	-01	-21	59
43	59	-22	-23	10	01	-02	12	09	29	-04	16	-19	01	64
44	53	-27	01	03	02	-00	15	08	09	-15	26	-23	-05	56
45	38	-14	-09	12	01	00	14	16	21	-01	52	-14	00	58
46	04	-11	-04	07	03	07	10	18	72	-06	06	-02	-00	61
47	15	-76	-05	-02	01	09	06	07	07	04	24	-01	03	70
48	21	-00	-05	20	30	-05	08	03	66	-04	01	-19	09	68
49	13	-74	-00	00	07	18	09	06	07	06	12	-01	12	66
50	05	-08	-12	10	-02	03	08	86	06	-03	06	-07	-07	81
51	02	00	-08	14	-04	08	02	82	21	-08	04	-05	-08	79
52	22	-26	-03	10	14	07	04	17	40	02	24	-15	28	52
53	14	-75	-03	-07	14	-04	15	03	02	11	10	-08	-09	68
54	18	02	-12	21	03	14	00	18	59	-03	05	-33	-01	62
55	11	-74	-00	-00	22	06	16	03	05	07	-00	-30	-04	74
56	05	-09	-03	19	04	04	05	19	04	-11	-01	-03	-77	71
57	14	-09	-09	05	08	04	42	02	36	-10	-06	-35	-25	57
58	10	-37	02	00	11	23	04	04	12	-01	-02	-63	-00	64
59	12	-29	-03	09	04	26	30	15	25	-01	01	-59	03	71
60	22	-17	-30	16	-18	16	24	15	30	-01	13	-38	-11	62

จากตาราง 16 อธิบายได้ดังนี้

ในซององค์ประกอบที่ 1		ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ	ได้แก่ตัวแปรดังนี้ คือ
นารัก	นำหนักองค์ประกอบ	.67	
นานับถือ	นำหนักองค์ประกอบ	.65	
ดี	นำหนักองค์ประกอบ	.63	มีองค์ประกอบ 2 รวมด้วย แต่ นำหนักมากกว่า
เป็นผู้ดี	นำหนักองค์ประกอบ	.59	
มารยาทดี	นำหนักองค์ประกอบ	.57	มีองค์ประกอบ 9 รวมด้วย แต่ นำหนักมากกว่า
มีประโยชน์	นำหนักตัวประกอบ	.55	มีองค์ประกอบ 2 รวมด้วย แต่ นำหนักมากกว่า
สำคัญ	นำหนักองค์ประกอบ	.53	
เข้ากับคนอื่นได้	นำหนักองค์ประกอบ	.44	มีองค์ประกอบ 9 รวมด้วย แต่ นำหนักมากกว่า
อ่อนโยน	นำหนักองค์ประกอบ	.40	มีองค์ประกอบ 4,7 รวมด้วย แต่ นำหนักมากกว่า
มีวัฒนธรรม	นำหนักองค์ประกอบ	.38	มีองค์ประกอบ 11 รวมด้วย แต่ นำหนักน้อยกว่า
ฉลาด	นำหนักองค์ประกอบ	.36	มีองค์ประกอบ 5 รวมด้วย แต่ นำหนักน้อยกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 1 นั้น ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทยจะมีดังนี้ คือ นารัก นานับถือ ดี เป็นผู้ดี มารยาทดี มีประโยชน์ สำคัญ เข้ากับคนอื่นได้ และอ่อนโยน ให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางจรรยาบรรณ " แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบย่อย องค์ประกอบนี้มีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย 56 %

1. องค์ประกอบแรก ประกอบด้วยคุณลักษณะ นารัก นานับถือ ดี เป็นผู้ดี มารยาทดี และอ่อนโยน

2. องค์ประกอบสอง ประเภทย่อยคุณลักษณะ มีประโยชน์ สำคัญ และเข้ากับคนอื่นได้

<u>ในชององค์ประกอบที่ 2</u>		ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ (ทางลบ) ไค้แกตัวแปรตั้งนี้ กือ	
✓ ไม่มั่นใจในตนเอง	นำหนักองค์ประกอบ - .75		
✓ อ่อนแอ, อารมณ์	นำหนักองค์ประกอบ - .74		
✓ หวั่นไหว			
✓ พุคยอม ๆ	นำหนักองค์ประกอบ - .72		
✓ ไม่เด็ดเดี่ยว	นำหนักองค์ประกอบ - .57		
มีประโยชน์	นำหนักองค์ประกอบ - .36	มีองค์ประกอบ 1 รวมควย แต่	
		นำหนักนอยกว่า	
✓ มีเหตุผล	นำหนักองค์ประกอบ - .35	มีองค์ประกอบ 11 รวมควย แต่	
		นำหนักนอยกว่า	
✓ ชอบชวยตนเอง	นำหนักองค์ประกอบ - .34	มีองค์ประกอบ 13 รวมควย แต่	
		นำหนักนอยกว่า	
คือ	นำหนักองค์ประกอบ - .32	มีองค์ประกอบ 1 รวมควย แต่	
		นำหนักนอยกว่า	

แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบที่ 2 นั้น ประกอบด้วยลักษณะธรรมชาติของ ความเกรงใจของกนไทย ดังต่อไปนี้ ไม่มั่นใจในตนเอง อ่อนแอ อารมณ์หวั่นไหว พุคยอม ๆ และไม่เด็ดเดี่ยว จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางความไม่มั่นใจในตนเอง " องค์ประกอบนี้เมื่อบอร์เซ็นต์เฉลี่ย 70 %

ในชององค์ประกอบที่ 3 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ (ทางลบทั้งสิ้น) ไค้แก

ใจดี	นำหนักองค์ประกอบ - .71
ใจเย็น	นำหนักองค์ประกอบ - .60
กตัญญู	นำหนักองค์ประกอบ - .58

ใจกว้าง	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .56	มีองค์ประกอบ 7 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่าในทางลบ
เมตตากรุณา	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .55	มีองค์ประกอบ 7 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่าในทางลบ
คบงาย	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .54	
ซื่อสัตย์	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .32	มีองค์ประกอบ 6 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงว่าองค์ประกอบที่ 3 นั้น ประกอบด้วยลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย ทั้งนี้ ใจดี ใจเย็น กตัญญู เมตตากรุณา และคบงาย ดังนั้น น่าจะเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางเบตตาธรรม " องค์ประกอบนี้มีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย -59 %

ในขององค์ประกอบที่ 4 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ ได้แก่

✓ พุคน้อย สงบเสงี่ยม	น้ำหนักองค์ประกอบ	.75	
✓ พุคกอย ๆ เบา ๆ	น้ำหนักองค์ประกอบ	.74	
✓ รู้จักรอกอย	น้ำหนักองค์ประกอบ	.54	
✓ ถอมคน	น้ำหนักองค์ประกอบ	.45	มีองค์ประกอบ 10, 11 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่า
✓ อ่อนโยน	น้ำหนักองค์ประกอบ	.38	มีองค์ประกอบ 1 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 4 นั้น ประกอบด้วยลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย ทั้งนี้ พุคน้อย สงบเสงี่ยม พุคกอย ๆ เบา ๆ รู้จักรอกอย และถอมคน ดังนั้น จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางบุคลิกลักษณะแห่งการสำรวม " และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย 65 %

ในขององค์ประกอบที่ 5 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ ได้แก่

ทันสมัย	น้ำหนักองค์ประกอบ	.61
ฉลาด	น้ำหนักองค์ประกอบ	.57

ไม่เค็ดเคี้ยว	น้ำหนักองค์ประกอบ	.41	มีองค์ประกอบ 2 รวมควย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
มีสี้มมาการวะ	น้ำหนักองค์ประกอบ	.30	มีองค์ประกอบ 9 รวมควย แต่น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 5 นั้น ประกอบควยลักษณะและธรรมชาติ
ของความเกรงใจของคนไทย กือ ทัศนัษ์ และฉลาด จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า
" องค์ประกอบทางความฉลาดรู้จักกาลเทศะ " และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย 59 %

ในขององค์ประกอบที่ 6		ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ	และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย 56 % ได้แก่
เจาะระเบียบ	น้ำหนักองค์ประกอบ	.66	
รอมคอบ	น้ำหนักองค์ประกอบ	.63	
ชื้อสตัย	น้ำหนักองค์ประกอบ	.52	มีองค์ประกอบ 3 รวมควย แต่น้ำหนักมากกว่า
รับฉิขอบ	น้ำหนักองค์ประกอบ	.43	มีองค์ประกอบ 7 รวมควย แต่น้ำหนักมากกว่า
อดทน	น้ำหนักองค์ประกอบ	.33	มีองค์ประกอบ 7 รวมควย แต่น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 6 นั้น ประกอบควยลักษณะและธรรมชาติ
ของความเกรงใจของคนไทย ทั้งนี้ เจาะระเบียบ รอมคอบ ชื้อสตัย และรับฉิขอบ
ฉะนั้น จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางความเกรงระเบียบ (Rigidity)

ในขององค์ประกอบที่ 7		ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ	และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย 54% ได้แก่
สามักกี	น้ำหนักองค์ประกอบ	.72	มีองค์ประกอบ 9 รวมควย แต่น้ำหนักมากกว่า
เสี่ยสละ	น้ำหนักองค์ประกอบ	.70	
เห็นแกส่วนรวม	น้ำหนักองค์ประกอบ	.61	

ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น	น้ำหนักองค์ประกอบ	.56	
ใจกว้าง อคทน	น้ำหนักองค์ประกอบ	.42	มีองค์ประกอบ 3,6 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่า
เบตตากรุณา	น้ำหนักองค์ประกอบ	.40	มีองค์ประกอบ 3 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
รับผิดชอบ	น้ำหนักองค์ประกอบ	.40	มีองค์ประกอบ 6 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
เห็นใจผู้อื่น	น้ำหนักองค์ประกอบ	.38	มีองค์ประกอบ 9 รวมด้วย แต่น้ำหนักมากกว่า
อ่อนโยน	น้ำหนักองค์ประกอบ	.31	มีองค์ประกอบ 1,4 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
เอางานเอาการ	น้ำหนักองค์ประกอบ	.30	มีองค์ประกอบ 9 รวมด้วย แต่น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 7 นั้น ประกอบด้วยลักษณะและธรรมชาติ
ของความเกรงใจของคนไทย ดังนั้น กวี สามัคคี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม
ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ใจกว้าง อคทน และเห็นใจผู้อื่น ดังนั้น จึงเรียกชื่อองค์ประกอบ
นี้ว่า " องค์ประกอบทางไมตรีสัมพันธ์ "

ในชื่อองค์ประกอบที่ 8		ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ	ได้แก่
ไม่ยากเกิน	น้ำหนักองค์ประกอบ	.86	
ไม่ยากดัง	น้ำหนักองค์ประกอบ	.82	

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 8 นี้ ประกอบด้วยลักษณะและธรรมชาติ
ของความเกรงใจของคนไทย ดังนั้น ไม่ยากเกิน และไม่ยากดัง ดังนั้น น่าจะให้
ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางพฤติกรรมการเก็บตัว " และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย

ในขององค์ประกอบที่ 9		ตัวแปรที่บ่งชี้สำคัญ	ได้แก่
✓ เก็บความรู้สึกได้	น้ำหนักองค์ประกอบ	.72	
• อารมณ์ดี	น้ำหนักองค์ประกอบ	.66	
✓ มีสัมมาการวระ	น้ำหนักองค์ประกอบ	.66	มีองค์ประกอบ 5 รวมควย แต่น้ำหนักนากกว่า
✓ พுகสุภาพ, เรียบรอย	น้ำหนักองค์ประกอบ	.59	
✓ เห็นแกหนากนอื่น	น้ำหนักองค์ประกอบ	.50	
✓ เป็นผูโหญ	น้ำหนักองค์ประกอบ	.40	
✓ เขาไคกัมกนอื่น	น้ำหนักองค์ประกอบ	.40	มีองค์ประกอบ 1 รวมควย แต่น้ำหนักนอยกว่า
✓ สามีก็	น้ำหนักองค์ประกอบ	.36	มีองค์ประกอบ 7 รวมควย แต่น้ำหนักนอยกว่า
✓ กิดกอนแควพุก	น้ำหนักองค์ประกอบ	.34	มีองค์ประกอบ 11 รวมควย แต่น้ำหนักนอยกว่า
✓ เห็นใจผูอื่น	น้ำหนักองค์ประกอบ	.33	มีองค์ประกอบ 7 รวมควย แต่น้ำหนักนอยกว่า
• มารยาทดี	น้ำหนักองค์ประกอบ	.32	มีองค์ประกอบ 1 รวมควย แต่น้ำหนักนอยกว่า
✓ มีศีลธรรม	น้ำหนักองค์ประกอบ	.30	มีองค์ประกอบ 3 รวมควย แต่น้ำหนักนากกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 9 นี้ ประกอบควยลักษณะและธรรมชาติของควยเกรงใจของคนไทย คั้งนี้ เก็บควยรู้สึกไค อารบณดี มีสัมมาการวระ พุกสุภาพ เรียบรอย เห็นแกหนากนอื่น เป็นผูโหญ และมีศีลธรรม จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางการเก็บกคควยรู้สึกและรักษานา " และมีเปอร์เซนต์เฉลย 50 %

ในขององค์ประกอบที่ 10 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย -73 % ได้แก่

เอาใจคนอื่น	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .74	
ตามใจผู้อื่น	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .72	
ถอมตน	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .33	มีองค์ประกอบ 11 รวมควย แต่น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 10 นี้ ประกอบด้วยลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย ดังนี้ คือ เอาใจคนอื่น และตามใจผู้อื่น จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางการเห็นแก่ผู้อื่น " (Others - Oriented)

ในขององค์ประกอบที่ 11 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย 55 % ได้แก่

ปีเหทุผล	น้ำหนักองค์ประกอบ	.59	มีองค์ประกอบ 2 รวมควย แต่น้ำหนักมากกว่า
มีวัชนธรรม	น้ำหนักองค์ประกอบ	.59	มีองค์ประกอบ 1 รวมควย แต่น้ำหนักมากกว่า
กิดกอนแลวพุก	น้ำหนักองค์ประกอบ	.46	มีองค์ประกอบ 9 รวมควย แต่น้ำหนักมากกว่า
ใจออน	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .42	มีองค์ประกอบ 3 รวมควย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
ถอมตน	น้ำหนักองค์ประกอบ	.36	มีองค์ประกอบ 4, 10 รวมควย แต่น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 11 นั้น ประกอบด้วยลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย ดังนี้ คือ มีเหทุผล มีวัชนธรรม และกิดกอนแลวพุก จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางคานิยม " (เหตุผลทางวัชนธรรม)

ในขององค์ประกอบที่ 12 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย -51 % ได้แก่

เกรงกรัด	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .63
----------	-------------------	-------

เอางานเอากการ	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .59	
มีศีลธรรม	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .38	มีองค์ประกอบ 3 รวมควย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
สามัคคี	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .35	มีองค์ประกอบ 3,7,9 รวมควย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
เรียบง่าย	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .33	มีองค์ประกอบ 9 รวมควย แต่น้ำหนักน้อยกว่า
อดทน	น้ำหนักองค์ประกอบ	.32	มีองค์ประกอบ 7 รวมควย แต่น้ำหนักมากกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 12 นั้น ประกอบควยลักษณะและ
ธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย คั้งนี้ ก็คือ เกรงครัด เอางานเอากการ และ
อดทน จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางคานเอางานเอากการ "

ในชององค์ประกอบที่ 13 ตัวแปรที่นัยสำคัญ ได้แก่

นาสงสาร	น้ำหนักองค์ประกอบ	- .77	
ชอบชวยตนเอง	น้ำหนักองค์ประกอบ	.28	มีองค์ประกอบ 2 รวมควย แต่น้ำหนักมากกว่า
เป็นผู้ใหญ่	น้ำหนักองค์ประกอบ	.28	มีองค์ประกอบ 9 รวมควย แต่น้ำหนักน้อยกว่า

แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบที่ 13 นั้น ประกอบควยลักษณะและ
ธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย คือ นาสงสาร และชอบชวยตนเอง
จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า " องค์ประกอบทางความนาสงสาร " และมีเปอร์เซ็นต์เฉลี่ย -52 %

การวิจัยโดยสังเขป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยโดยสังเขป

ผู้เขียนได้เลือกศึกษาในเรื่องนี้เพื่อจะได้อรรถาธิบายถึงลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทยว่า "ความเกรงใจ" ที่ปรากฏในความรู้สึกนึกคิดของคนไทยนั้นคืออะไร ลักษณะเป็นเช่นไร มีสาเหตุมาจากไหน บุคลิกลักษณะต่าง ๆ เหล่านั้นพึงรักษาไว้หรือควรแก้ไขประการใด ทั้งนี้เพื่อให้คนไทยมีบุคลิกภาพอันพึงปรารถนา โดยปรับปรุงส่งเสริมให้กลมกลืนกับบุคลิกภาพเดิมและให้เกิดความบีบคั้นแก่บุคคลน้อยที่สุด กล่าวคือ ให้รู้จักเกรงใจเป็น รู้จักใช้ความเกรงใจให้ถูกกาลเทศะ เป็นคน

ความมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์และเปรียบเทียบบุคลิกภาพ "เกรงใจ" ของกลุ่มตัวอย่างระดับปริญญาตรี วิทยาลัยวิชาการศึกษา โดยแยกตามเพศ อายุ และที่อยู่อาศัย
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ ของคนไทย
3. เปรียบเทียบความเกรงใจระหว่างบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่สนิทสนมกับสัมพันธภาพที่ห่างเหิน ในสถานการณต่าง ๆ เช่น ในฐานะศิษย์ ครู-อาจารย์ ผู้อยู่เพื่อน เพื่อนบ้าน บุตร ตนเอง และประชาชน เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2513 และปีการศึกษาอื่น ๆ รวมทั้งนิสิตชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2515 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร รวมทั้งสิ้น 680 คน โดยแยกกระทำกับแบบสอบถาม

2 ชุด คือ Form K - N เป็นชาย จำนวน 220 คน หญิง 220 คน รวม 440 คน
และ Form K เป็นชาย จำนวน 120 คน หญิง 120 คน รวม 240 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม Semantic และ Role Differential Scale ซึ่ง ดร.วิรัช วิเชียรโชติ อาจารย์คณะวิชาวิจัย การศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร และคณะนิสิตปริญญาโท เป็นผู้สร้าง มี 2 ชุด

ชุดที่ 1 Form K-N เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของคนไทย โดยทั่วไปที่ปีความเกรงใจ ยึดความคิดเห็นของผู้ตอบเป็นเกณฑ์ โดยเขียนวงกลมล้อมรอบ ตัวเลขในบากราที่กำหนดให้ โดยผู้ตอบเขียนวงกลมล้อมรอบคอนไปทางเลข 1 ถึง 3 ใน มาตราส่วน แสดงให้เห็นว่าเป็นคนอ่อนนอบ วงกลมล้อมรอบ -1 ถึง -3 แสดงว่าเป็น คนแข็งกระด้าง และถ่วงกลมเลข 0 แสดงถึงความรู้สึกกลาง ๆ เป็นต้น

ชุดที่ 2 Form K เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคลที่มีฐานะ ทางสังคม เหตุการณ์ ตลอดจนความสัมพันธ์กับบุคคลทั่ว ๆ ไป โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม พิจารณาว่า ถ้าตนเองอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้น จะปฏิบัติอย่างไร เกรงใจ หรือไม่เกรงใจ โดยตอบวงกลมล้อมรอบเลข 3 แสดงว่าเกรงใจมาก และความเกรงใจ นี้จะลดลงเรื่อย ๆ โดยตอบวงกลมเลข 2, 1 สำหรับเลข 0 จะมีความรู้สึกกลาง ๆ ส่วน -1, -2 และ -3 นั้น หมายถึงผู้ตอบไม่มีความเกรงใจเพียงเล็กน้อยจนกระทั่ง ไม่เกรงใจมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

1. การหาสถิติพื้นฐาน
 - คะแนนเฉลี่ย (Mean)
 - ความแปรปรวน (Variance)

- ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. หาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ Product

Moment Correlation

3. ใช้ t - test ทดสอบความแตกต่างของความเกรงใจระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม

4. วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อหาคุณลักษณะในแต่ละองค์ประกอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เพศหญิงและเพศชายมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. กลุ่มตัวอย่างชายหญิงในต่างจังหวัดและนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เพศหญิงในต่างจังหวัดและในนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. เพศชายในต่างจังหวัดและในนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. กลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุมากกับกลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุน้อยมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
6. เพศชายอายุมากกับเพศชายอายุน้อยมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
7. เพศหญิงอายุมากกับเพศหญิงอายุน้อยมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
8. เพศหญิงอายุมากในต่างจังหวัดกับกลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุมากในนครหลวงและกลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัดมีความเกรงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
9. เพศชายอายุมากในต่างจังหวัดกับชายอายุมากในนครหลวงและชาย

อายุอยู่ในต่างจังหวัดและในนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

10. สัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่สนิทสนมกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ห่างเหิน
มีความเกรงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เป็นไปอย่าง
ตรงข้ามกับสมมติฐานการวิจัย ดังนี้
 - 10.1 ศิษย์ที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับครูอาจารย์มีความเกรงใจมากกว่า
ศิษย์ที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับครูอาจารย์ ($t = -2.5306$)
 - 10.2 ครูอาจารย์ที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับศิษย์มีความเกรงใจมากกว่า
ครูอาจารย์ที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับศิษย์ ($t = -5.9422$)
 - 10.3 ผู้น้อยที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับผู้บังคับบัญชาที่มีความเกรงใจ
มากกว่าผู้น้อยที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับผู้บังคับบัญชา ($t = -5.6584$)
 - 10.4 เพื่อนที่มีสัมพันธภาพห่างเหินต่อกันมีความเกรงใจมากกว่า
เพื่อนที่มีสัมพันธภาพที่สนิทสนมต่อกัน ($t = -16.5974$)
 - 10.5 เพื่อนบ้านที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกันมีความเกรงใจมากกว่า
เพื่อนบ้านที่มีสัมพันธภาพที่สนิทสนมต่อกัน ($t = -13.2842$)
 - 10.6 บุกรที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับบิดามารดาที่มีความเกรงใจมากกว่า
บุกรที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับบิดามารดา ($t = -9.2293$)
 - 10.7 บุคคลที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับผู้บังคับบัญชาที่มีความเกรงใจมากกว่า
บุคคลที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับผู้บังคับบัญชา ($t = -5.0853$)
 - 10.8 ประชาชนที่ไปติดต่อกับข้าราชการที่ห่างเหินจะมีความเกรงใจ
มากกว่าประชาชนที่สนิทสนมกับข้าราชการ ($t = -5.7962$)

ส่วนผลการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะ และธรรมชาติของความเกรงใจ

ของคนไทย จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 440 คน ปรากฏว่าไคขององค์ประกอบทั้งหมด
13 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางจรรยาบรรณ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ดังนี้
 - 1.1 องค์ประกอบแรก ประกอบด้วยคุณลักษณะนารีภักดิ์ นานับถือ ดี เป็นผู้ดี มารยาทดี และอ่อนโยน
 - 1.2 องค์ประกอบที่สอง ประกอบด้วยคุณลักษณะ มีประโยชน์ สู้ภัย และเข้ากับคนอื่นได้
2. องค์ประกอบทางความไม่มั่นใจในตนเอง ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้
ไม่มั่นใจในตนเอง อ่อนแอ อารมณ์หวั่นไหว พุคค่อม ๆ และไม่เด็ดเดี่ยว
3. องค์ประกอบทางเมตตากรุณา ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้ ใจดี ใจเย็น กตัญญู เมตตากรุณา และถนอมง่าย
4. องค์ประกอบทางบุคลิกลักษณะแห่งการเข้าร่วม ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้ พุคค่อม สงบเสงี่ยม พุคค่อม ๆ เบา ๆ รู้จักรอคอย และถ่อมตน
5. องค์ประกอบทางความฉลาดรู้จักกาลเทศะ ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้
ทันสมัย และฉลาด
6. องค์ประกอบทางความเกรงระเบียบ ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้
เจ้าระเบียบ รอบคอบ ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ
7. องค์ประกอบทางไมตรีสัมพันธ์ ประกอบด้วยคุณลักษณะ สามัคคี
เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ใจกว้าง อดทน และเห็นใจผู้อื่น
8. องค์ประกอบทางพฤติกรรมการเก็บตัว ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้
ไม่อยากเด่น และไม่อยากดัง
9. องค์ประกอบทางการเก็บกอดความรู้สึกและรักษาน้ำใจ ประกอบด้วย
คุณลักษณะเก็บความรู้สึกได้ อารมณ์ดี มีสัมมาคารวะ พุคสุภาพ เรียบร้อย เห็นแก่
หน้าผู้อื่น เป็นผู้ใหญ่ และมีศีลธรรม
10. องค์ประกอบทางการเห็นแก่ผู้อื่น ประกอบด้วยคุณลักษณะ เอาใจคนอื่น
และตามใจผู้อื่น
11. องค์ประกอบทางกานินย (เหตุผลทางวัฒนธรรม) ประกอบด้วย

คุณลักษณะ ดังนี้ มีเหตุผล มีวัฒนธรรม และศึกษาก่อนแล้วพูด

12. องค์ประกอบทางด้านเอางานเอาการ ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้
เกรงครีดี เอางานเอาการ และอดทน

13. องค์ประกอบทางความน่าสงสาร ประกอบด้วยคุณลักษณะ น่าสงสาร
และชอบช่วยตนเอง

อภิปรายผล

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ต้องการศึกษเปรียบเทียบบุคลิกภาพ "เกรงใจ" ในกาน เพศ ชาย ที่อยู่อาศัย และเปรียบเทียบความเกรงใจระหว่างฝ่ายที่สนิทสนมกับฝ่ายที่ห่างเหินที่อยู่ในฐานะต่าง ๆ กัน ตลอดจนการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทยด้วย

ความเกรงใจที่เกี่ยวข้องกับเพศ ไม่ปรากฏผลว่า เพศหญิงมีความเกรงใจมากกว่าเพศชาย จึงไม่สามารถยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อ 1 ได้ นั่นคือ เพศหญิงและเพศชายมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจินต์ ปรีชามารภ (2515 : 67) พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ประพฤติคล้อยตามสังคมหรือขัดแย้งกับสังคม จะมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน และลักษณะนิสัยประจำชาติของคนไทย ไม่ว่าจะชายหรือหญิงเป็นผู้ที่เอื้ออารี เผื่อแผ่สุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส เชื้อพียงผู้ใหญ่ รวมทั้งลักษณะที่สื่อให้เห็นถึงความสำรวม ความสงบเรียบร้อย จึงสรุปได้ว่าเพศชายและเพศหญิงมีความเกรงใจปาน ๆ กัน

แต่อย่างไรก็ตาม ผลดังกล่าวขัดแย้งกับผลการวิจัยของ วีราพร เทพวีระพงศ์ (2514 : 170 - 181) และปราศญาฉบับ กัทเเนตร (2515 : 210) พบว่าหญิงมีความเกรงใจมากกว่าชาย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความแตกต่างในด้านลักษณะหรือสภาพจำนวน หรือระดับอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาก็อาจจะเป็นได้

ความเกรงใจที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย ไม่พบว่ากลุ่มตัวอย่างชายหญิง ในต่างจังหวัดมีความเกรงใจมากกว่ากลุ่มตัวอย่างชายหญิงนครหลวง ทำนองเดียวกัน ก็ไม่ปรากฏผลว่า เพศหญิงหรือเพศชายในต่างจังหวัดมีความเกรงใจมากกว่าเพศหญิงหรือเพศชายในนครหลวง จึงไม่สามารถยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อ 2,3 และ 4 ได้นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างชายหญิงหรือเฉพาะหญิงหรือชายในต่างจังหวัดและในนครหลวง มีความเกรงใจปาน ๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสิทธิ์ บัวกลี (2514 : 90) พบว่า นักเรียนไทยทั้งในต่างจังหวัดและในกรุงเทพฯ มีความเกรงใจปาน ๆ กัน และเพราะพรณ ประพิตรภา (2510) พบว่า เชื้อชาติและการอบรมสั่งสอนนั้นมีความสัมพันธ์กันกับทั้งสังคมไทยเป็นสังคมชนบท คนไทยโดยทั่ว ๆ ไปมีลักษณะเป็นชาวชนบท สัมพันธภาพและการดำเนินชีวิตประจำวันมักจะเป็นไปตามความรู้สึกและตามประเพณี ซึ่ง คร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2512 : 2-3) ใ้กล่าวถึงลักษณะสังคมไทย ซึ่งเป็นสังคมแบบไม่ตรีสัมพันธ์ไว้ว่า การดำเนินชีวิตของสังคมไทยต้องผูกพันกับคนอื่น ไม่มีอิสระในการตัดสินใจควยตนเอง เพราะเกรงจะกระทบกระเทือนผู้อื่น ทั้งนี้เพื่อรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างตนกับผู้อื่นไว้ (Blanchard, 1958 : 482) จึงทำให้คนไทยมักปิดบังธาตุแท้ของตนไว้ มักจะแสดงความรู้สึกออกมาตรงข้ามกับความรู้สึกที่แท้จริง เพื่อหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้งระหว่างบุคคล กับทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่สังคมไทยโดยทั่วไปได้ยึดถือและปฏิบัติสืบต่อกันมานั้น มักเคารพเชื่อฟังในตัวของบุคคล เคารพผู้ใหญ่ ผู้อาวุโส (ไพบุตย์ ช่างเรียง, 2514 : 20) ลักษณะนิสัยนี้ได้รับการอบรมสั่งสอนปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กและติดตัวจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยทั้งในต่างจังหวัดและนครหลวง ย่อมมีการอบรมสั่งสอนไม่แตกต่างกัน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งชายหญิงหรือเฉพาะหญิงหรือชายในต่างจังหวัดและในนครหลวงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ปราชญาลปน์ กัทนเนตร (2515) กล่าวว่า นักเรียนในต่างจังหวัดมีแนวโน้มที่จะมีความเกรงใจมากกว่านักเรียนในกรุงเทพฯ ซึ่งบิตามารดาในต่างจังหวัดให้สังคมประกิตค่านความเกรงใจสูงกว่าบิตามารดาในจังหวัดพระนคร (ปัทมรี มุนนาก, 2514 : 62) และ พูนผล สุวรรณทรัพย์ (2512 : 71) ซึ่งได้

ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของนักเรียน พบว่า นักเรียนชายในต่างเมืองต่างจังหวัด
กับนักเรียนชายในเมืองหลวงมีบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

★ ความเกรงใจที่เกี่ยวกับระคับอายุ ไม่ปรากฏผลว่า กลุ่มตัวอย่างชายหญิง
อายุมากมีความเกรงใจมากกว่ากลุ่มตัวอย่างชายหญิงที่มีอายุน้อย ในทำนองเดียวกัน
ไม่ปรากฏผลว่า เพศชายหรือเพศหญิงที่มีอายุมากมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายหรือหญิง
ที่มีอายุน้อย จึงไม่สามารถยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อ 5, 6 และ 7 ได้ นั่นคือ
กลุ่มตัวอย่างชายหญิงหรือเฉพาะหญิงหรือชายที่มีอายุมากกับกลุ่มตัวอย่างชายหญิงหรือเฉพาะ
หญิงหรือชายที่มีอายุน้อยจะมีความเกรงใจใจแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
ดร. ละม้ายปาก ทรัพย์ดี และคณะ (2510 : 87 - 91) ได้เน้นให้เห็นถึงสภาพการอบรม
สั่งสอนของสังคมไทย มุ่งอบรมให้เด็กเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ จึงทำให้คนไทยสร้างบุคลิกภาพ
ที่เป็นของคนไทยโดยเฉพาะให้คิดค้ำตั้งแต่เด็กจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ วัยเด็กมีนิสัยเซนไร }
วัยผู้ใหญ่ก็มีนิสัยเซนนั้น เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ เพราพรพรณ ประพิตรภา (2510)
พบว่า เชื้อชาติและการอบรมสั่งสอนมีความสัมพันธ์กัน แสดงให้เห็นว่า ชนชาติเดียวกัน
ย่อมมีการอบรมสั่งสอนด้วยวิธีการที่คล้ายคลึงกัน, ดังที่ ประเสริฐ แยกกลิ่นพุง (2513: 66)
ได้กล่าวถึงลักษณะนิสัยประจำชาติไทยโดยสรุปไว้ว่า คนไทยรักอิสรภาพ ไม่ต้องการ
อยู่ใต้อำนาจผู้อื่น ไม่ชอบการบังคับบัญชา เป็นตัวของตัวเอง แต่ในขณะที่เดียวกันก็นิยม
การแสดงอาการอ่อนน้อมและเชื่อฟังผู้มีอำนาจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นไปอย่างมี
พิธีรีตอง เป็นแบบกระสวนที่ใ้รับการนิยมในคนไทยว่า เป็นลักษณะของคนที่ คือ
เรียบร้อย สงบเสงี่ยม มีความเกรงใจ เป็นคน ดังนั้น จึงสรุปผลได้ว่า กลุ่มตัวอย่าง
ชายหญิงหรือเฉพาะชายหรือหญิงที่มีอายุมากหรืออายุน้อยจะมีความเกรงใจปาน ๆ กัน

ความเกรงใจที่เกี่ยวของกับเพศ ระคับอายุ และที่อยู่อาศัย ไม่ปรากฏผลว่า
เพศหญิงอายุมากในต่างจังหวัดมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายหญิงอายุมากในนครหลวง
และเพศชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัด ในทำนองเดียวกันก็ไม่พบว่า เพศชายอายุมาก
ในต่างจังหวัดมีความเกรงใจมากกว่าเพศชายอายุมากในนครหลวงและเพศชายอายุน้อย
ทั้งในต่างจังหวัดและในนครหลวง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนไทยไม่ว่าชายหรือหญิง เป็นผู้

ไอ้อารี เมื่อแผ่ รักสงบ สุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีลักษณะที่สื่อให้เห็นถึงความสำรวม ความสงบเรียบร้อย เช่น ความเกรงใจ อាកารไม่เป็นไร เป็นต้น และประสิทธิ์ บั๊กลี่ (2514 : 90) พบว่านักเรียนไทยในต่างจังหวัดและในกรุงเทพฯมีความเกรงใจ ไม่แตกต่างกัน บสดงให้เห็นว่าชนชาติเดียวกันไปว่าจะอยู่ในนครหลวงหรือต่างจังหวัด ย่อมมีการอบรมสั่งสอนไม่แตกต่างกัน อันทำให้บุคลิกภาพของชนชาตินั้น ๆ ใกล้เคียงกัน หรือเหมือน ๆ กัน ในสังคมไทยมุ่งอบรมให้เด็กเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นการปลูกฝัง คนไทยในการสร้างบุคลิกภาพที่เป็นของคนไทย โดยเฉพาะให้เด็กทั่วไปจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ ผลการวิจัยจึงปรากฏว่า เพศหญิงอายุมากในต่างจังหวัดกับกลุ่มตัวอย่างชายหญิงอายุมาก ในนครหลวงและชายหญิงอายุน้อยในต่างจังหวัด ตลอดจนเพศชายอายุมากในต่างจังหวัด กับเพศชายอายุมากในนครหลวงและเพศชายอายุน้อยทั้งในต่างจังหวัดและในนครหลวง มีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

~~ความ~~ ความเกรงใจที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพที่สนิทสนมและห่างเหิน ผลการวิจัย ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในทางตรงข้าม นั่นคือ บุคคลที่อยู่ในฐานะใด ๆ ก็ตาม สัมพันธภาพที่ห่างเหินจะปีความเกรงใจมากกว่าสัมพันธภาพที่สนิทสนม ซึ่งตรงข้ามกับ สมมติฐานการวิจัย (H₁) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เขียนนิชกลุ่มตัวอย่างระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการศึกษาเล่าเรียนสูงบางพอควร กล่าวที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี มีความเป็นประชาธิปไตย กระทำกิจการร่วมกันอย่างใกล้ชิดเป็นหมู่เป็นคณะ มีความสนิทสนมเป็นกันเอง จะกระทำสิ่งใดก็เสรี ไม่ต้องระมัดระวัง กล่าวที่จะพูดโต้ตอบ ออกความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์กันโดยตรงไปตรงมา ไม่ต้องเกรงใจซึ่งกันและกัน เพราะสนิทสนมรู้จักกันและกัน ยิ่งสนิทสนมมากความเกรงใจก็ลดน้อยลง ฉะนั้น จึงสรุปได้ว่า สัมพันธภาพพระหว่างบุคคลที่ห่างเหินกันจะมีความเกรงใจมากกว่าสัมพันธภาพที่สนิทสนมกัน ดังนี้

/ ในฐานะศิษย์ที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับครูอาจารย์ จะมีความเกรงใจมากกว่า ิษย์ที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับครูอาจารย์ ทั้งนี้เพราะ ในสังคมไทยถือว่าครูอาจารย์เป็น ปุชนียบุคคล ศิษย์ต้องเคารพเชื่อฟังและยำเกรงครู จะทำตนเท่าเทียมครูอาจารย์ไม่ได้

เพราะมีความเชื่อว่าการูอาจารย์เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้ศิษย์ คำสั่งสอนอบรมของ
 การูอาจารย์เป็นสิ่งที่ถูกต้องถึงงาม กิษย์จะคัดค้านไม่ได้ กับทั้งการูอาจารย์บางท่านต้องทำตนให้กนิษย์
 เคารพเชื่อฟังและยำเกรง ไม่กล้าสนิทสนมกับกนิษย์ เกรงว่ากนิษย์จะตีตนเสมอควย ซึ่งโดยเนื้อแท้
 แล้ว กนิษย์ก็ยังมีความเกรงกลัวการูอาจารย์ แมว่าการูอาจารย์จะให้ความสนิทสนมควย ไม่กล้า
 เขาหาหรือไกลชิดกับอาจารย์ จึงทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างกนิษย์กับการูอาจารย์ห่างเหินกัน
 ซึ่ง พจนต์ พันธุ์กร (2514 : 5) พบว่า นิสิตทั้งชายและหญิงมีความเกรงใจการูอาจารย์ที่ห่างเหิน
 มากกว่าการูอาจารย์ที่สนิทสนมเป็นกันเอง และตรงกันข้ามกับกนิษย์ที่สนิทสนมกับการูอาจารย์ จะทำ
 อะไรก็กล้าซักถาม กล้าโต้แย้ง เพราะมีความเกรงใจน้อย ดังเช่น วีราพร เทพวีระพงศ์
 (2514 : 183 - 186) พบว่า นิสิตหญิงที่มีความเกรงใจน้อย มักจะมีการแก้ปัญหาค การ
 ซักถามปัญหาต่าง ๆ มากกว่านิสิตที่มีความเกรงใจมาก ฉะนั้น จึงสรุปได้ว่า กนิษย์ที่มีสัมพันธ์ภาพ
 ห่างกับการูอาจารย์ ย่อมมีความเกรงใจมากกว่ากนิษย์ที่มีสัมพันธ์ภาพที่สนิทสนมกับการูอาจารย์

/ ในฐานะการูอาจารย์ที่มีสัมพันธ์ภาพห่างเหินกับกนิษย์ จะมีความเกรงใจมากกว่าการูอาจารย์
 ที่มีสัมพันธ์ภาพสนิทสนมกับกนิษย์ ทั้งนี้ เพราะว่าการูอาจารย์เป็นผู้ที่ตกอยู่ในฐานะผู้ให้ความรู้แก่กนิษย์
 ตลอดจนการอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดี จึงมักวางตัวเหนือกนิษย์ ไม่กล้าสนิทสนมกับกนิษย์ เพื่อให้
 กนิษย์เกิดความยำเกรง กับทั้งไม่กล้าคัดค้านกนิษย์ในชั้นเรียนเกรงจะเสียหน้า สิ่งเหล่านี้ทำให้
 กนิษย์กับการูอาจารย์มีสัมพันธ์ภาพที่ห่างเหินกัน เกิดความเกรงใจซึ่งกันและกัน แต่ว่าการูอาจารย์
 ที่มีสัมพันธ์ภาพสนิทสนมกับกนิษย์แล้ว มักจะกล้ากล่าวคำคัดค้าน กล้าไขว่คว้า ทั้งนี้เพราะ
 มีความเกรงใจน้อยนั่นเอง

X ในฐานะผู้น้อยที่มีสัมพันธ์ภาพห่างเหินกับผู้นับกับบัญชา จะมีความเกรงใจมากกว่าผู้น้อย
 ที่มีสัมพันธ์ภาพอันสนิทสนมกับผู้นับกับบัญชา ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากการสอนให้เชื่อฟังผู้นับกับบัญชา ไม่กล้า
 แสดงความคิดเห็นใด ๆ ทั้งสิ้น มักปฏิบัติตามคำสั่งของผู้นับกับบัญชา มีสัมพันธ์ภาพที่ห่างเหินกัน
 ทำให้ขาดความเข้าใจอันดีต่อกัน การปฏิบัติของผู้นับกับบัญชาเป็นไปกวยความระมัดระวัง
 ความเกรงใจจึงมีมาก

/ ในฐานะเพื่อนที่มีสัมพันธ์ภาพห่างเหินกับเพื่อน จะมีความเกรงใจมากกว่าเพื่อนที่มี
 สัมพันธ์ภาพสนิทสนม ทั้งนี้ เพราะว่าการูห่างเหินทำให้ไม่เป็นกันเองกับเพื่อน จะพูคะกระทำสิ่งใด
 ก็ต้องระมัดระวังไม่ให้เพื่อนขุ่นเคืองใจ เพื่อรักษาสัมพันธ์ภาพต่อกัน จึงจำเป็นต้องมีความเกรงใจ
 มากกว่าเพื่อนที่สนิทสนมเป็นกันเอง

ในสถานะที่เป็นเพื่อนบ้านที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับเพื่อนบ้าน จะมีความเกรงใจมากกว่าเพื่อนบ้านที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมต่อกัน ทั้งนี้ เพราะวากความห่างเหินทำให้ไม่กล้าว่ากล่าวตักเตือนกันมากนัก จะพูดจะกระทำสิ่งใดก็ควรระมัดระวัง ไม่โหมคความน้ำใจกัน เพื่อรักษาสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน ความเกรงใจของเพื่อนบ้านที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับจึงมีมาก

ในสถานะที่เป็นบุตรที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับบิดามารดา จะมีความเกรงใจมากกว่าสัมพันธภาพที่สนิทสนม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบกานิยมทางการเลี้ยงดู ในสังคมไทยมักอบรมสั่งสอนเด็กให้เชื่อฟังและเคารพบิดามารดาและบุคคลผู้ใหญ่กว่า ถือว่าผู้ใหญ่ย่อมรู้จักว่า เพราะตามเข็มนาฬิกา เด็กจะต้องกลดอยตามและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ใหญ่เสมอ กับทั้งผู้ใหญ่จะต้องรู้จักวางตัวให้เหมาะสม ระมัดระวังไม่พูดเล่นหยอกล้อเด็ก เกรงว่าเด็กจะลามาปน หมกความลับดีดี ตนเองก็จะปกครองเด็กไม่ได้ บุคลิกภาพเหล่านี้ผู้ใหญ่หรือบิดามารดาถือว่าเป็นสิ่งที่ช่วยในการอบรมสั่งสอนบุตรให้เชื่อฟังปฏิบัติตามและรู้จักเกรงใจ (ละเอียดมาต ทรัพย์ศักดิ์ และคณะ, 2510 : 87 - 91) สัมพันธภาพระหว่างบุตรกับบิดามารดาจึงห่างเหินกัน ความเกรงใจที่มีต่อบิดามารดาของสูงขึ้นไปแต่ตามบิดามารดาปกครองบุตรแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้บุตรได้แสดงความคิดเห็น กล้าซักถามกล้าโต้แย้ง มีความเป็นตัวของตัวเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การเลี้ยงดูบุตรด้วยวิธีนี้ยอมทำให้บุตรกับบิดามารดามีความสัมพันธ์กัน ความเกรงใจที่บุตรมีต่อบิดามารดาก็ลดน้อยลง จึงกล่าวได้ว่า บุตรที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับบิดามารดาจะมีความเกรงใจมากกว่าบุตรที่มีสัมพันธภาพสนิทสนมกับบิดามารดา

ในสถานะที่ตัวเองที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับผู้มีบุญคุณ จะมีความเกรงใจมากกว่าสัมพันธภาพที่สนิทสนมกับผู้มีบุญคุณ ทั้งนี้ เพราะความกตัญญูเป็นกานิยมอย่างหนึ่งของสังคมไทย บุคคลไม่กล้าก้าวร้าวหรือทำให้ผู้มีบุญคุณเขินแกล้งใจ มักให้ความเคารพนอบน้อม ยกย่องว่าอายุเหนือตน จึงกระทำตัวห่างเหินไม่กล้าสนิทสนมด้วย ความเกรงใจย่อมมีมากเป็นธรรมดา

ในสถานะประชาชนที่มีสัมพันธภาพห่างเหินกับข้าราชการที่ปดิดคอคด้วย จะมีความเกรงใจมากกว่าสัมพันธภาพที่สนิทสนม ทั้งนี้ เพราะความห่างเหินทำให้ประชาชนเห็นเกรงข้าราชการที่ตนไปติดคอคด้วย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทย ประชาชนส่วนมากยังมีความเชื่อว่า ข้าราชการเป็นเจ้านาย (วีรบุรุษ วิเชียรโชกี, 2515 : 5) เป็นผู้มีพระเดชพระคุณ จะทำตนให้ตกเทียมไม่ได้ สัมพันธภาพจึงห่างเหินกัน จึงมีความเกรงใจมาก และถ้ายิ่งไม่คุ้นเคยมาก

ก็จะยิ่งมีความเกรงใจมาก เกรงว่าจะเป็นการรบกวนหรือทำควายุ่งยากเสียเวลา
ในเรื่องของคุณ เป็นต้น

สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ
ของคนไทยนั้น มีทั้งหมด 13 องค์ประกอบด้วยกัน ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบทางจรรยาบรรณ ตัวแปรที่มีน้ำหนัก
องค์ประกอบค่อนข้างสูง เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ น่ารัก นานับถือ
ดี เป็นผู้ดี มารยาทดี มีประโยชน์ สำคัญ เข้ากับคนอื่นได้ และอ่อนโยน
และได้จำแนกองค์ประกอบนี้ออกเป็น 2 องค์ประกอบย่อย คือ

- องค์ประกอบแรก ประกอบด้วยคุณลักษณะ น่ารัก นานับถือ ดี
เป็นผู้ดี มารยาทดี และอ่อนโยน
- องค์ประกอบสอง ประกอบด้วยคุณลักษณะ มีประโยชน์ สำคัญ
และเข้าไต่กับคนอื่น

ผู้เขียนให้ชื่อองค์ประกอบที่ 1 นี้ว่า องค์ประกอบทางจรรยาบรรณ
เพราะเหตุว่า คนไทยเป็นผู้ที่ใฝ่หาสภาพอ่อนโยน น่ารัก มีมารยาทอันดีงาม มีความ
เป็นผู้ดี เพราะรู้จักเกรงใจคน (คุณฐิ ขาลากุล, 2512 : 5) บุคลิกลักษณะเหล่านี้
เป็นที่ยกย่องของบุคคลทั่วไป อันเป็นพฤติกรรมที่บุคคลในสังคมไมตรีสัมพันธ์ได้แสดงออก
เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม คนไทยมักจะรักขานบุคลิกภาพเหล่านี้ไว้ เพราะได้มองเห็น
ถึงความสำคัญและประโยชน์ขององค์ประกอบนี้ กับทั้งคนไทยได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็น
ผู้มีกิริยามารยาทดี ความประพฤติดี ไม่ทำอะไรที่เป็นการกระทบกระเทือนจิตใจของผู้อื่น
เป็นการช่วยรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลไว้ ทำให้ใคร ๆ อยากรวมทาสมาคมด้วย
สามารถอยู่ในสังคมได้ควายวายเป็นสุข / ผู้เขียนมีความเห็นว่าองค์ประกอบที่ 1 ของ
ความเกรงใจนี้ สอดคล้องกับสังคมไมตรีสัมพันธ์ของสังคมไทยเป็นอย่างดี และเป็นสิ่งที่
มีประโยชน์ ควรที่เรารคนไทยพึงช่วยกันรักษาไว้ เพราะจรรยาบรรณที่ดีเป็นสิ่งที่
มนุษย์ทุกคนที่ใครพบเห็น มักแสดงความรักชื่นชมยินดี สรรเสริญ ประเทศไทยนั้นเป็นที่รู้จัก
เป็นอย่างดีของประชากรทั่วโลกว่า เป็นประเทศแห่งการยิ้มแย้มแจ่มใส ต้อนรับบุคคล
ทุกคนด้วยไมตรีจิตอันอบอุ่นละมุนละไมอยู่เสมอ

✓ องค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบทางความไม่มั่นใจในตนเอง ตัวแปรที่มี
 นำหนักองค์ประกอบ (เป็นไปในทางลบ) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไม่มั่นใจ
 ในตนเอง อ่อนแอ อารมณ์ท้อแท้ หงุดหงิด และ ไม่เด็ดเดี่ยว จึงเรียกชื่อองค์
 ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางความไม่มั่นใจในตนเอง ทั้งนี้เพราะว่า ระบบการอบรม
เลี้ยงดู ของสังคมไทยไม่เน้นการฝึกให้พึ่งตนเอง เน้นให้พึ่งผู้ใหญ่ อบรมแบบให้ความ
 ปกป้องคุ้มครอง (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2516 : 11) เป็นเหตุให้บุคคลที่อยู่ในภาวะ
 การณ์เช่นนี้ เป็นผู้ที่มึนงงภาพที่ไม่มั่นใจในตนเอง มักจะรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเอง
 ต่ำกว่าเพื่อนมากเพื่อที่จะได้พึ่งพาอาศัย เพราะกลัวการถูกทอดทิ้ง อารมณ์มักท้อแท้
 ไม่กล้าพูดตรงไปตรงมา / กลัวการสูญเสียมิตรภาพ สำหรับองค์ประกอบนี้ ผู้เขียน
 มีความเห็นว่า ทราบว่าเราอยู่ในสังคมประชาธิปไตยแล้ว เราก็ควรจะเปลี่ยนแปลง
 มุคโลกภาพในองค์ประกอบนี้เสียใหม่ โดยฝึกอบรมเด็กให้รู้จักพึ่งพาตนเอง รู้จักเหตุผล
 และให้ความรักความสนิทสนมแบบภราดรภาพ (วีรยุทธ วิเชียรโชติ, 2516 : 11 - 13)
 ซึ่งภาวการณ์นี้จะเอื้อต่อการพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบทางเมตตาธรรม ตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบ
 (เป็นไปในทางลบ) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ใจดี ใจเย็น กตัญญู
 เมตตา กรุณา และกบงาย จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางเมตตาธรรม
 เนื่องจากสังคมไทยจัดว่าเป็นสังคมชนบท คนไทยส่วนมากเป็นผู้มีใจโอบอ้อมอารี กตัญญู
 เป็นผู้ที่มีความเมตตา กรุณา ทุกคนรู้จักกันเป็นส่วนตัวมากที่สุด ไปหาหาสุกัน
 (ไพฑูรย์ เกื้อแก้ว, 2513 : 7 - 101) อันเป็นลักษณะของสังคมไมตรีสัมพันธ์ มุคโลกภาพ
 ในองค์ประกอบนี้ ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างไมตรี และในขณะเดียวกัน
 ก็ควรจะรักษาไว้ เพราะ เป็นมุคโลกภาพที่เน้นให้เห็นถึงสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างบุคคล

✗ องค์ประกอบที่ 4 องค์ประกอบทางบุคลิกลักษณะแห่งการสำรวจ ตัวแปรที่มี
 นำหนักองค์ประกอบ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พุคน้อย สงบเสถียร
 พุคคอบ ๆ เบา ๆ รู้จักรอคอย และถ่อมตน จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบ
ทางบุคลิกลักษณะแห่งการสำรวจ เพราะเหตุว่า สังคมแบบไมตรีสัมพันธ์นั้น ไม่นิยมให้เด็ก ๆ

ได้แสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเอง ก่อรูปด้วยความเกรงขามผู้ใหญ่ จึงทำให้มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว กือ พุดน้อย สงบเสงี่ยม ไม่กล้าทำเสียงดัง เป็นต้น เด็กต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ จะขัดแย้งไปใด (ละเอียดงาต ทรทัต และกษะ, 2510 : 87 - 91)

บุคลิกภาพเหล่านี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่า บุคลิกภาพบางอย่างเราควรปรับปรุงแก้ไขบ้าง เพื่อให้สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น เช่น บุคลิกภาพ "พุดน้อย" เนื่องมาจากการอบรมสั่งสอน ทำให้ผู้น้อยต้องตกเป็นเบี้ยล่าง ไม่มีโอกาสได้พูดได้ออกความคิดเห็น (ไพฑูริย์ เครือแก้ว, 2513 : 159 - 168) โดยถือคติว่า "เป็นผู้น้อยต้องเฉยไว้ก่อน" ผู้ใหญ่จะสั่งอะไรก็ต้องทำตาม ห้ามการขัดแย้งโต้เถียง ทำให้กลายเป็นคนพุดน้อย ไม่กล้าออกความคิดเห็น เป็นเหตุให้ผู้น้อยไม่ค่อยทำอะไร ไม่ค่อยรับผิดชอบ ไม่กล้าริเริ่ม ทำให้กลายเป็นคนถอบตน ขอมเกิดผลเสีย คือเกิดการชะงักงันในแนวคิดแผนใหม่ ทำอะไรไม่เต็มที่ ไม่มีอิสระในการคิด ก่อให้เกิดความขงกัใจ (คณะครุศาสตร์, 2514 : 8 - 15)

ฉะนั้น เราควรฝึกอบรมเยาวชนไทยรู้จักพูดใหม่มากขึ้น ซึ่งคาดว่า การพูดมากขึ้นกว่าเดิม จะช่วยในด้านการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้บีในคนไทยทวีขึ้น

องค์ประกอบที่ 5 องค์ประกอบทางความฉลาดรู้จักกาลเทศะ ตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทนสนับ และฉลาด จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางความฉลาดรู้จักกาลเทศะ ทั้งนี้เพราะว่า สังคมตะวันตก ซึ่งเป็นสังคมแบบไม่ตรีสัมพันธ์ ย้ำถึงความสงบสุข กวามอบอุ่นลวย หลีกเลี่ยงการขัดแย้ง การพึ่งพาอาศัยกันและกัน ย้ำการหาความสุขทางใจ สิ่งเหล่านี้ทำให้บุคคลในสังคมตะวันตก เป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี สามารถเอาตัวรอด โดยเฉพาะคนไทยสามารถรักษาความเป็นเอกราชของประเทศไทจนตราบเทาทุกวันนี้ จึงตรงข้ามกับสังคมตะวันตก เน้นความรุนแรง ความเค็ดขาด บิตมั่นในหลักการ ฯลฯ (ประเสริฐ แยมกลินฟูง, 2509 : 13 - 17)

เหล่านี้ทำให้บุคคลในสังคมตะวันตกมีความคิงเครียด ปราศจากความสงบสุขในชีวิต ดังนั้น บุคลิกภาพในองค์ประกอบนี้ ผู้เขียนคิดว่าน่าจะเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของความเกรงใจที่มีผลคืตอกนไทย

องค์ประกอบที่ 6 องค์ประกอบทางกายเคร่งกระเปียบ ตัวแปรที่ผู้นำหนัก
องค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เจาะกระเปียบ รอบคอบ ซื่อสัตย์
และรับผิดชอบ จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางความเคร่งกระเปียบ ทั้งนี้
เพราะว่า สังคมไทยเน้นกานิยมเกี่ยวกับการอยู่ในกรอบประเพณีอันดีงาม มีกฎมรดั้งสอน
บุตรหลานกันมาตั้งแต่เด็ก นิยมให้เด็กมีมารยาทเรียบร้อย กระทำสิ่งใดด้วยความระมัดระวัง
รอบคอบ เด็กใหม่สัมผัสมาการระกอดูอาวโส เอาใจเขามาใส่ใจเรา (วีรยุทธ วิเชียรโชติ
และ นवलเพ็ญ วิเชียรโชติ, 2513 : 1) บุคลิกภาพดังกล่าวนี้ เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาใน
สังคม ก็คือ ความเป็นระเปียบ รอบคอบ ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบต่อสังคม กาคว่า
น่าจะเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ดร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ
(2516 : 13) ว่า บุคลิกภาพเหล่านี้ นับว่าเป็นบุคลิกภาพแบบใหม่ ผู้เขียนจึงเห็นว่า
ลักษณะของความเกรงใจในองค์ประกอบนี้ เป็นองค์ประกอบที่มีคุณค่ายิ่ง

✓ องค์ประกอบที่ 7 องค์ประกอบทางไมตรีสัมพันธ์ ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนัก
องค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สานักดี เสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม
ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ใจกว้าง อุดทน และเห็นใจผู้อื่น ได้เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า
องค์ประกอบทางไมตรีสัมพันธ์ ทั้งนี้เพราะลักษณะนิสัยของคนไทยนั้น เป็นผู้ที่มีน้ำใจ
กว้างขวาง ไม่เอาใจเอาเปรียบผู้อื่น เสียสละเพื่อผู้อื่น รู้จักกาลเทศะ และรู้จักเอา
ใจเขามาใส่ใจเรา เป็นต้น (ประเสริฐร งามกลินฟูง, 2513 : 66 - 70) เหล่านี้
เป็นพื้นฐานอันสำคัญของบุคลิกภาพที่มีความเกรงใจ บุคลิกภาพในองค์ประกอบนี้ ผู้เขียน
มีความเห็นว่าอาจมีทั้งผลดีและผลเสีย) ในด้านผลดีนั้น เป็นผลในการส่งเสริมความราบรื่น
ในการสร้างไมตรีสัมพันธ์ ความสงบเรียบร้อย และความสำเร็จในกิจการตามเป้าหมาย
ส่วนผลเสียเฉพาะด้านบุคลิกภาพ อุดทน และเห็นใจผู้อื่น อาจจะทำให้เกิดลักษณะไม่กล้า
ตัดสินใจ คุยเกรงจะกระทบกระเทือนจิตใจผู้อื่น อาจเกิดผลเสียหลายต่อหน้าที่การงานได้

✓ * องค์ประกอบที่ 8 องค์ประกอบทางพฤติกรรมกาเก็บถว ตัวแปรที่มีผู้นำหนัก
องค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ไม่อยากเด่น และไม่อยากดัง
จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางพฤติกรรมกาเก็บถว ทั้งนี้อาจเนื่องจากวิธีการ

แต่อย่างไรก็ดี อาจมีผลเสียในค่านส่วนตัวและสังคม เช่น เป็นการบั่นทอนความเป็นตัว
 ของตนเอง อาจทำให้เด็กขาดความกิริเริ่มสร้างสรรค์ ขาดความกระตือรือร้น ตลอดจน
 ขาดความต้องการสัมฤทธิ์ผลด้วย (วิจารณ์ วิเชียรโชติ, 2513 : 1 - 23)

✓ องค์ประกอบที่ 10 องค์ประกอบทางการเห็นแก่ผู้อื่น ตัวแปรที่มีน้ำหนัก
 องค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เอาใจคนอื่น และตามใจผู้อื่น
 จึงเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางการเห็นแก่ผู้อื่น ทั้งนี้เพราะว่า พฤติกรรม
 แบบไมตรีสัมพันธ์ทำให้คนไทยเป็นคนนุ่มนวล ไม่นองนาง มีน้ำใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อ
 เผื่อแผ่ ไม่ผูกในสิ่งที่ผู้อื่นไม่พอใจ (Phillips, 1965 : 46 - 47) อันเป็นบุคลิกภาพ
 ของคนไทยในสังคมตะวันออก ซึ่งเน้นถึงความสงบสุข, นิยมความอะลุ่มอลวย หลีกเลี่ยงการ
 ขัดแย้งและการทำให้ผู้อื่นไม่พอใจ (ประเสริฐ แยมกลินฟุง, 2509 : 13 - 17) ถือว่า
 ความสุขที่แท้จริงอยู่ที่ความอบอุ่นในความสัมพันธ์กับคนอื่น เท่ากับเป็นการแสวงหาความรู้สึก
 ที่แท้จริงของคน สำหรับองค์ประกอบนี้ ผู้เขียนมีความคิดว่า บุคลิกภาพเอาใจคนอื่น
 และตามใจผู้อื่นนั้น เป็นบุคลิกภาพที่ไร้คุณค่า ไม่สามารถรับผิดชอบตนเองได้อย่างสมบูรณ์
 เพราะตนเองไม่มีความสามารถ จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น แต่อย่างไรก็ตามเราก็คงควรจะรักษา
 เอาไว้บ้าง เพื่อเป็นการไม่เน้นถึงความรุนแรง ความเป็นอิสระมากเกินไป อันอาจก่อให้เกิด
 ความไขว่คว้าในจิตใจหรือในสังคมได้

สังคม องค์ประกอบที่ 11 องค์ประกอบทางค่านิยม ตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบ
 เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีเหตุผล มีวัฒนธรรม และคิดก่อนแล้วพูด
 จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางค่านิยม (เหตุผลทางวัฒนธรรม) ทั้งนี้เพราะว่า
 สังคมไทยยกย่องการ เคารพขนบธรรมเนียม ภูมิปัญญาที่สูง พูดยาอ่อนน้อม ภูมิปัญญาที่มีสัมมาคารวะ
 เคารพผู้สูงอายุหรือฐานะทางสังคมสูงกว่า (ไพฑูรย์ เครือแก้ว, 2513 : 103) เหล่านี้
 จัดว่าเป็นค่านิยมทางวัฒนธรรม จึงทำให้บุคลิกภาพของคนไทยมีแนวโน้มที่จะเป็นคนที่อาย
 ไขว่คว้าแสดงออก อารมณ์หนักแน่น (Nuanpen, 1968 : 175 - 184)
 ในด้านการพูดจา มักจะระมัดระวัง ไม่ผูกในสิ่งที่จะทำให้คนอื่นไม่พอใจ รู้จักการยับยั้งชั่งใจ

ทั้งนี้เพื่อให้ภาพคำเป็นไปด้วยดี (Phillips, 1965 : 46 - 47) สำหรับองค์ประกอบนี้ หากว่า คานิยม "ความมีเหตุผล" เป็นส่วนหนึ่งของความเกรงใจแล้ว นับว่าเป็นสิ่งที่เราคนไทยควรจะพากภูมิใจ เพราะความมีเหตุผล เราจัดว่าเป็นคานิยมของสังคมสัมพันธสัมพันธ์ แสดงให้เห็นว่าความเกรงใจของคนไทยในยุคปัจจุบัน นับวันจะพัฒนาเข้าสู่สังคมสัมพันธสัมพันธ์ อันมีผลต่อการพัฒนาประเทศในบั้นปลาย

องค์ประกอบที่ 12 องค์ประกอบทางด้านเอางานเอาการ ตัวแปรที่สี่

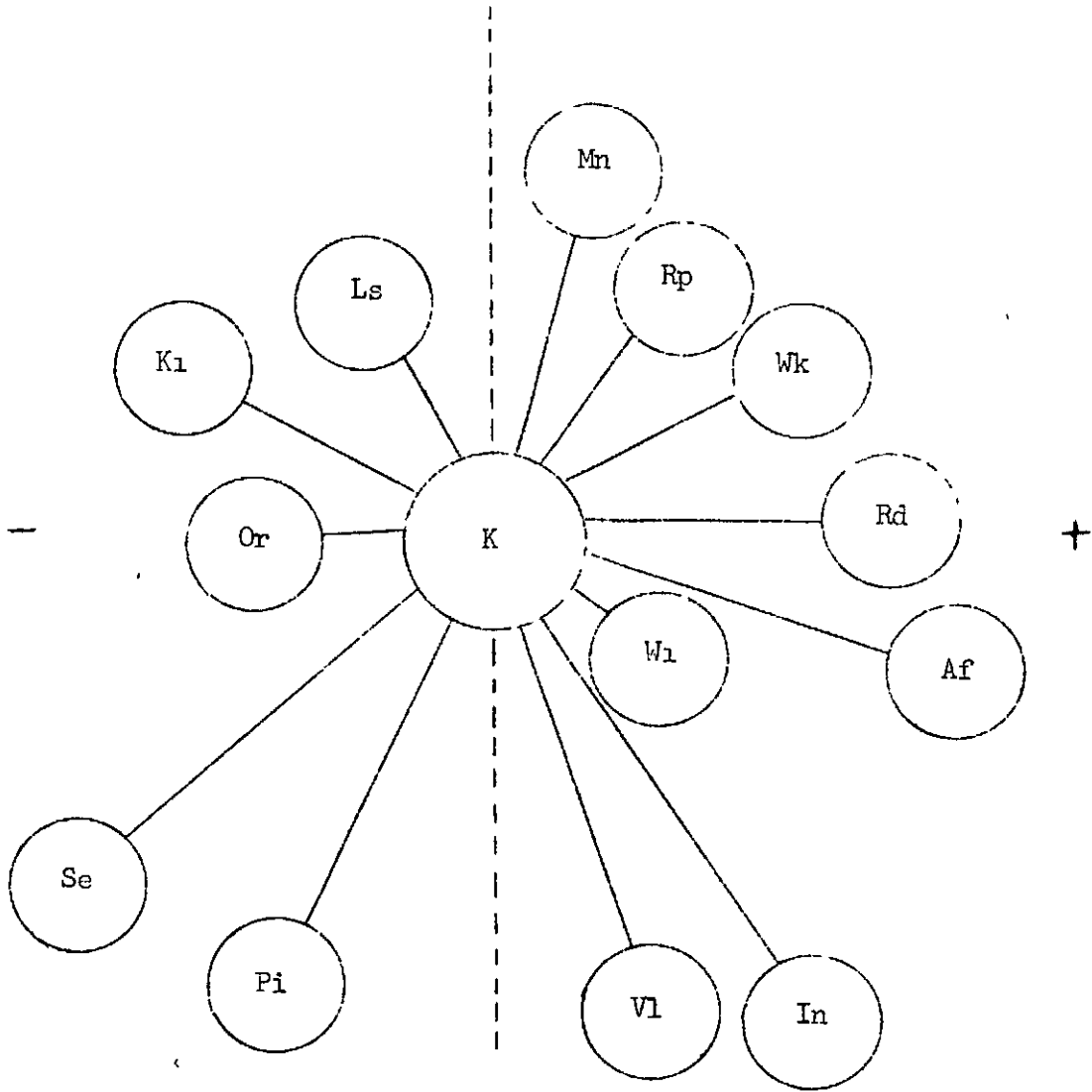
นำหนักองค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เกรงครัด เอางานเอาการ และอดทน จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางด้านเอางานเอาการ ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไมตรีสัมพันธ์ เป็นสังคมที่มีความเกรงครัดต่อประเพณีดั้งเดิม มีระบบเจ้าขุนมูลนาย และเคารพยำเกรงผู้อาวุโส ไม่เป็นอิสระแก่ตนเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้ง (วีรยุทธ วิเชียร ชาติ, 2513 : 35 - 42) สังคมประเพณีทำให้บุคคลรู้จักเก็บระงับ (inhibit) จำเป็นต้องทนต่อสภาพแวดล้อมนั้นอย่างช่วยไปไค้ เพราะขาดความกล้าในการตัดสินใจ บางครั้งจะต้องอดทนในสิ่งที่ไม่ถนัดอดทน ส่วนบุคลิกภาพ "เอางานเอาการ" นั้น ถ้าสังเกตจากลักษณะต่าง ๆ ของความเกรงใจจากกาสหสัมพันธ์ภายในระหว่าง 60 ตัวแปร ในตาราง 14 จะเห็นว่า เอางานเอาการสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ แทบทุกตัวแปร จึงอาจสรุปได้ว่า ความเกรงใจทำให้เราไม่กล้ารบกวนบุคคลอื่น จึงต้องช่วยตนเอง ลักษณะของความเอางานเอาการจึงตามมาภายหลัง ซึ่งคุณลักษณะนี้ทำให้ต้องพึ่งตนเองในระดับสูง อันสอดคล้องกับคุณลักษณะพึ่งตนเองของบุคคลในสังคมสัมพันธสัมพันธ์ (วีรยุทธ วิเชียร ชาติ, 2516 : 8) เป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่เราควรรักษาไว้

องค์ประกอบที่ 13 องค์ประกอบทางความนาสงสาร ตัวแปรที่สี่นี้สำคัญ

ได้แก่ นาสงสาร และชอบช่วยตนเอง จึงให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า องค์ประกอบทางความนาสงสาร เหตุผลเพราะว่า สังคมไทยเกรงครัดในระเบียบประเพณี ผู้น้อยจะต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ จะโต้แย้งไม่ได้ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นไปอย่างมีพิธีรีตองแสดงถึงฐานะสูงต่ำของผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้น้อยไม่มีอิสระในการคิด ไม่เป็นตัวของตัวเอง

จะทำสิ่งใดต้องคำนึงถึงหลักอาวุโส ทำให้ตนเองคอยคุณก่า เกิดความไม่มั่นใจในตนเอง อารมณ์หวั่นไหว บุคคลที่ต้องตกอยู่ในสภาพการณ์เช่นนี้ จึงควรเป็นที่น่าสงสารในสายตาของผู้อื่น ทั้งนี้เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูบุตรของสังคมไมตรีสัมพันธ์เป็นพื้นฐานสำคัญของ บุคลิกภาพเหล่านี้ ผู้เขียนมีทราบดีเห็นสอดคล้องกับ คร.วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2513 : 13) ว่า ถ้าเราจะปลูกฝังคุณลักษณะใหม่สอดแทรกในคุณลักษณะเดิมบางอย่างที่ควรจะเปลี่ยนแปลง นั้น จำเป็นต้องอาศัยระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 3 ระดับ คือ การศึกษาอบรมเลี้ยงดู บุตรในอุทิศวิเศษ (Home Education) การศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่จัดให้มีขึ้นใน โรงเรียนทุกระดับ (School Education) และการศึกษาสำหรับประชาชนโดยผ่าน สื่อสารมวลชน (Mass Education) วิธีการเหล่านี้ จะช่วยสร้างเสริมให้บุคคลใน สังคมไทยมีบุคลิกภาพที่ต้องการและเหมาะสมกับการพัฒนาประเทศ

จากลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจทั้ง 13 องค์ประกอบดังกล่าวมาแล้วนั้น ถ้าจะเขียนแผนผังแสดงองค์ประกอบความเกรงใจของคนไทยให้เห็นเด่นชัดขึ้น จะได้ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนผังแสดงองค์ประกอบความเกรงใจของคนไทย

- K = krongchai (ความเกรงใจ)
- Mn = manners (จรรยาบรรณ)
- Ls = lack of self-confidence (ความไม่มั่นใจในตนเอง) ✓
- Ki = kindness (เมตตาธรรม)
- Rp = reserved personality (บุคลิกลักษณะแห่งการสำรวม) ✓
- wk = wisdom to know the occasion (ฉลาดรู้จักกาลเทศะ)
- Rd = rigidity (เกร็งระเบียบ)
- Af = affiliative relations (ไมตรีสัมพันธ์) ✓
- Wl = withdrawal (พฤติกรรมการเก็บตัว) ✓
- In = inhibition and face saving (เก็บกตความรู้อีกและรักษาหน้า)
- Or = others-orientedness (การเห็นแก่ผู้อื่น) ✓
- Vl = value (ค่านิยม)
- Se = seriousness (เอางานเอาการ)
- Pi = piety (น่าสงสาร) ✓
- + = ค่าเปอร์เซ็นต์เฉลี่ยที่เป็นบวก บอกลักษณะตัวแปรทางขวามือของแบบสอบถาม
- = ค่าเปอร์เซ็นต์เฉลี่ยที่เป็นลบ บอกลักษณะตัวแปรทางซ้ายมือของแบบสอบถาม
- = ค่าเปอร์เซ็นต์เฉลี่ยขององค์ประกอบ ถ้าเปอร์เซ็นต์เฉลี่ยสูง เส้นตรงจะสั้นที่สุด ถ้าเปอร์เซ็นต์เฉลี่ยลดน้อยลง ความยาวของเส้นตรงจะเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ในด้านการศึกษา

1. ควรจะไต่กระทำกับกลุ่มตัวอย่างหลาย ๆ ระดับ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ความเกรงใจของบุคคลแต่ละระดับนั้นแตกต่างกันหรือไม่
2. ควรจะไต่กระทำกับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภาค แล้วเปรียบเทียบ กับกลุ่มตัวอย่างในนครหลวงว่าแตกต่างกันหรือไม่เพียงไร
3. ควรจะได้มีการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจของคนไทย ในคาม เพศ ระดับอายุ ที่อยู่อาศัย และคุณวุฒิ เพื่อจะได้เปรียบเทียบหาความสัมพันธ์อันใดกัน

ในด้านการศึกษา

1. ควรจัดระบบการศึกษาให้ประสิทธิภาพ โดยจัดดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้
 - 1.1 ครอบกร้ว บิชา.มารกาหรือผู้ปกครองควรจะได้มาอบรมเลี้ยงดูบุตรให้ถูกวิธี เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะที่เ้าวาทอดาร ศันยาประเทศ
 - 1.2 โรงเรียน ควรจัดการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพให้แก่นักเรียนทุกระดับ โดยกระทำกับหลักสูตรหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้เด่นชัดขึ้น
 - 1.3 ชุมชน รัฐควรจัดและส่งเสริมการศึกษาระบบนอกโรงเรียนแก่ประชาชน เพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีความรู้ความสามารถ ตามความตองการกำลังคนระดับกลางของประเทศ ซึ่งอาจจะมีผลสะท้อนต่อการพัฒนาบุคลิกภาพได้บ้างไม่มากก็น้อย
2. ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมกำลังคนให้เหมาะสมกับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง และกำลังคนในที่นี้ ก็น่าจะเริ่มตั้งแต่วัยเด็กเป็นต้นไป เกี่ยวกับการปลูกฝังให้เด็กมีอิสระในด้านความคิดเห็นมากขึ้น มีความรับผิดชอบมากขึ้น รู้จักพิจารณาอย่างมีเหตุผล ฯลฯ เหล่านี้ ก็จะต้องปรากฏในตัวเด็กจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ อันเป็นกำลังคนที่พร้อมในการพัฒนาประเทศในที่ที่สุด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ชลด ธรรมศิริ 'การพัฒนาบุคลากรกับการบริหารโรงเรียน' แพทยศาสตร์ 3 : 223-233
มีนาคม 2515
- คำเนิร เดชะกุล 'ปัญหาปัจจุบันว่าด้วยสงครามเย็นและการเสื่อมของสังคม' วัฒนธรรมไทย
11 : 11 - 14 มกราคม 2513
- คำเนิร เดชะกุล "เรื่องราวและกวางสำคัญของมนุษย์" วัฒนธรรมไทย 7 : 11 - 19
กันยายน 2512
- คำรง มัชฌมพันธ์ "การพัฒนากำลังคนกับการศึกษา" วิทยากร 19 - 23
มกราคม 2511
- คำรง บัวศรี 'กำลังคนกับการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ' วิทยากร
124 กุมภาพันธ์ 2510
- นิภ ทังกะพิภพ การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพ ความเกรงใจ และความกตัญญูของ
ของนักเรียนวัยรุ่น ที่มาจากครอบครัวไทยและจีน ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 125 หน้า
- นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ "ไคหนาเสียหนา" วารสารจิตวิทยา 1 - 23, 2514
- นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ ทฤษฎีบุคคลสัมพันธ์ สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, (โรเนียว) 13 หน้า
- บุญลือ ทองอยู่ การศึกษาความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของความกตัญญูกับความซื่อสัตย์
ทางวิทยาศาสตร์และความเกรงใจ ปรินญาณิพนธ์ กศ.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2514, 71 หน้า
- บุหงา วชิระศักดิ์บังคล การศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความเกรงใจ การรักษาหน้า
และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ระหว่างนักเรียนไทยเชื้อสายไทยกับนักเรียนไทยเชื้อสายจีน
ในกรุงเทพฯ มหานครและจังหวัดในภาคเหนือ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัย
วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 87 หน้า

ประภาพิต ตรีตระกูล การศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความเกรงใจ การรักบาหน้า และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ระหว่างนักเรียนไทยเชื้อสายไทยกับนักเรียนไทยเชื้อสายจีน ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยุณี เนิ่นธ์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 165 หน้า

3 ประเสริฐ แยกกลิ่นฟูง "โครงสร้างสังคมกับความมั่นคงของประเทศ" วารสารสังคมนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 4 : 13 - 17 พฤษภาคม 2509

ประหยัด บุญศิริ "นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย" บทความเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สำนักงานสถิติแห่งชาติ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2509, 249 หน้า

ประสิทธิ์ บัวกลี การศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวล ความเกรงใจ และความกตัญญูของนักเรียนไทยในต่างจังหวัด นักเรียนไทยในกรุงเทพฯ และนักเรียนนานาชาติ วิทยุณีพนธ์ กต.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 148 หน้า

ปราชญ์ชาญปณั กัทธเนตร ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจ และการปรับตัว วิทยุณีพนธ์ กต.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 235 หน้า

พยนต์ พันธุ์ศรี "ความเกรงใจในระหว่างศิษย์กับอาจารย์" รายงานความก้าวหน้าฉบับที่ 2 โครงการวิจัยในคนไทย สิงหาคม 2514 (โรเนียว) 6 หน้า

พูลผล สุวรรณาพัฒน์ การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะของเด็กนักเรียนในเมืองหลวง และเด็กนักเรียนในตัวเมืองต่างจังหวัด วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตแผนกจิตวิทยา บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512

พจนีย์ มณีสุวรรณา กานียของนักเรียนฝึกหัดครูในจังหวัดพระนคร - ธนบุรี วิทยุณีพนธ์ กต.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 136 หน้า

ไพฑูย์ ช่างเรียง ลักษณะสังคมและการปกครองของไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2514, 220 หน้า

ไพฑูย์ เกื้อแก้ว ลักษณะสังคมไทย โรงพิมพ์เล่งเชียงจงเจริญ 2513, 456 หน้า

- เพราะพรหม ประพิตรภา การศึกษเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ผลกับการอบรมสั่งสอน
ของบิดามารดาตามทัศนะของเด็กวัยรุ่นไทยและเด็กวัยรุ่นจีน วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาคัพิตา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2510, 80 หน้า
- บังอร บุนนาค การศึกษเปรียบเทียบสังคพบระกิตของบิดามารดากับบุคลิกภาพของเด็ก
ในจังหวัดพระนครและต่างจังหวัด แผนกจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2514, 111 หน้า
- มุกดา ศรียงก์ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กไทยและ
เด็กจีน ภาควิชาจิตวิทยา จิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2515, 113 หน้า
- ละม้ายบางก์ ตรีพิศ และคณะ อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็กที่คำบสนาป่า
อำเภอเปือย จังหวัดชลบุรี รายงานการวิจัยฉบับที่ 9 สถาบันระหว่างชาติสำหรับ
 การกนกว่าเรื่องเด็ก โรงพิมพ์สุภา 2510, 184 หน้า
- วันเพ็ญ อายุกา การศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพ
เก็บตัวหรือแสดงตัวกับการยอมรับตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่น
ในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดชลบุรี วิทยานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
 ประสานมิตร 2512, 163 หน้า
- วีราพร เพ็ชรระพงค์ ความเกรงใจกับพฤติกรรมการแก้ปัญหาในกลุ่ม วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 253 หน้า
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ และ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ ลักษณะและธรรมชาติของความเกรงใจ
รายงานการวิจัยเรื่องความเกรงใจในคนไทย ฉบับที่ 1 (โรเนียว) กันยายน 2513,
 23 หน้า
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ "สังคมไม่ตรีสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ" วารสารจิตวิทยา
 33 - 34 2513
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ 'อุดมศึกษา : กุญแจดอกสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ'
สังคมนิตยสารปริทรรศน์ 2 : 41 - 42 สิงหาคม 2514

- วีรยุทธ วิเชียรโชติ ความเกรงใจ บุคลิกภาพ และบุคลาสัมพันธ์ในระบบสังคมไทย
เกาโครงการวิจัย 2512, 9 หน้า (โรเนียว)
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ "ทฤษฎีสังคมไมตรีสัมพันธ์" 2516 (โรเนียว) 2516, 28 หน้า
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ "สังคมไมตรีสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ" วารสารจิตวิทยา
 33 - 50, 2514
- สนิท วิไลจิตต์ หลักการบริหาร กรมการปกครอง โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น พระนคร
 2510, 326 หน้า
- สุจินต์ ปรีชามารต การกิดสร้างสรรค์ ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ ของนักเรียน
ที่ประพฤติก้อยตามสังคมและที่ขัดแย้งกับสังคม ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัย
 วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 128 หน้า
- ไสว เลี่ยมแก้ว "ความคิดสร้างสรรค์และความถนัดทางการเรียน" วารสารจิตวิทยา
 52 - 64, 2514
- เอกวิทย์ ๗ ถกลาง ทัศนะบางประการเกี่ยวกับกฎโบายการศึกษา รายงานการประชุม
ทางวิชาการ ครั้งที่ 1 กรมสามัญศึกษา 12 - 27, 2510
- อรทัย เกรษจุสติก การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดแบบสองส่วนกับความคิดแบบอื่นๆ
และความคิดสร้างสรรค์ ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
 2514, 73 หน้า

- . Barry, Jean S.J., A Study in Attitude Change, Cornell Thailand Project, 1967, pp.56
- Bennett, E.M., and Cohen, L.R., Men and Women : Personality Patterns and Contrasts, Psychology, Mongr., 59, 1959.
- Bischof, Ledford J., Interpreting Personality Theories, Harper and Row, New York, 1970, 653 pp.
- Buss, A.H., and Brock, T.C., Repression and Guilt in Relation to Aggression, Journal Abnormal Sociological Psychology, 66, 1963.
- Blanchard, Wendell, Thailand : Its People, Its Society, Its Cultures, Harf Press, New York, 1958, 258 pp.
- Ferguson George A., Statistical Analysis in Psychological and Education, McGraw-Hill Book Co., New York, 1966 446 pp.
- Fruchter, B., Introduction to Factor Analysis, D. Van Nostrand Company, Inc., 1967, 280 pp.
- Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education, David McKay Company Inc., 1966, 478 pp.
- Guilford, J.P., Fundamental Statistics in Psychology and Education, Kogakusha Company, Ltd., Tokyo, 1965, 605 pp.
- Hurlock, Elizabeth B., Adolescent Development, McGraw-Hill Co., Inc., New York, 1949, 566 pp.
- Hurlock, Elizabeth B., Child Development, McGraw-Hill Book Company, New York, 1967, 719 pp.
- Hutton, E.I., and Bassett, M., The Effect of Leucotomy on Creative Personality, Journal of Mental Science, 1948, pp. 332 - 350

- Klukhohn Clyde, Culture and Behavior, Collier - Macmillan Canada, Ltd., 1966, 402 pp.
- Lambert, William Wilson, and Others, Comparative Perspectives on Social Psychology, Little, Brown and Company Ltd., Canada, 1971, 309 pp.
- Levitt, Eugene E., The Psychology of Anxiety, The Bobbs-Merrill Company, Inc., 1967, 221 pp.
- Mc David, J.W., and Harari, H., Social Psychology, John Weatherhill, Inc., Tokyo, 1959, 479 pp.
- Phillips, Herbert P., Thai Peasant Personality, University of California Press Berkeley and Los Angeles, 1966, pp. 261 - 267
- Wichiarajote, (Kosolseth) Nuanpen, A Cross - Cultural Study of Societal Values and Personality of Thai and American Adolescents, Doctorate Thesis, University of Illinois, 1968, 253 pp.

ภาคผนวก

Form K-N

โปรดกรอกรายการและเขียนเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าข้อความ
ที่ตรงตามสภาพเป็นจริงของท่าน

เพศ อายุปี ระดับการศึกษา

อาชีพ (ถ้าเป็นข้าราชการ ชั้นตำแหน่ง....)

จังหวัด

สถานที่อยู่ ในเขตเทศบาล ในเขตสุขาภิบาล

นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล

โดยปรกตินิสัยของคนไทยโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว มักเป็นคนที่มีความเกรงใจ แต่อาการ
แสดงออกของความเกรงใจของแต่ละคนไม่เหมือนกัน และความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความเกรงใจ
ของแต่ละคนก็แตกต่างกันออกไป ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความเกรงใจ หรือลักษณะของ
คนที่มีความเกรงใจอย่างไร โปรดตอบตามความรู้สึกจริงใจของท่าน การตอบครั้งนี้จะไม่มีการ
กระทบกระเทือนต่อท่านแต่อย่างใด เพราะท่านไปจำเป็นต้องบอกชื่อของท่าน

ตัวอย่าง ความเข้าใจ (Concept) เกี่ยวกับ "ลักษณะของคนที่มีความเกรงใจ"

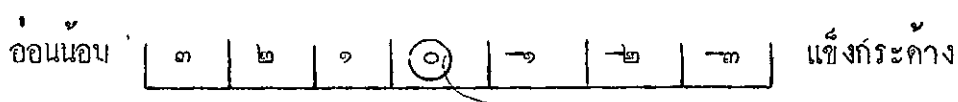
อ่อนน้อม | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | -๑ | -๒ | -๓ | แข็งกระด้าง

ถ้าท่านมีความรู้สึกว่าคุณที่มีความเกรงใจมีลักษณะเป็นคนอ่อนน้อม ท่านก็ทำเครื่องหมาย
หมาย ล้อมรอบตัวเลขทางซ้ายมือ ยิ่งวงรอบตัวเลขที่ชิดมาทางซ้าย หมายความว่า
ท่านมีความเข้าใจว่าคุณที่มีความเกรงใจเป็นคนอ่อนน้อมมาก

ถ้าท่านทำเครื่องหมายวงกลม \bigcirc ล้อมรอบเลขที่มีเครื่องหมายลบ (-) แสดงว่าท่านคิดว่า คนที่มีความเกรงใจมีลักษณะเป็นคนแข็งกระด้าง ยิ่งวงรอบเลขที่ขีดทางขวา มีอยู่มาก หมายความว่าแข็งกระด้างมาก

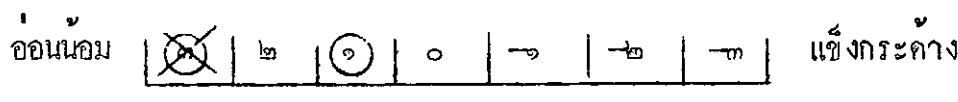

ถ้าท่านมีความรู้สึกว่าเป็นคนที่มีความเกรงใจเป็นคนมีลักษณะกลาง ๆ ไปแข็งกระด้างและไม่อ่อนน้อม ท่านก็วงรอบเลขศูนย์

ขอควรระวัง

๑. ให้วงกลม \bigcirc รอบตัวเลข อย่างรอบที่ขึ้นและไปรคตอพบทุกขอ
๒. ในข้อหนึ่ง ๆ ไปรคตอพบตัวเลขเพียงแห่งเดียว อย่างมากกว่า ๑ แห่ง
๓. ถ้าหากวงรอบตัวเลขแห่งใดแล้วเปลี่ยนใจ ให้ทำเครื่องหมายกากบาทที่แห่งนั้น ๆ แล้ววงใหม่

ท่านเข้าใจว่า ลักษณะของคนที่มีความเกรงใจ เป็นอย่างไร

๑. กตัญญู	๓	๒	๑	๐	→	←	๓	อกตัญญู
๒. กล้าหาญ	๓	๒	๑	๐	→	←	๓	ขลาดกลัว
๓. ฉลาด	๓	๒	๑	๐	→	←	๓	โง่
๔. คบง่าย	๓	๒	๑	๐	→	←	๓	คบยาก
๕. ใจดี	๓	๒	๑	๐	→	←	๓	ใจร้าย
๖. ใจเย็น	๓	๒	๑	๐	→	←	๓	ใจร้อน
๗. ใจกว้าง	๓	๒	๑	๐	→	←	๓	ใจแคบ
๘. ใจอ่อน	๓	๒	๑	๐	→	←	๓	ใจแข็ง
๙. เจ้าระเบียบ	๓	๒	๑	๐	→	←	๓	ไม่มีระเบียบ
๑๐. ซื่อสัตย์	๓	๒	๑	๐	→	←	๓	คดโกง
๑๑. เด็ดเดี่ยว	๓	๒	๑	๐	→	←	๓	ไม่เด็ดเดี่ยว
๑๒. หันสมัย	๓	๒	๑	๐	→	←	๓	ล้าสมัย
๑๓. น่ารัก	๓	๒	๑	๐	→	←	๓	น่าเกลียด
๑๔. น่านับถือ	๓	๒	๑	๐	→	←	๓	น่าดูถูก
๑๕. มารยาทดี	๓	๒	๑	๐	→	←	๓	มารยาททราม

๑๖. เมตตากฎฎา

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

โทษร้ายทารุณ

๑๗. ออกทน

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

ไม่ออกทน

๑๘. รอบคอบ

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

สะเพร่า

๑๙. รับผิดชอบ

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

ไม่รับผิดชอบ

๒๐. สามัคคี

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

ไม่สามัคคี

๒๑. เสียสละ

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

เห็นแก่ได้

๒๒. เห็นแก่ส่วนรวม

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

เห็นแก่ตัว

๒๓. อ่อนโยน

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

แข็งกระด้าง

๒๔. พุกนอย

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

พุกมาก

๒๕. สงบเสงี่ยม

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

โวยวาย

๒๖. พุกคอบๆเบาๆ

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

เสียงดัง

๒๗. ฐัจจโรคคอบ

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

ไม่รอกคอบ

๒๘. คิกก่อนแล้วพุก

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

พุกไม่คิก

๒๙. พุกสุภาพ

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

พุกขวานผ่าซาก

๓๐. มีเหตุผล

๓ ๒ ๑ ๐ ๑ ๒ ๓

ไม่มีเหตุผล

๓๑. ถ่อมตน | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ |

โอ้อวด

๓๒. ตามใจผู้อื่น | ๓ | ๒ | ๑ | ๑ | ๑ | ๒ | ๓ |

ซัดใจผู้อื่น

๓๓. เอาใจคนอื่น | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ |

เอาแต่ใจตนเอง

๓๔. ซอมนักตัวเอง | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ |

ให้คนอื่นช่วย

๓๕. ให้ความร่วมมือ
กับคนอื่น | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ |

ไม่ให้ความร่วมมือ
กับคนอื่น

๓๖. เห็นใจผู้อื่น | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ |

เห็นใจตนเอง

๓๗. อารมณ์ดี | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ |

อารมณ์ร้าย

๓๘. พุดตรงไปตรงมา | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ |

พุดอ้อม ๆ

๓๙. เห็นแก่หน้าคนอื่น | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ |

ไม่เห็นแก่หน้าคนอื่น

๔๐. มีประโยชน์ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ |

มีโทษ

๔๑. กี่ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ |

ไม่กี่

๔๒. เข้าใจกับคนอื่น | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ |

เข้าใจกับคนอื่น

๔๓. เป็นผู้ดี | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ |

ไม่เป็นผู้ดี

๔๔. สำคัญ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ |

ไม่สำคัญ

๔๕. มีวัชธรรม | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ |

ไม่มีวัชธรรม

๔๖. เก็บความรูสึกได้

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่เก็บความรูสึก

๔๗. มั่นใจในตนเอง

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่มั่นใจในตนเอง

๔๘. มีสัมมาคารวะ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่มีสัมมาคารวะ

๔๙. อารมณ์มั่นคง

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

อารมณ์หัวโนไหว

๕๐. ไม่อยากเด่น

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

อยากเด่น

๕๑. ไม่อยากดัง

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

อยากดัง

๕๒. เป็นผู้ใหญ่

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่เป็นผู้ใหญ่

๕๓. กล้า

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

อาย

๕๔. เรียบร้อย

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่เรียบร้อย

๕๕. เข้มแข็ง

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

อ่อนแอ

๕๖. น่าสงสาร

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่น่าสงสาร

๕๗. สามีคึก

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่สามีคึก

๕๘. เคร่งครัด

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่เคร่งครัด

๕๙. เอาจานเอาการ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่เอางานเอาการ

๖๐. บิดีลธรรม

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

ไม่มีลธรรม

Form K

โปรดกรอกรายการและเติมเครื่องหมาย ใน หน้าข้อความ
ที่ตรงตามสภาพเป็นจริงของท่าน

เพศ อายุ ปี ระดับการศึกษา

อาชีพ (ถ้าเป็นข้าราชการ ชั้น ตำแหน่ง))

จังหวัด

สถานที่อยู่ ในเขตเทศบาล ในเขตสุขาภิบาล

นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล

เรายังมีความเกรงใจคนอื่น ๆ มาก น้อย แตกต่างกันไปตามฐานะ เหตุการณ์
และความสัมพันธ์กับบุคคลนั้น ๆ

ตัวอย่าง ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์ท่านรู้สึก เกรงใจ หรือไม่เกรงใจ ครู
อาจารย์ ที่สนิทสนมกับท่านในสถานการณืต่อไปนี้อย่างไร?

ขอเขียนเงิน ๑๐๐ บาท

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | → | ← | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

ถ้าท่านทำเครื่องหมายวงกลม ○ รอบเลขทางซ้ายมือ แสดงว่าท่านมีความ
เกรงใจยิ่ง คอบเลขมากและขีดไปทางซ้ายมือ แสดงว่าเกรงใจมากจนท่านไม่กล้าขอยืมเงินเลย

ถ้าท่านเลือกคอบทางลบ แสดงว่าไม่เกรงใจ ยิ่งลบมากและขีดไปทางขวามือ
มาก แสดงว่าไม่เกรงใจเลย

ถ้าท่านคอบเลขศูนย์ แสดงว่ามีความรู้สึกกลาง ๆ ก้ำกึ่งกันระหว่างความรู้สึก
เกรงใจและไม่เกรงใจ

ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์

ความสัมพันธ์กับอาจารย์
ที่สนิทสนมและ เป็นกันเอง

ความสัมพันธ์กับอาจารย์
ที่ไม่เป็นกันเองและห่างเหิน

1 ✓ ๑. แสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งด้วยเหตุผลขณะกำลังเรียนในชั้น

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	→	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	→	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

2 ✓ ๒. ถามข้อข้องใจขณะกำลังเรียนในชั้น

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	→	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	→	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๓. จะเข้าไปขอความช่วยเหลือขณะอาจารย์กำลังรับประทานอาหาร

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	→	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	→	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

3 ✓ ๔. จะเข้าไปขอความช่วยเหลือขณะอาจารย์กำลังนอนหลับ *พัก/หลับ*

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	→	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	→	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

4 ✓ ๕. จะเข้าไปขอความช่วยเหลือขณะอาจารย์กำลังทำงาน

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	→	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	→	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

5 ✓ ๖. คัดค้านหรือแสดงออกในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับอาจารย์

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	→	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	→	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๘. ขอยืมสิ่งของ เช่น เลือปริกๆ หรือ ขอยืมเงิน

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๖ ✓ ๘. อยากจะนั่งหัดขี้นขณะอาจารย์กำลังสอน

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๗ ✓ ๙. เตือนให้อาจารย์ทราบเมื่อหมดตัวโมงเรียนแล้วอาจารย์ยังสอนต่อไป

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๘ ✓ ๑๐. เข้าห้องเรียนสายกว่าอาจารย์

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

ในฐานะที่ท่านเป็นครู อาจารย์

กับศิษย์ที่มีความสนิทสนม

กับศิษย์ที่ไม่สนิทสนม

๑. เรียกมาทำงานส่วนตัว

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๒. ว่ากล่าวตักเตือนความประพฤติที่ไม่ดีในชั้นเรียน

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๙ ✓ ๓. ขอความช่วยเหลือเป็นการส่วนตัว

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

10. ✓ ๔. ขอยืมข้าวของเงินทอง

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๕. เรียกมาว่ากล่าวตักเตือนตามคำพังສองກ່ອສອງ

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ขาย

กับผู้บังคับบัญชาที่สนิทสนม

กับผู้บังคับบัญชาที่ห่างเหินไม่สนิทสนม

๑. ขอยืมเงิน หรือสิ่งของต่าง ๆ

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๒. ขอความช่วยเหลือในเรื่องส่วนตัว

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๓. แสดงความคิดเห็น หรือโต้แย้งด้วยเหตุผลในเรื่องการงาน

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๔. ไปทำงานสาย หรือกลับก่อน

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๕. คุยกับเพื่อนที่บ่าเหลี่ยมหรือทางโทรศัพท์

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

1. ✓ *ดูคนเพื่อนคน. สีตาของคน*
๖. นั่งหลับ หรืออ่าน-น.ส.พ.หรือทำงานส่วนตัวในสำนักงาน

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

12 ✓ *18v. ๑๑๑๑*
๓. เชิญผู้บังคับบัญชาไปรับประทานอาหารด้วย

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

ในฐานะที่เป็นเพื่อน

กับเพื่อนที่สนิทสนม

กับเพื่อนที่ไม่สนิทสนม

1 ✓ ๑. ขอความช่วยเหลือ

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

2 ✓ ๒. ขอยืมข้าวของเงินทอง

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

3 ✓ ๓. แสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับเขา

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

4 ✓ ๔. ตักเตือนตรง ๆ เมื่อเขาทำผิด

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

5 ✓ ๕. ทวนไปรับประทานอาหารด้วย

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

6 / ๖. หยิบข้าวของไปใช้โดยไม่ได้ออกเขาล่วงหน้า

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

7 / ๗. เมื่อท่านผัดผัก

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

ในฐานะที่เป็นเพื่อนบ้านกัน

กับเพื่อนบ้านที่สนิท

กับเพื่อนบ้านที่ไม่สนิท

๑. ขอความช่วยเหลือ

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๒. ขอยืมข้าวของเครื่องใช้

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๓. เชิญมารับประทานอาหารด้วย

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๔. แสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับเขา

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

8 / ๘. กรณีที่ท่านทำเสียงดัง หรือมีคริหุหุพัง *อันนอ-เร้งน*

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

9. *มีลมทุกครั้งที่*

ในฐานะที่ทวนเป็นบุตร

กับบิดามารดาที่สนิทสนม

กับบิดามารดาที่ไม่สนิทสนม

๑. พาเพื่อนมาสนุกสนานที่บ้าน เช่น มาคุย เลี้ยงอาหาร

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

13 ✓ ๒. ปรับทุกข์ช่วย

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๓. ขอความช่วยเหลือ

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๔. ขอเงิน ชำของเครื่องใช้

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๕. แสดงความกิดเห็น โต้แย้งด้วยเหตุผล

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๖. กลับบ้านผิดเวลาโดยไปไ้ก้นอกวงหน้า

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

ในฐานะหัวหน้า

กับผู้ที่มีบุญคุณที่สนิทสนม

กับผู้ที่มีบุญคุณที่ไม่สนิทสนม

๑. แสดงความคิดเห็น โต้แย้งด้วยเหตุผล

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๒. ขอยืมข้าวของเงินทอง

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๓. ถูกขอร้องให้ไปช่วยงาน

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๔. ปรับทุกข์ช่วย

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๕. ขอความช่วยเหลือ

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

ในฐานะที่ทำงานเป็นประชาชนไปติดต่อ

กับข้าราชการที่สนิทสนม

กับข้าราชการที่ไม่สนิทสนม

๑. ขอเชิญให้มาร่วมงานของชุมชน

เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ เกรงใจ | ๓ | ๒ | ๑ | ๐ | ๑ | ๒ | ๓ | ไม่เกรงใจ

๒. ไปขอความช่วยเหลือในเรื่องส่วนตัว

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๓. โต้แย้งก๊วยเหตุผล

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๔. ขอความช่วยเหลือในเรื่องราชการที่สำนักงาน

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

๕. สอบถามหรือขอความสะดวกเมื่อไปติดต่องาน

เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ เกรงใจ

๓	๒	๑	๐	๑	๒	๓
---	---	---	---	---	---	---

 ไม่เกรงใจ

